

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ในระดับปริญญาตรี โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ

ปริญญาโท

ของ

กาญจนา อินทรสุภานนท์

๒๗ ส.ย. ๒๕๒๖

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตึกมวิท ๒๓ พระโขนง กรุงเทพฯ ๑๑ โทร. ๓๙๒๑๕๗๕, ๓๙๑๕๐๕๘

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

151688

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน
..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ได้รับการช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขและแนะนำเป็นอย่างดี จาก
ท่านรองศาสตราจารย์ คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์ และท่านอาจารย์ ดร.เสาวนีย์ เสนาสุ ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์สวโชค พูลนวม และอาจารย์สุศรี วงศ์รัตนะ ที่ได้ให้คำแนะนำ
ช่วยเหลือทางคานสถิตีและวิจัย

ขอขอบพระคุณชาวบ้านในจังหวัดต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยไปเก็บข้อมูลภาคสนาม ที่ให้การช่วยเหลือ
ให้คำสัมภาษณ์และได้นำเทปเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ รวมทั้ง คณะพื้นบ้านสังฆจร โดยมีอาจารย์ ดร.
ถนอมวงศ์ ล้ายอุดมรรคนล แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคุณเอนก นาวิกมูล แห่งศูนย์
สังกัดศิลป์ เป็นผู้นำที่ได้ให้ความสะดวกในการร่วมขบวนเดินทางไปสำรวจเพลงพื้นบ้าน ยังท้องถิ่น
ต่าง ๆ ในภาคกลาง

ประการสุดท้าย ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อคุณแม่ ญาติพี่น้อง ที่ได้ให้ทั้งกำลังใจและ
กำลังใจทรัพย์ อันเป็นกำลังใจสำคัญยิ่งในการศึกษาตลอดมา

กาญจนา อินทรสุณานนท์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	2
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	2
	คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ	3
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	6
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโมดูล	6
	ลักษณะของบทเรียนโมดูล	7
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องต้นแบบ	15
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	17
	ขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้า	17
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง	17
	วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	17
	การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการทดลอง	18
	การสร้างบทเรียนโมดูล	18
	การสร้างโครงการสอนสำหรับการสอนปกติ	20
	การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง	20

การสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบทเรียนโมดูล	21
วิธีดำเนินการทดลอง	22
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	24
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	25
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	27
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	28
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตแต่ละชั้นปีของกลุ่มทดลอง	31
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตแต่ละชั้นปีของกลุ่มควบคุม	34
อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ยของเจตคติของนิสิตกลุ่มทดลองที่มีต่อ บทเรียนโมดูล	37
5 บทขอสรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	40
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	40
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	40
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
สรุปผลการทดลอง	43
อภิปรายผล	43
ข้อเสนอแนะ	46
ข้อเสนอแนะทั่วไป	46
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	47
บรรณานุกรม	48
ภาคผนวก	54

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการวิจัยและสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย	22
2 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	
2.1 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงกลอนเด็ก	28
3 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	
2.2 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงในลานนวดข้าว	29
4 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	
2.3 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพินวน	30
5 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 2 กลุ่มทดลอง	
2.1 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงกลอนเด็ก	31
6 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 2 กลุ่มทดลอง	
2.2 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงในลานนวดข้าว	32
7 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 2 กลุ่มทดลอง	
2.3 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพินวน	33

8	เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตรชั้นปีที่ 1 และนิสิตรชั้นปีที่ 2 กลุ่มควบคุม	
	2.1 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงกลอนเด็ก	34
9	เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตรชั้นปีที่ 1 และนิสิตรชั้นปีที่ 2 กลุ่มควบคุม	
	2.2 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงโน้ตจันทรา	35
10	เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตรชั้นปีที่ 1 และนิสิตรชั้นปีที่ 2 กลุ่มควบคุม	
	2.3 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพืชมงคล	36
11	อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ยของเจตคติของนิสิตในกลุ่มทดลองที่มีต่อ บทเรียนโมดูล	37

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภาพองค์ประกอบเจ็ดประการของบทเรียนโมดูล	10
2 ความมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงกิจกรรมเดียว	11
3 กำหนดกิจกรรมใดหลาย ๆ กิจกรรมแบบต่อเนื่อง	12
4 การรวมกิจกรรมหลายกิจกรรม	13

ภูมิหลัง

ศิลปกรรมและประเพณีพื้นบ้านของไทยเป็นสมบัติทางศิลปวัฒนธรรมของชาติ โดยเฉพาะเพลงพื้นบ้าน ซึ่งหมายถึง เพลงของชาวบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ แต่ละท้องถิ่นก็ประดิษฐ์แบบแผนการร้องไปตามความนิยมของตน มีสำเนียงภาษาที่พูดเพี้ยนแปร่งต่างกันไป (มนตรี ตราโมท 2497 : 50) เพลงพื้นบ้านของไทยนั้นสมควรอย่างยิ่งที่จะมีการอนุรักษ์และส่งเสริมให้สืบทอดไปยังอนุชนรุ่นหลังในรูปแบบของการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันนี้ การศึกษาเพลงพื้นบ้านมีจัดไว้แล้วในหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา แต่ปัญหาคือในการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก คือ การขาดแคลนครูผู้สอน หรือมีครูผู้สอนแต่ไม่สามารถจะสอนได้เพราะไม่เข้าใจ ไม่มีความรู้เกี่ยวกับจังหวะ ทำนองการขับร้อง และดนตรีที่ถูกต้องใกล้เคียงกับของเดิม จึงต้องหาวิธีการในการให้ความรู้เกี่ยวกับจังหวะ ทำนองการขับร้องและดนตรีที่ถูกต้องใกล้เคียงกับของเดิม นั่นก็คือ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเอนิเมชันมาเป็นหลักในการปฏิบัติ (เปริ่ง กุมุท 2517 : 149) ซึ่งแตกต่างจากที่เคยปฏิบัติมาในการเรียนการสอนแบบเดิม คือ การบรรยายการสอนโดยการบรรยายนั้น ครูผู้สอนต้องมีความรู้และความชำนาญมาก และการหาครูผู้สอนที่มีความรู้ ความชำนาญในเรื่องเพลงพื้นบ้านได้ยากมาก ดังนั้น จึงควรนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว จากแนวคิดนี้ ได้มีการผลิตแบบเรียนและสื่อการเรียนหลาย ๆ ชนิดมารวมไว้ด้วยกัน ซึ่งจะช่วยให้การเรียนรู้ทำได้หลายด้าน สิ่งนี้เรียกว่า บทเรียนโมดูล (Module Instruction)

บทเรียนโมดูลมีกระบวนการนำกิจกรรมการเรียนหลายกิจกรรมมารวมไว้ด้วยกันให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเป็นรายบุคคลกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ก็ได้ ทั้งสามารถส่งเสริมการสอนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความพร้อมและเวลา

(วิจิตร กรีสอน 2517 : 121) ซึ่งผลพลอยได้ในการสร้างบทเรียนโมดูลนี้เป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านของไทยไว้ในรูปแบบบทเรียนโมดูลที่มีกระบวนการเรียนการสอนอย่างมีระเบียบแบบแผน สามารถเก็บบันทึกการสอน สื่อการสอนต่าง ๆ ไว้ในรูปแบบบทเรียนที่ถาวร

การสร้างบทเรียนโมดูล เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางในระดับปริญญาตรี นับว่าตรงจุดประสงค์ในการแก้ปัญหาในการขาดแคลนครูผู้สอนดังกล่าวแล้ว

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ
2. เพื่อศึกษาเจตคติของนิสิตที่มีต่อบทเรียนโมดูล

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ ทำให้ได้บทเรียนโมดูลเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางในระดับอุดมศึกษาที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้ความสะดวกและแนะนำในการเรียนจากบทเรียนโมดูล และผลที่ได้จากการค้นคว้านี้จะเป็นการกระตุ้นและเสริมสร้างความคิดในอันที่จะพัฒนาการเรียนการสอน โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. เนื้อหาเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางในระดับปริญญาตรีทั้งในบทเรียนโมดูลและการสอนปกติ เป็นเนื้อหาเดียวกัน ซึ่งนำมาจากหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2522 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้เวลาสอนกลุ่มละ 11 ชั่วโมงตามเนื้อหาต่อไปนี้

- 1.1 เพลงกล่อมเด็ก
- 1.2 เพลงในลานนาคว้าว

- 1.2.1 เพลงส่งเฝ้า
- 1.2.2 เพลงส่งกองอำพน
- 1.2.3 เพลงรักกระดาน
- 1.2.4 เพลงพวงมาลัย

1.3 เพลงพื้นบ้าน

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนิสิตภาคปกติ ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา **ทฤษฎี 101** จำนวน 2 กลุ่ม
โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวนเท่า ๆ กัน โดยวิธี
จับฉลาก ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2525

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

- 3.1.1 การสอนโดยวิธีบทเรียนโมดูล
- 3.1.2 การสอนปกติ
- 3.1.3 ชั้นปี

3.2 ตัวแปรตาม

- 3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3.2.2 เจตคติของนิสิตต่อบทเรียนโมดูล เรื่องเพลงพื้นบ้าน

ภาคกลาง

คำจำกัดความศัพท์เฉพาะ

1. บทเรียนโมดูล หมายถึง บทเรียนที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง สร้างขึ้น
สำหรับให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า หรือศึกษาเป็นกลุ่มโดยที่ผู้เรียนสามารถเลือกกิจกรรม
การเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ตามความสนใจ บทเรียนโมดูลประกอบด้วยขั้นตอนในการเรียน
เจ็ดประการ คือ หลักการและเหตุผล จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ความรู้พื้นฐาน
การทบทวนก่อนการเรียน กิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลหลังการเรียน และ
การเรียนรู้เพิ่มเติม

2. บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง หมายถึง บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามหลักสูตรการศึกษาขั้นปริญญาตรี พุทธศักราช 2522 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. การสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล หมายถึง การสอนของผู้วิจัยก่อนนิสิตกลุ่มทดลอง โดยให้เรียนรู้อย่างตนเองจากบทเรียนโมดูล สำหรับผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวก ตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากการใช้บทเรียนโมดูล

4. การสอนปกติ หมายถึง การสอนของผู้วิจัยก่อนนิสิตกลุ่มควบคุม โดยสอนตามโครงการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สำหรับการสอนปกติ ซึ่งประกอบด้วย คู่มือครู บันทึกการสอน อุปกรณ์การสอน และแบบประเมินผล โดยใช้เนื้อหาเดียวกันกับที่ใช้ในบทเรียนโมดูล ส่วนวิธีสอนใช้การบรรยาย อธิบาย ชักถามนิสิต ให้นิสิตถามอภิปรายหรือกระทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในการตอบแบบประเมินผลหลังสิ้นสุดการสอนแล้ว โดยใช้แบบประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้ที่ตอบได้คะแนนน้อยถือว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

6. เจตคติต่อบทเรียนโมดูล หมายถึง ท่าที ความรู้สึก ความคิดเห็นของนิสิตกลุ่มทดลองที่มีต่อบทเรียนโมดูล ซึ่งได้จากการให้นิสิตตอบแบบสอบถามเจตคติต่อบทเรียนโมดูลภายหลังจากการทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแล้ว

เจตคติดังกล่าว จำแนกออกเป็นสามประเภท ตามลักษณะของความรู้สึกและความคิดเห็น ดังนี้

ประเภทที่หนึ่ง เจตคติที่ดีหรือวางบวก (Positive Attitude)
ได้แก่ ลักษณะความพึงพอใจ เห็นด้วย

ประเภทที่สอง เจตคติทางลบหรือไม่ดี (Negative Attitude)
ได้แก่ ลักษณะความไม่พอใจ ไม่ชอบ ไม่เห็นด้วย

ประเภทที่สาม เจตคติแบบกลาง (Indifferent Attitude)
ได้แก่ ความรู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับพอใจหรือไม่พอใจหรือไม่ถึงกับชอบหรือไม่เกลียด

๗. เพลงพื้นบ้าน หมายถึง เพลงของชาวบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งแต่ละต้นก็ประดิษฐ์แบบแผนทางร้องไปตามความนิยมของตน และสำเนียงภาษาที่พูดเพี้ยนแปร่งต่างกันไป บทเพลงก็จำทำนอง ๆ กันมา หรือใช้ปฏิภาณศรัทธาร้องออกมาในเวลานั้น เพลงแบบนี้มักจะนิยมร้องกันในเวลาเทศกาลหรืองานที่มีการชุมนุมผู้คนในหมู่บ้านมาร่วมรื่นเริงกันชั่วคราว เช่น ตรุษ สงกรานต์ ขึ้นปีใหม่ ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า และในการลงแขกเอาแรงกันในกิจอันเป็นอาชีวะ เช่น เก็บข้าว นวดข้าว เป็นต้น

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นิสิตที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านิสิตที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ
2. นิสิตชั้นปีต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
3. นิสิตที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโมดูล
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแหล่งพื้นบ้าน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนโมดูล

ฮุสตัน (Houston, 1972 : 10) ได้ให้ความหมายของบทเรียนโมดูลว่า บทเรียนโมดูล หมายถึง ชุดของประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุดตามจุดมุ่งหมายที่ก้ังไว้ ลอเรนซ์ (Lawrence, 1973 : 10) ก็กล่าวถึงบทเรียนโมดูลไว้ใกล้เคียงกันว่า บทเรียนโมดูล คือ เซต (Set) ของวัสดุและสถานการณ์สอนที่มุ่งประกอบพื้นฐานของการสอนรวมอยู่ด้วย อันได้แก่ จุดมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลในทำนองเดียวกัน สถาบันวางแผนการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร (An APEID Regional Planning Workshop on Teacher Education and Curriculum for Development) (APEID, 1975 : 6) ได้ให้ความหมายของบทเรียนโมดูลว่า บทเรียนโมดูล คือ บทเรียนที่สำเร็จในตัวเอง สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนใช้มากกว่าครู บทเรียนจะมีคำแนะนำ คำบรรยายและวัสดุประกอบการเรียน

ตัวบทเรียนจะแบ่งออกเป็นสามส่วนสำคัญ คือ ความมุ่งหมาย กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล พาร์สันส์ และคนอื่นๆ (Parsons and others, 1976 : 31) กล่าวว่า บทเรียนโมดูล เป็นบทเรียนที่ผู้เรียนสามารถเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งได้ด้วยตนเองอย่างสะดวกสบายตามความสามารถของตนเอง จะให้เรียน

เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย ๆ ก็ได้ ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ต้องการและสามารถเลือกใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม บุญมี ก้อนทอง (บุญมี ก้อนทอง 2518 : 22) ได้ให้ความหมายของบทเรียนโมดูลว่า บทเรียนโมดูล หมายถึง บทเรียนหน่วยใดหนึ่งหน่วยที่สำเร็จในตัวเอง สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียน ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แน่นอนในแต่ละบทเรียนโมดูลจะประกอบไปด้วยวัสดุต่าง ๆ และคำอธิบายที่จำเป็นที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแสดงสมรรถภาพตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของบทเรียนโมดูลนั้น ๆ นอกจากนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ (วิชัย วงษ์ใหญ่ 2521 : 87) ยังกล่าวว่า บทเรียนโมดูล หมายถึง กิจกรรมการเรียนที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และแสดงถึงสมรรถภาพที่จะฝึกอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย ๆ อย่างก็ได้ บทเรียนโมดูล หน่วยใดหน่วยหนึ่งที่สำเร็จในตัวเอง สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แน่นอนและชัดเจน โมดูลหนึ่ง ๆ จะประกอบด้วยสื่อการเรียนต่าง ๆ ที่จำเป็น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้และแสดงสมรรถภาพได้ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของโมดูลนั้น ๆ

ดังนั้น บทเรียนโมดูลจึงมีลักษณะเป็นบทเรียนสำเร็จรูปชนิดหนึ่ง ที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง สร้างขึ้นสำหรับให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ว่าเป็นกลุ่ม โดยที่ผู้เรียนสามารถเลือกกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ได้ตามความสามารถและความสนใจ

ลักษณะของบทเรียนโมดูล

บทเรียนโมดูลมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวิธีการใช้ของแต่ละโมดูล ซึ่งจะต้องมีส่วนสำคัญและจำเป็นที่สุดทำส่วนด้วยกัน (Houston and others. 1972 : 167 - 169) คือ

1. หลักการและเหตุผล ซึ่งจะบอกอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

1.1 ความสำคัญของความมุ่งหมายของบทเรียนโมดูลที่มีต่อผู้เรียนและการศึกษาของบทเรียนโมดูลนั้น

1.2 เค้าโครงของสิ่งที่ผู้เรียนจะเรียนจากบทเรียนโมดูลนั้น ซึ่งจะบอกให้ผู้เรียนทราบว่า ต้องผ่านการเรียนอะไร หรือมีความรู้พื้นฐานอะไรมาก่อน จะบอกวิธีดำเนินการกร่าว ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้อย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ

2. ความมุ่งหมาย เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของโมดูล ทุกประโยคของความมุ่งหมายจะต้องชัดเจน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจ กำหนดสมรรถภาพอะไร พฤติกรรมอะไร ที่ผู้เรียนแสดงออกได้ภายหลังจบบทเรียน และเป็นที่ยอมรับว่าได้ผ่านโมดูลนี้แล้ว นอกจากนี้ ความมุ่งหมายยังเป็นส่วนวางโครงสร้างของโมดูล และช่วยในการเสนอกิจกรรมการเรียนในโมดูลด้วย

3. การประเมินผลเบื้องต้น คือ การวัดในขั้นต้นต่าง ๆ เพื่อจะดูว่า

3.1 ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานในสิ่งที่จะเรียนในโมดูลหรือยัง หรือจะต้องฝึกสมรรถภาพอะไรบ้าง เพื่อเป็นพื้นฐานก่อนที่จะเริ่มเรียน

3.2 ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถที่ระบุไว้ในโมดูลหรือยัง และการจะเรียนโดยกิจกรรมใด เพื่อที่จะบรรลุความมุ่งหมาย

3.3 ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในบางส่วนของสมรรถภาพที่ระบุไว้ในโมดูลหรือไม่ และถ้าหากมีอาจจะรวมในกิจกรรมการเรียนบางกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เขายังไม่ได้เรียนรู้เท่านั้น

การประเมินผลเบื้องต้นเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดสอบ ความสามารถของตนเอง ตามความมุ่งหมายบางส่วนหรือทั้งหมด นอกจากนั้นยังช่วยให้เห็นว่า ผู้เรียนอาจจะยังไม่พร้อมที่จะเรียนโมดูลนั้นก็ได้ เนื่องจากขาดความรู้พื้นฐานของโมดูลนั้น การประเมินผลเบื้องต้นจะใช้แบบทดสอบใดก็ได้ อาจจะเป็นแบบปรนัย อัตนัย การทำงานจริง การสอบปากเปล่า หรือการอภิปรายก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสมของความมุ่งหมาย เนื้อหาและระดับของผู้เรียน

4. กิจกรรมการเรียน กิจกรรมการเรียนจะวัดความมุ่งหมายของโมดูล และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกกิจกรรมการเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ความมุ่งมั่นหมายของโมดูล ผู้เรียนจะเป็นผู้กระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยการเลือกกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียน ในกรณีที่มีความมุ่งมั่นหมายหรือกิจกรรมนั้น ๆ มีลักษณะต่อเนื่องกัน ควรจัดทำแผนผังหรือคำอธิบายการจัดลำดับกิจกรรมที่ต้องกระทำด้วย

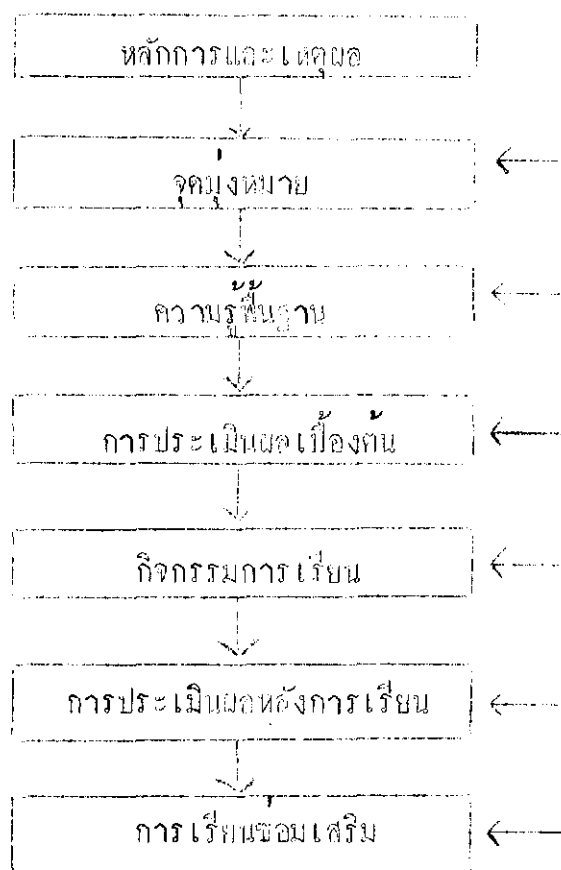
5. การประเมินผลหลังการเรียนรู้ ส่วนนี้เป็นส่วนที่สำคัญของโมดูลเช่นกัน โดยจะบอกให้ผู้เรียนรู้ว่า ได้เรียนรู้สำเร็จตามความมุ่งมั่นหมายของโมดูลมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังบอกให้ผู้เรียนรู้ว่า ถ้าหากไม่ผ่านโมดูลนี้ ควรจะมีการเรียนซ่อมเสริมอย่างไร ในส่วนใดบ้างของบทเรียนโมดูล และข้อมูลจากการประเมินผลหลังการเรียนรู้ยังช่วยชี้ขอบกพร่องในการเรียนการสอนของโมดูลด้วย ซึ่งจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขบทเรียนต่อไป แบบการประเมินผลหลังการเรียนรู้อาจจะเหมือนหรือไม่เหมือนกับการประเมินผลก่อนการเรียนรู้ก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของการประเมินผล

ส่วนประกอบของบทเรียนโมดูลทั้งห้าส่วนนี้มีความสำคัญมากจะขาดไม่ได้ จัดเป็นหลักใหญ่ในการสร้างบทเรียนโมดูล สำหรับบทเรียนโมดูลอื่น ๆ อาจมีเพิ่มเติมมากกว่านี้ได้ แล้วแต่ความต้องการของผู้สร้าง บทพันธุ์ ฤๅชวร ฅ อๅชๅชา (ชมพๅนๅชๅ ฤๅชๅกร ฅ อๅชๅชา 2519 : 1 - 11) ได้อธิบายลักษณะของบทเรียนโมดูลดังนี้

บทเรียนโมดูลประกอบด้วยองค์ประกอบเจ็ดประการ คือ

1. หลักการและเหตุผล (Rationale)
2. จุดมุ่งหมาย (Objective)
3. ความรู้พื้นฐาน (Pre-requisite)
4. การประเมินผลเบื้องต้น (Pre-assessment)
5. กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities)
6. การประเมินผลหลังการเรียนรู้ (Post-assessment)
7. การเรียนซ่อมเสริม (Remediation)

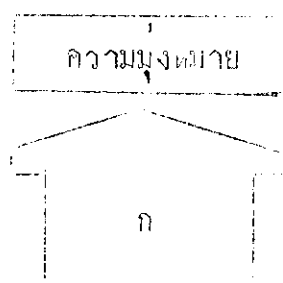
ลำดับขั้นเหล่านี้ แสดงเป็นแผนภาพไคดั่งนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภาพองค์ประกอบเจ็ดประการของบทเรียนโมดูล

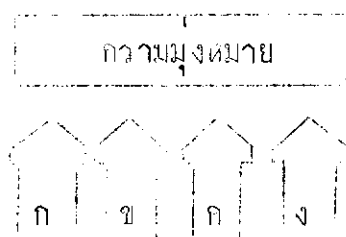
จากแผนภาพนี้ แสดงให้เห็นความสัมพันธ์กันในทุก ๆ ขั้นตอน อุตสาหกรรม และคนอื่น ๆ (Houston and others. 1972 : 132 - 134) ได้กล่าวถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างความมุ่งหมายกับกิจกรรมการเรียน ดังแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายที่กำหนดกิจกรรมไว้ได้เพียงกิจกรรมเดียว

กิจกรรมเดียว แบบง่าย (Simple Case)

สำหรับบทเรียนโมดูลมีกิจกรรมให้เลือก จะเลือกทำกิจกรรมใดก็ได้ โครงสร้างกิจกรรมจึงมีรูปแบบดังนี้

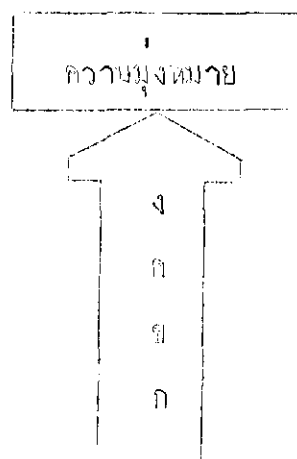

เลือกเพียงกิจกรรมเดียว

ภาพประกอบ 2 ความมุ่งหมายที่กำหนดแต่ให้มีเพียงกิจกรรมเดียว

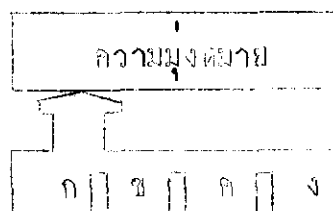
โดยมีข้อแม้ว่า กิจกรรมที่ให้เลือกทั้งหลาย (ก, ข, ค หรือ ง) แต่ละกิจกรรมต้องทำให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถภาพที่กำหนดให้ทุกกิจกรรมควรมีคุณค่าเท่าเทียมกัน จึงจะเรียกได้ว่าได้เสรีภาพในการเลือก ซึ่งตรงกับความต้องการของแต่ละบุคคล

2. กำหนดกิจกรรมให้หลาย ๆ กิจกรรม ซึ่งจะบรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดโดยบุคคลใดต้องทำกิจกรรมตามลำดับขั้น

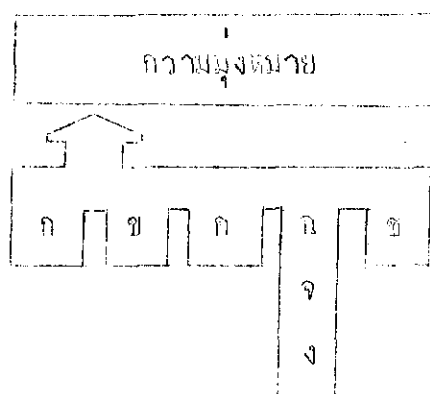

ภาพประกอบ 3 กำหนดกิจกรรมให้หลาย ๆ กิจกรรมแบบต่อเนื่อง

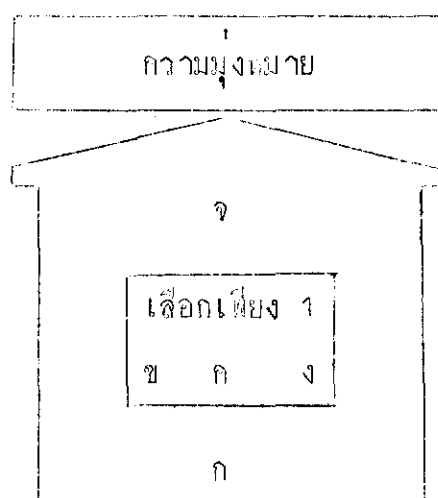
3. เป็นการรวมกิจกรรมหลายกิจกรรม แต่ผู้เรียนไม่จำเป็นต้องทำต่อเนื่องกันเป็นลำดับขั้น อาจเลือกกิจกรรมใดก็ได้ หรือทำกิจกรรมทุกอย่างไปพร้อม ๆ กัน เรียกการทำกิจกรรมแบบนี้ว่า แบบปะติดปะต่อ (Mosaic-type Activities) ซึ่งเสริมซึ่งกันและกัน ดังแผนภาพ

กิจกรรมย่อย ๆ กิจกรรมรวมกัน เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายนั้น ในบางกิจกรรม อาจมีกิจกรรมย่อย ๆ สองหรือสามกิจกรรม ที่ต้องทำตามลำดับขั้น แล้วมารวมเข้ากับ กิจกรรมอื่น ดังนี้

สำหรับบทเรียนโมดูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบหลายกิจกรรม แบบต่อเนื่อง มีรูปแบบดังนี้

ภาพประกอบ 4 การรวมกิจกรรมย่อยกิจกรรม

งานวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนโมดูล

บทเรียนโมดูลเป็นที่น่าสนใจในการสร้างและทดลองใช้ในทุกระดับชั้น ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษา เมื่อ ค.ศ. 1967 นักการศึกษาในสหรัฐอเมริกา มีความสนใจศึกษาวิจัย เกี่ยวกับการสร้างและการสอนด้วยบทเรียนโมดูล แต่ส่วนมาก เป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะในด้านการศึกษา

ซาสเซอร์ (Sasser. 1974 : 6957 - 6958 - A) ได้ทดลอง บทเรียนโมดูลวิชาชีววิทยา โดยแยกเป็นหน่วย ๆ แต่ละหน่วยจะมีโมดูลที่เป็นความรู้ พื้นฐาน ซึ่งจะให้ความคิดรวบยอดที่เป็นข้อมูลขั้นต่ำ ซึ่งทุกคนจะต้องเรียน ต่อจากนั้น ก็จะได้เลือกเรียนตั้งแต่บทเรียนโมดูลแรกหรือมากกว่านั้นเพื่อให้จบหน่วย แต่อย่างน้อย ก็ต้องเรียนสองบทเรียน คือ บทเรียนที่บังคับ และบทเรียนที่ได้เลือก วิธีดำเนินการ ทดลองได้เปรียบเทียบกับผลการเรียนของนิสิต 298 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ใช้ บทเรียนโมดูล กับกลุ่มควบคุมที่ใช้การบรรยายตามปกติ ผลการทดลองปรากฏว่ากลุ่มที่ เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลได้คะแนนสูงกว่า และมีทัศนคติต่อวิชานี้สูงกว่ากลุ่มที่เรียน ตามปกติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดลองของ แฮตเชอร์ (Hatcher. 1974 : 4910- A) ที่ศึกษาการใช้โมดูลการสอนโดยใช้เครื่องฟังในการเตรียมตัวของ อาจารย์ช่วยสอน

ในปีต่อมา บรอเลย์ (Browley. 1975 : 4285-A) ได้ทำการวิจัย เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนโมดูลเรื่องการบอกเวลาสำหรับเด็กที่เรียนช้า โดยใช้ บทเรียนโมดูลที่มีสื่อการเรียนหลาย ๆ ชนิด ผลปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูง กว่ากลุ่มควบคุม ซึ่งแตกต่างกับการทดลองของ คอกกี (Caucci. 1971 : 3000-A) ที่ได้เปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนในวิชาวิทย์สอนทั่วไป โดยใช้บทเรียนโมดูลกับ การสอนแบบบรรยาย-อภิปราย ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความ แตกต่างกัน แต่ คอกกี ก็ได้แสดงว่าวิธีสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ผู้เรียนมีอิสระในการ ศึกษาหาความรู้ในเนื้อหาวิชานั้น ๆ ได้อย่างดี

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวกับการทดลองบทเรียนโมดูลในประเทศไทยนั้น
สุลักษณ์ เทียนสุวรรณ (สุลักษณ์ เทียนสุวรรณ 2520 : 20) ได้ทดลองบทเรียน
โมดูลวิชาการออกแบบ สำหรับนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลปรากฏว่า
บทเรียนโมดูลที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน สอดคล้องกับ อารมณ์รัตน์
สารทัศนานันท์ (อารมณ์รัตน์ สารทัศนานันท์ 2520 : 22) ที่ทดลองบทเรียนโมดูล
เรื่องครุศาสตร์สัญลักษณ์ สำหรับระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง

การทดลองบทเรียนโมดูลในระดับมัธยมศึกษาชั้น ซีระ จิตต์จนะ (ซีระ
จิตต์จนะ 2519 : 21) ได้ทำการทดลองบทเรียนโมดูลในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2
เรื่องไฟฟ้า ผลปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่ม
ควบคุม และนักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล ต่อมา ไพศาล ประทุมชาติ
(ไพศาล ประทุมชาติ 2522 : 38) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการสังเกตศาสตร์
ในระดับมัธยมศึกษา เรื่องการนำเสนอข้อมูล ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มทดลองกับ
กลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน สำหรับรายวิชาที่เกี่ยวกับการศึกษา
ด้านเพลง ถ้าไม่มีผู้ทำการวิจัย ผู้วิจัยจึงคิดสร้างบทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้าน

เพลงพื้นบ้านนับวันก็จะสูญหายไปเพราะไม่มีผู้สืบทอดวัฒนธรรมไว้ ถึงแม้ว่า
ในการเรียนการสอนทุกระดับชั้นจะมีหลักสูตรเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านแทรกอยู่ การเรียน
การสอนในเรื่องนี้ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามยังมิได้ให้ความสำคัญของ
เพลงพื้นบ้าน ได้รวบรวมและค้นคว้าอยู่หลายคน เช่น สุมาลย์ เรื่องเคช
(สุมาลย์ เรื่องเคช 2517 : 254) ทำการวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
จากคำบอกขนิมทวน อำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งสรุปได้ว่า เป็นการรวบรวม
เพลงพื้นบ้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นแนวคิด ค่านิยม และแนวในการปฏิบัติตนของชาวบ้าน
ในคำบอกขนิมทวน ซึ่งมีอิทธิพลมาจากศาสนาพุทธ คำสั่งสอนของผู้มีอาวุโส สภาพเหตุการณ์
บ้านเมือง ทำให้ผู้วิจัยพบว่า เพลงเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตในชนบทและข้อมูล

ที่ได้มักจะได้รับการถ่ายทอดจากท้องถิ่นใกล้เคียง นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้มีการรวบรวมเพลงพื้นบ้านของถิ่นอื่น ๆ ไว้เป็นหลักฐานเพื่อเป็นประโยชน์ต่อกันรุ่นหลัง ต่อมา เอนก นาวิกมูล (เอนก นาวิกมูล 2518 : 1) ได้รวบรวมและสัมภาษณ์พ่อเพลง แม่เพลงพื้นบ้านไว้ในหนังสือเพลงยังไม่สิ้นเสียง และในปี พ.ศ. 2521 เอนก นาวิกมูล (เอนก นาวิกมูล 2521 : คำนำ) ได้รวบรวมเพลงพื้นบ้านภาคกลางได้อย่างละเอียดในหนังสือ เพลงบอกนครพนม โดยกล่าวถึงประวัติความเป็นมา คุณค่า รวมทั้งเสนอภาพชีวิตของพ่อเพลงแม่เพลงทั้งในอดีตและปัจจุบัน และยังมีผู้ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านภาคกลางไว้อีก คือ เยาวเรศ สิริเกียรติ (เยาวเรศ สิริเกียรติ 2521 : 375) ได้รวบรวมเฉพาะเพลงกล่อมเด็กของทุกภาคและวิเคราะห์เพลงกล่อมเด็กในคำภาษา นอกจากนี้ สุกัญญา อูจฉายา (สุกัญญา อูจฉายา 2523 : 5) ได้ค้นคว้ารวบรวมเพลงพื้นบ้านภาคกลางในล้านเพลงปฎิพากย์ โดยศึกษาในเชิงวรรณคดีวิเคราะห์ ซึ่งรวบรวมเพลงพื้นบ้านภาคกลางไว้มาก

งานวิจัยที่เกี่ยวกับเพลงพื้นบ้าน ส่วนมากทำในด้านการรวบรวมวิเคราะห์บทเพลงเพื่อศึกษาถึง คติชาวบ้าน คำใบ้ และขนบธรรมเนียมประเพณีในสมัยก่อน สำหรับผู้วิจัย ได้จัดกระทำข้อมูลในรูปของบทเรียนโมดูล ซึ่งจะรวบรวมประวัติความเป็นมาของเพลงต่าง ๆ บทเพลงทำนองเพลง ประกอบไว้ในบทเรียน มีสื่อการเรียนและกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง
2. สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการทดลอง
3. ดำเนินการทดลอง
4. วิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาคหิยะ 101 (คนตรีไทย)

ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2525 จำนวน 100 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มทดลอง จำนวน 50 คน ซึ่งเรียนโดยใช้บทเรียนโมดูล

กลุ่มควบคุม จำนวน 50 คน ซึ่งเรียนโดยใช้วิธีสอนตามปกติ

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

นิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาคหิยะ 101 (คนตรีไทย) จำนวน 2 กลุ่ม 100 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2525 จัดเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม 50 คน กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม 50 คน โดยใช้วิธีจับสลาก

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. บทเรียนโมดูลซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมการเรียนรู้ โน้ตเพลงและเพลง
2. โครงการสอนสำหรับการสอนตามปกติ ซึ่งประกอบด้วยบันทึกการสอน และอุปกรณ์การสอน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง โดยแยกเป็น 3 ชุด คือ

- ชุดที่ 1 เรื่องเพลงกล่อมเด็ก
- ชุดที่ 2 เรื่องเพลงโน้ตानนาคขาว
- ชุดที่ 3 เรื่องเพลงพื้นบ้าน

4. แบบสอบถามเจตคติต่อบทเรียนโมดูล

1. การสร้างบทเรียนโมดูล

บทเรียนโมดูลที่ใช้ในการทดลองศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นบทเรียนโมดูล วิชาดุริยาง 101 (ดนตรีไทย) ว่าด้วยเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง สำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างเป็นขั้นตอนดังนี้

1.1 การเลือกเนื้อหาสำหรับสร้างบทเรียนโมดูล ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร การศึกษาระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2522 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิชาดุริยาง 101 (ดนตรีไทย) เลือกเนื้อหาเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ซึ่งมีรายละเอียด คือ

เรื่องเพลงกล่อมเด็ก ใช้เวลาสอน 3 ชั่วโมง ประกอบด้วยเนื้อหาดังนี้

1. ความหมายของเพลงกล่อมเด็ก
2. ลักษณะเพลงกล่อมเด็ก
3. บทเพลงกล่อมเด็กบางบท
4. ประโยชน์ของเพลงกล่อมเด็ก
5. โน้ตทำนองเพลงกล่อมเด็ก

เรื่องเพลงในลานนาคข้าว ใช้เวลาสอน 6 ชั่วโมง ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. ความเป็นมาของเพลงในลานนาคข้าว
2. ลักษณะเพลงในลานนาคข้าว ซึ่งประกอบด้วยเพลงต่าง ๆ
เพลงสงฟาง หรือเพลงพานฟาง
เพลงส่งกออำพน
เพลงชักกระดาน
เพลงพวงมาลัย
3. โน้ตทำนองเพลงในลานนาคข้าว

เรื่องเพลงพิชฐาน ใช้เวลาสอน 2 ชั่วโมง ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. ความเป็นมาของเพลงพิชฐาน
2. ลักษณะเพลงพิชฐาน
3. บทเพลงพิชฐานบางบท
4. โน้ตทำนองเพลงพิชฐาน

1.2 ขั้นตอนในการสร้างบทเรียนโมดูล คำเน้นการดังนี้

- 1.2.1 ศึกษาหลักสูตรและเนื้อหาเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
- 1.2.2 ศึกษาความมุ่งหมายในการสอนวิชาดุริยะ 101 (ดนตรีไทย)
- 1.2.3 ศึกษาเนื้อหาเพื่อนำมาสร้างบทเรียนโมดูลอย่างละเอียด และ

ออกแบบข้อมูลภาคสนาม

- 1.2.4 สร้างบทเรียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ได้ศึกษาจากเอกสาร

ที่เกี่ยวข้อง

- 1.2.5 ทดลองใช้บทเรียนโมดูล

2. การสร้างโครงการสอนสำหรับการสอนปกติ

การสร้างโครงการสอนสำหรับการสอนตามปกตินี้ เป็นการเตรียมบทเรียน ซึ่งประกอบด้วยโครงการสอน อุปกรณ์การสอน แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ เป้าหมายเช่นเดียวกันกับบทเรียนโมดูล

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้าน

ภาคกลาง

ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้าน ภาคกลางนั้น ผู้วิจัยจัดแบ่งเป็น 3 ตอน โดยจัดทำตามลักษณะเพลง คือ

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงกล่อมเด็ก
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงในลานนวดข้าว
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพินฐาน

โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบ จากหนังสือเทคนิคการวัดผลของ ขวาล แพริศกุล (ขวาล แพริศกุล 2509 : 110 - 223)
2. ทำการวิเคราะห์หลักสูตรตามเนื้อหาวิชาที่นำมาทดลองสอน
3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง โดยแบ่งเป็น 3 เพลงด้วยกัน ข้อสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวนเพลงละ 30 ข้อ รวม 3 เพลงเป็นจำนวน 90 ข้อ โดยออกข้อสอบให้ครอบคลุม เนื้อหาตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร
4. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเพลงพื้นบ้านตรวจแก้ไข
5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้กับนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยให้คะแนนข้อที่ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ได้ตอบไม่ให้คะแนน เมื่อตรวจรวมคะแนนจากแบบทดสอบแล้ว

จึงทำการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร อนันต์ ศรีโสภา
(อนันต์ ศรีโสภา 2520 : 53 - 55 อ้างอิงมาจาก Kuder Richardson 20)
ผลปรากฏว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางชุดนี้
มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9003

4. การสร้างแบบสอบถาม เจตคติต่อบทเรียนโมดูล

4.1 แบบสอบถามเจตคติต่อบทเรียนโมดูลมีลักษณะเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า ซึ่งผู้วิจัยสร้างและดัดแปลงมาจาก มณเฑียร พรหมประพันธ์ (มณเฑียร
พรหมประพันธ์ 2522 : 73 - 76)

4.2 แบบสอบถามมีจำนวน 25 ข้อความ โดยมีให้เลือกดังนี้คือ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างและดัดแปลงนี้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
ตรวจแก้ไข ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่า แบบสอบถามที่เขียนสอดคล้องและเหมาะสมกับการตอบ

4.4 กำหนดน้ำหนักในการตอบตัวเลือกต่าง ๆ แต่ละข้อความ โดยกำหนด
ให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 5 4 3 2 และ 1 หรือ 1 2 3 4 และ 5
แล้วแต่ข้อความจะเป็นทางบวก (Positive) หรือทางลบ (Negative)
แบบสอบถามเจตคติต่อบทเรียนโมดูล มีแสดงไว้ในภาคผนวก

4.5 นำแบบสอบถามเจตคติต่อบทเรียนโมดูลไปทดลองใช้กับนิสิตระดับ
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 30 คน ที่ผ่านการเรียน
โดยใช้บทเรียนโมดูลมาแล้ว

4.6 นำแบบสอบถามเจตคติต่อบทเรียนโมดูลที่นิสิตทำมาแล้ว ตรวจให้
คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

แบบสอบถามที่ข้อความเป็นทางลบ การให้คะแนนจะเป็นไปในทางตรงข้าม
กับข้อความทางบวก คือ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

จากการทดลองใช้แบบสอบถามเจตคติ 25 ข้อความ ตัดทิ้งไป 7 ข้อความ
คงเหลือ 18 ข้อความ

คำเนิการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized
Control-Group Pretest-Posttest Design (พจน์ สะเพียรชัย และคณะ
2519 : 202 - 203) ตามแผนผังที่แสดงไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัยและสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มทดลอง		สอบก่อน	ทดลอง	สอบทีหลัง
[R]	E	T ₁ E	X	T ₂ E
[R]	C	T ₁ C	- X	T ₂ C

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
X	แทน	การจัดกระทำ
$\sim X$	แทน	ไม่มีการจัดกระทำ
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
T ₁	แทน	การสอบก่อนทำการทดลอง
T ₂	แทน	การสอบหลังทำการทดลอง

ในการทดลองตามแผนการวิจัยแบบ Randomized Control-Group Pretest-Posttest Design ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. แบ่งกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการจับฉลาก ซึ่งในแต่ละกลุ่มมีนิสิต 50 คน
2. ทำการทดสอบก่อนการเรียนกับนิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
3. ดำเนินการสอน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนิสิตทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ระยะเวลาในการสอนเท่ากัน คือใช้เวลากลุ่มละ 11 ชั่วโมง แต่ใช้วิธีสอนแตกต่างกันคือ
 - 3.1 กลุ่มทดลองสอนโดยใช้บทเรียนโมดูล ซึ่งดำเนินการสอนดังนี้
 - 3.1.1 ทำการทดสอบก่อนการเรียนแล้วตรวจให้คะแนน นิสิตคนใดได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ 80 เปอร์เซนต์ต้องเรียนบทเรียนโมดูลชุดนั้น ส่วนผู้ที่ได้คะแนนสอบก่อนการเรียนถึงเกณฑ์ 80 เปอร์เซนต์ ถือว่ามีความรู้ในบทเรียนโมดูลชุดนั้นแล้ว ไม่ต้องเรียนอีก ให้ไปเรียนบทเรียนโมดูลชุดอื่นหรือไปทำกิจกรรมที่สนใจก็ได้ แต่จากการทดลองปรากฏว่า นิสิตทุกคนได้คะแนนจากการทดสอบก่อนการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ 80 เปอร์เซนต์ ในบทเรียนโมดูลแต่ละชุด ดังนั้นนิสิตทุกคนจึงต้องเรียนบทเรียนโมดูลทุกชุด

3.1.2 ให้นิสิตเรียนตามกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในบทเรียนโมดูลแต่ละชุด ซึ่งมีรายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก

3.1.3 เมื่อนิสิตทำกิจกรรมเรียนตามที่กำหนดไว้ในบทเรียนโมดูลแต่ละชุดเรียบร้อยแล้ว จึงทำการทดสอบหลังการเรียนรู้ แล้วตรวจให้คะแนน นิสิตที่ได้คะแนนถึงเกณฑ์ 80 เปอร์เซ็นต์ ถือว่าผ่านบทเรียนโมดูลชุดนั้น ส่วนผู้ได้คะแนนไม่ถึงเกณฑ์ 80 เปอร์เซ็นต์ต้องเรียนซ่อมเสริม

3.1.4 กลุ่มควบคุม ทำการสอนตามปกติ โดยสอนตามโครงการสอนที่เตรียมไว้สำหรับการสอนปกติ ซึ่งประกอบด้วย บันทึกการสอน อุปกรณ์การสอน โดยใจเนื้อหาเดียวกันกับที่ใช้ในบทเรียนโมดูล ส่วนวิธีสอนใช้การบรรยาย สาธิต เพลง ทัศนภาพ อภิปราย หรือกระทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4. ทำการทดสอบหลังการเรียนรู้ก่อนนิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังจากที่เสร็จสิ้นการเรียนการสอนที่กำหนดให้แล้ว โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ชุดเดียวกันที่ใช้ทดสอบก่อนการเรียนรู้

5. ให้นิสิตกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามเจตคติต่อบทเรียนโมดูลที่ผู้วิจัยสร้างและดัดแปลงขึ้นในการทดลองครั้งนี้

6. ตรวจสอบจากข้อทดสอบและแบบสอบถาม นำคะแนนมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ค่าสถิติ ที (t-test)

2. เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังการเรียนรู้ระหว่างชั้นปีของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ค่าสถิติ ที (t-test)

3. การวิเคราะห์เจตคติต่อบทเรียนโมดูล

3.1 หากค่าความถี่ของแต่ละช่องรายการแล้วแปลงเป็นอัตราส่วนร้อยละ

3.2 คุณค่าเฉลี่ยของแต่ละช่องด้วยค่าน้ำหนักประจำช่อง

การพิจารณาความมากมายของเจตคติ ที่พิจารณาจากค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อความ โดยถือเกณฑ์ดังต่อไปนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4.20 - 4.99
เห็นด้วย	3.40 - 4.19
ไม่แน่ใจ	2.60 - 3.39
ไม่เห็นด้วย	1.80 - 2.59
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1.00 - 1.79

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ยคำนวณจากสูตร (Ferguson. 1971 : 45)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนิสิตในกลุ่ม

2. หาค่าความแปรปรวนเบเนมาตรฐาน ใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 62)

$$s^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N (n-1)}$$

เมื่อ s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนนิสิตในกลุ่ม

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คำนวณจากสูตร
ของ อนันต์ ศรีโสภ (อนันต์ ศรีโสภ 2520 : 53 - 55 อ้างอิงมาจาก
Kuder Richardson, 20)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{\sum X^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อแบบทดสอบ

$\sum pq$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ

$\sum X^2$ แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ไซสุตร (Ferguson, 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่จะพิจารณา

$\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 2

n_1 แทน จำนวนนิสิตในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนนิสิตในกลุ่มที่ 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลองและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนนิสิตในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
t	แทน	อัตราส่วนนัยสำคัญทางสถิติ
p	แทน	ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอตามลำดับดังนี้

1. การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามบทเรียน คือ

- 1.1 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงกล่อมเด็ก
- 1.2 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงในลานนาคข้าว
- 1.3 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพินวน

2. การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางของนิสิตแต่ละชั้นปี ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามบทเรียน ดังนี้

- 2.1 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงกล่อมเด็ก
- 2.1 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงในลานนาคข้าว
- 2.3 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพินวน

1. การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้าน
ภาคกลางของนิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

1.1 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงกล่อมเด็ก

ตาราง 2 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	s^2	t
กลุ่มทดลอง	50	17.14	0.735	8.7687*
กลุ่มควบคุม	50	14.74	3.012	

$$p > .05$$

$$t_{.05} = 1.671$$

จากตาราง 2 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตกลุ่มทดลองสูงกว่านิสิตกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ
นิสิตที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลกับนิสิตที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า นิสิตที่
เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านิสิตที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ

1.2 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	50	16.40	1.60	5.1525 ^{**}
กลุ่มควบคุม	50	14.88	2.76	

$$p > .05$$

$$t_{.05} = 1.671$$

จากตาราง 3 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางของนิสิตกลุ่มทดลองสูงกว่านิสิตกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือนิสิตที่เรียนโดยบทเรียนโมดูลกับนิสิตที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า นิสิตที่เรียนโดยบทเรียนโมดูลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านิสิตที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ

1.3 ผลเรียนโมดุลเรื่องเพลงพื้นบ้าน

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	50	17.02	1.285	7.746 [*]
กลุ่มควบคุม	50	14.82	2.762	

$$p > .05$$

$$t_{.05} = 1.671$$

จากตาราง 4 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตกลุ่มทดลองสูงกว่านิสิตกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ
นิสิตที่เรียนโดยวิธีบทเรียนโมดุลกับนิสิตที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง แตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า นิสิตที่
เรียนโดยวิธีบทเรียนโมดุลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านิสิตที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ

2. การเปรียบเทียบคะแนนระดับคุณชี้ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตแต่ละวัยกับวงกลมทดลองและกลุ่มควบคุม

2.1 พบเรียนในกลุ่มเรื่องเพลงพื้นบ้านเด็ก

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนระดับคุณชี้ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 กลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลองชั้นปีที่ 1	32	17.073	0.797	0.594 ^{ns}
กลุ่มทดลองชั้นปีที่ 2	13	17.220	0.653	

$$t > .05$$

$$t_{.05} = 1.671$$

จากตาราง 5 แสดงว่า ผลลัพธ์ชี้ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 กลุ่มทดลองไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อที่ 2 คือว่า นิสิตชั้นปีต่างกันมีผลกับคุณชี้ทางการเรียนแตกต่างกัน

2.2 ผลเรียนโมกุลเรื่องเพลงในสถานเวคจำ

การวาง 6 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 กลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลองชั้นปีที่ 1	32	16.437	0.963	0.335
กลุ่มทดลองชั้นปีที่ 2	18	16.330	1.294	

$$p > .05$$

$$t_{.05} = 1.671$$

13

จากการวาง 6 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 กลุ่มทดลอง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อที่ 2 ที่ว่า นิสิตชั้นปีต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

2.3 บทเรียนโมเดลเรื่องเพลงพื้นบ้าน

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตแต่ละชั้นปี ในกลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลองชั้นปีที่ 1	32	17.15	1.426	1.201
กลุ่มทดลองชั้นปีที่ 2	18	16.77	1.000	

$$p = .05 \quad t_{.05} = 1.671$$

จากตาราง 7 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 2 ในกลุ่มทดลอง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม
สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า นิสิตชั้นปีต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

2.1 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงกล่อมเด็ก

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตแต่ละชั้นปี ในกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มควบคุมชั้นปีที่ 1	32	14.968	2.869	1.237
กลุ่มควบคุมชั้นปีที่ 2	18	14.330	3.176	

$$p > .05$$

$$t_{.05} = 1.671$$

จากตาราง 8 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตาม
สมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า นิสิตชั้นปีต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

2.2 บทเรียนโมเดลเรื่องเพลงในอานนวดข้าว

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตแต่ละชั้นปี กลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มควบคุมชั้นปีที่ 1	32	14.96	2.869	0.491
กลุ่มควบคุมชั้นปีที่ 2	18	14.72	2.683	

$$p > .05$$

$$t_{.05} = 1.671$$

จากตาราง 9 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 2 กลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อที่ 2 ที่ว่า นิสิตชั้นปีต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

2.3 บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพื้นบ้าน

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตแต่ละชั้นปี กลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มควบคุมชั้นปีที่ 1	32	15.031	2.160	0.128
กลุ่มควบคุมชั้นปีที่ 2	18	14.440	3.790	

$$p > .05$$

$$t_{.05} = 1.671$$

จากตาราง 10 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง
ของนิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน
ข้อที่ 2 ที่ว่า นิสิตชั้นปีต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

3. การวิเคราะห์เจตคติของนิสิตต่อบทเรียนโมดูล

ในการวิเคราะห์เจตคติของนิสิตในกลุ่มทดลองว่ามีความคิดเห็นและความรู้สึก
อย่างไร ต่อบทเรียนโมดูล ได้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ในตาราง 11

ตาราง 11 การวิเคราะห์เจตคติของนิสิตกลุ่มทดลองที่มีต่อบทเรียนโมดูลคิดเป็นร้อยละ

ข้อที่	ความรู้สึกล ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$
1	ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา วิชาเพลงพื้นบ้านภาคกลาง มากกว่าธรรมดาที่ครูเป็นผู้สอน ทั้งหมด	2.00	26.00	58.00	14.00		3.16
2	ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหา เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง ได้สะดวกรวดเร็วกว่าตำรา เรียนธรรมดา	14.00	66.00	12.00	8.00		3.86
3	ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ อย่างเต็มที่	10.00	64.00	18.00	6.00		3.74
4	ผู้เรียนสามารถอ่านและทำ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา ได้ด้วยตนเอง	24.00	74.00	2.00			4.22
5	บทเรียนโมดูลส่งเสริมให้ ผู้เรียนเกิดความคิดริเริ่ม มากขึ้น	12.00	68.00	18.00	2.00		3.90
6	บทเรียนโมดูลให้การสอน แทนครูได้	20.00	56.00	20.00	4.00		4.72
7	บทเรียนโมดูลช่วยให้ผู้เรียน รู้จักช่วยตัวเองมากขึ้น	36.00	52.00	8.00	4.00		4.20

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ความรู้สึก เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$
8	บทเรียนโมเดลทำให้เหนื่อย และบางครั้งเบื่อ	12.00	56.00	18.00	14.00		3.66
9	บทเรียนโมเดลทำให้ผู้เรียน เข้าใจได้ในการเรียนมากขึ้น	32.00	60.00	2.00	6.00		4.18
10	บทเรียนโมเดลให้ทั้งความรู้และ ความเพลิดเพลิน	32.00	54.00	10.00	4.00		4.14
11	บทเรียนโมเดลช่วยแก้ปัญหา การเรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้น ได้อีกด้วย	44.00	46.00	10.00			4.34
12	บทเรียนโมเดลให้บทวน ความรู้ในบางเรื่องที่เรียนได้	36.00	56.00	8.00			4.28
13	ผู้เรียนมีความรู้เรื่องเพลง พื้นบ้านได้กว้างขวางขึ้น	28.00	66.00	6.00			4.22
14	บทเรียนโมเดลอธิบายเนื้อหา วิชาได้ดีมากขึ้น		16.00	48.00	34.00	2.00	3.22
15	บทเรียนโมเดลทำให้เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางน่า เรียนมากขึ้น	16.00	66.00	14.00	2.00	2.00	3.92
16	การเรียนโดยใช้บทเรียน โมเดลทำให้ได้ผลไม่คุ้มค่า กับการสิ้นเปลืองเวลาเรียน	10.00	52.00	14.00	18.00	6.00	3.42

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ความรู้สึกละ อย่างยิ่ง	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	$\bar{X}$
17	ควรส่งเสริมให้มีการเรียน เพลงพื้นบ้านภาคกลางโดย ใช้บทเรียนโมดูลมากขึ้น	22.00	66.00	6.00	6.00		4.04
18	บทเรียนโมดูลเป็นเครื่องมือ ที่ทันสมัยและมีคุณค่าสมควรนำ ไปใช้ในวิชาอื่น ๆ อีก	40.00	50.00	4.00	6.00		4.24

ค่าเฉลี่ยของเจตคติของนิสิตกลุ่มทดลองที่มีต่อบทเรียนโมดูล 3.97

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 11

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่า คะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อบทเรียนโมดูล มีเพียง 2 ข้อที่ค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ไม่แน่ใจ คือ ข้อที่ 1 ที่ว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหา วิชาเพลงพื้นบ้านภาคกลางมากกว่าธรรมดาที่ครูเป็นผู้สอนทั้งหมด ($\bar{X} = 3.16$) และข้อ 14 ที่ว่าบทเรียนโมดูลอธิบายเนื้อหาวิชาได้ยากเกินไป ($\bar{X} = 3.22$) ส่วนข้ออื่น ๆ ค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์เห็นด้วยอย่างยิ่ง 7 ข้อ

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อบทเรียนโมดูลของนิสิตกลุ่มทดลองรวมทุกข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ย 3.97 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านิสิตกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า นิสิตเรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ในระดับปริญญาตรี โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ของนิสิตระดับปริญญาตรี โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ
2. เพื่อศึกษาเจตคติของนิสิตที่มีต่อบทเรียนโมดูล

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. นิสิตที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านิสิตที่เรียนโดยใช้วิธีสอนปกติ
2. นิสิตชั้นปีต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน
3. นิสิตที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2525 จำนวน 100 คน แบ่งออกเป็น
- 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 50 คน กลุ่มควบคุม 50 คน โดยวิธีจับฉลาก
2. การสร้างเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้า
- 2.1 การสร้างบทเรียนโมดูล
ผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนโมดูลเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง ตามหลักสูตร ชั้นปริญญาตรี พุทธศักราช 2525 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยสร้างบทเรียนโมดูล

ตามแนวการสร้างบทเรียนโมดูลของ ชมพันธุ์ ญชร ณ อุษยา (ชมพันธุ์ ญชร ณ อุษยา 2519 : 1 - 11) โฉมบทเรียนโมดูลที่ปรับปรุงแล้ว 3 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เรื่องเพลงกล่อมเด็ก

ชุดที่ 2 เรื่องเพลงในลานนวดข้าว

ชุดที่ 3 เรื่องเพลงพื้นบ้าน

2.2 การสร้างโครงการสอนสำหรับการสอนตามปกติ

ผู้วิจัยได้เตรียมบทเรียน ซึ่งประกอบด้วย โครงการสอน บันทึก การสอน อุปกรณ์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้เนื้อหาเช่นเดียวกับบทเรียนโมดูล

2.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้าน ภาคกลาง ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวนชุดละ 30 ข้อ คือ

บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงกล่อมเด็ก 30 ข้อ

บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงในลานนวดข้าว 30 ข้อ

บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพื้นบ้าน 30 ข้อ

ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไข 2 ครั้ง แล้วนำไปทดลองใช้กับนิสิตชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตามหลักการตัดกลุ่ม 27 เปอร์เซนต์ ของ วิเชียร เกตุสิงห์ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2521 : 140 อ้างอิงมาจาก Chung-teh Fan. n.d.) แล้วเลือกข้อที่มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง .02 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ ~~20~~ ขึ้นไป ได้ข้อสอบที่คัดเลือกตามเกณฑ์จำนวนชุดละ 20 ข้อ คือ

บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงกล่อมเด็ก 20 ข้อ

บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงในลานนวดข้าว 20 ข้อ

บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพื้นบ้าน 20 ข้อ

วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR 20 ของ อนันต์ ศรีโสภา (อนันต์ ศรีโสภา 2520 : 53 - 55 อ้างอิงมาจาก Kuder Richardson. n.d.)

ได้เท่ากับ .9003

2.4 การสร้างแบบสอบถามเจตคติต่อบทเรียนโมดูล เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยดัดแปลงมาจาก มนเฑียร พรหมประพันธ์ (มนเฑียร พรหมประพันธ์ 2522 : 73 - 76) จำนวน 25 ข้อ นำไปทดลองใช้กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 30 คน นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ เลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 2.4 ขึ้นไป ได้แบบสอบถามจำนวน 18 ข้อ

3. การดำเนินการทดลอง

3.1 ก่อนการทดลอง ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางทั้ง 3 ชุด เพื่อวัดความรู้พื้นฐานในเรื่องเนื้อหาที่จะเรียน

3.2 ดำเนินการสอนแต่ละกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้งสองกลุ่ม โดยใช้เนื้อหาเดียวกันใช้เวลาสอนกลุ่มละ 11 ชั่วโมงเท่ากัน ต่างกันที่วิธีสอนคือกลุ่มทดลองสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลแต่ละกลุ่มควบคุมวิธีสอนแบบปกติ

3.3 เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ทำการทดสอบนิสิตทั้งสองกลุ่มเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.4 ให้นิสิตกลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่อบทเรียนโมดูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางของนิสิตกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้จากการทดสอบหลังการเรียน โดยใช้ทดสอบค่าที (t-test)

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางของนิสิตกลุ่มทดลองแต่ละชั้นปี และนิสิตกลุ่มควบคุมแต่ละชั้นปี ที่ได้จากการทดสอบหลังการเรียน โดยใช้ทดสอบค่าที (t-test)

4.3 วิเคราะห์หาค่าเจตคติของนิสิตกลุ่มทดลองต่อบทเรียนโมดูล โดยใช้อัตราส่วนร้อยละและค่าเฉลี่ย

สรุปผลการทดลอง

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางของนิสิตกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางของนิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ของกลุ่มทดลอง ไม่แตกต่างกัน
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางของนิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ของกลุ่มควบคุม ไม่แตกต่างกัน
3. นิสิตกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล

อภิปรายผล

1. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ปรากฏว่า นิสิตที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านิสิตที่เรียนโดยวิธีสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งทั้งนี้ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางที่ผู้วิจัยทำการทดลองในครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุมาลี ศรีทองกิตติกุล (สุมาลี ศรีทองกิตติกุล 2521 : 58) ในด้านวิธีการเรียนการสอน ซึ่งได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนกลุ่มทดลอง มีเจตคติทางวิทยาศาสตร์ สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการศึกษาครั้งนี้ ยังสอดคล้องทางด้านการเรียนการสอนกับ นิยม ทองอุดม (นิยม ทองอุดม 2520 : 20 - 25) ที่ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลการสอน

วิทยาศาสตร์ ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่องบรรยากาศ โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูล มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนปกติ และนักเรียนที่มีเจตคติในทางสนับสนุนต่อการเรียนโดยใช้บทเรียนโมดูล รวมทั้ง เสถียร กิริสดีชัยกุล (เสถียร กิริสดีชัยกุล 2521 : 39) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง เรื่องความสัมพันธ์และฟังก์ชัน โดยใช้หน่วยการเรียนการสอนกับการสอนปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนจากหน่วยการเรียนการสอนสูงกว่าที่เรียนโดยการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สำหรับการวัดเจตคติต่อบทเรียนโมดูลนั้น ปรากฏว่า นิสิตมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูลซึ่งสอดคล้องกับ เบ็ญจา โสทรโยม (เบ็ญจา โสทรโยม 2520 : 21 - 37) และ ชีระ จิตต์จนะ (ชีระ จิตต์จนะ 2519 : 21) ที่ทำการทดลองบทเรียนโมดูลและวัดเจตคติต่อบทเรียนโมดูลเช่นเดียวกัน

จากผลการศึกษารั้วนี้ นิสิตที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านิสิตที่เรียนโดยวิธีสอนปกติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุที่ว่าบทเรียนโมดูลมีขั้นตอนจากง่ายไปหายาก มีกิจกรรมต่าง ๆ ให้ผู้เรียนเลือกเรียนไม่จำเป็ย ผู้ที่ไม่เคยเรียนจะเกิดความแปลกใหม่ น่าสนใจกว่าการเรียนแบบปกติ มีอุปกรณ์ประกอบในบทเรียนให้ผู้เรียนอยู่ในระดับอุดมศึกษา สามารถเรียนก่อน เขียนตามคำสั่งต่าง ๆ ในบทเรียนโมดูลได้ดี

สำหรับนิสิตที่เรียนโดยวิธีปกตินั้น ผู้วิจัยสอนตามโครงการสอนที่จัดเตรียมขึ้น ซึ่งประกอบด้วย บันทึกการสอน เนื้อหา อุปกรณ์การสอน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเช่นเดียวกันกับบทเรียนโมดูล ส่วนกระบวนการเรียนการสอนนั้น มีวิธีการในการสอนคือมีการประเมินผลก่อนการเรียน แต่ไม่มีผู้ใดผ่านเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น นิสิตต้องเรียนทุกคนโดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง ลักษณะการสอนเป็นแบบบรรยายอภิปรายซักถาม และสาธิตเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ แล้วมีการประเมินผลหลังการเรียนอีกครั้งหนึ่ง

ทั้งนี้ นิสิตกลุ่มควบคุมนี้ก็มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเกณฑ์ที่ได้คือ ผ่านทุกคน แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สูงเท่านิสิตที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลในกลุ่มทดลอง ซึ่งอาจเนื่องมาจากสาเหตุเกี่ยวกับวิธีการสอนแบบปกติซึ่งซ้ำกับการสอนทั่วไปไม่น่าสนใจ ทั้งนี้ นิสิตต้องมีความตั้งใจในการเรียนอย่างจริงจังตลอดจนการมาเข้าชั้นเรียนให้ทันเวลา เพื่อฟังการบรรยายในเนื้อหาต่าง ๆ ให้ครบ ส่วนมากนิสิตจะมาเข้าชั้นเรียนไม่ทันเวลา จึงทำให้ขาดการฟังคำบรรยายในเนื้อหาตอนต้น มีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า นิสิตกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูล

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตแต่ละชั้นปีนั้น มีนิสิต อยู่สองชั้นปีคือ นิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 2 ที่เลือกเรียนวิชาคุริยะะ 101 (ดนตรีไทย) ซึ่งมีเนื้อหาเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางรวมอยู่ด้วย ผลการทดลองปรากฏว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 2 ที่เรียนทั้งในกลุ่มทดลองและในกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า นิสิตชั้นปีต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งอาจเนื่องมาจากวิชา คุริยะะ 101 (ดนตรีไทย) ที่ผู้วิจัย ศึกษาค้นเฉพาะเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาสร้างเป็นบทเรียนนั้น เป็นวิชาเลือกในกลุ่ม วิชาพื้นฐาน ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ทุกวิชาเอก เนื้อหาที่เรียน เป็นเนื้อหาที่ผู้เรียนไม่เคยผ่านการเรียนมาก่อน ดังนั้นนิสิตทุกชั้นปี จึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยเปรียบเทียบเฉพาะในกลุ่มเดียวกันคือ ระหว่างชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ในกลุ่มทดลอง และระหว่างชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 ในกลุ่มควบคุม ซึ่งใช้วิธีสอนแบบเดียวกัน

3. การศึกษาเจตคติของนิสิตกลุ่มทดลองตอบทเรียนโมดูล ปรากฏว่า คะแนน เจตคติเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ซึ่งอยู่ในช่วงเห็นด้วย (เกณฑ์เฉลี่ย 3.40 - 4.19) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นิสิตมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อที่ 3 ที่ว่า นิสิตที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของมอร์เพน (Morten. 1977 : 4296-A) ที่ระ จิดค์จนะ

(ที่ระ จกต์จนะ 2519 : 21) นิยม ทองอุดม (นิยม ทองอุดม 2520 : 28) และ เวช มงคล (เวช มงคล 2521 : 45) ที่ได้ศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนโมดูล และผลที่พบคือ นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรจะมีการสนับสนุนให้ใช้บทเรียนโมดูลในการศึกษาระดับต่าง ๆ โดยผู้บริหารการศึกษาส่งเสริมให้ครูอาจารย์ผลิตบทเรียนโมดูลขึ้นให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

1.2 สถานการณ์การศึกษาที่มีการผลิตครูในทุกระดับ ควรมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมผลิตนักศึกษาครูให้มีการผลิตและใช้บทเรียนโมดูลได้อย่างถูกต้องวิธี โดยครูอาจารย์ในสถานการศึกษานั้น ๆ ต้องมีความรู้ในกระบวนการสร้างบทเรียนโมดูลและจัดสร้างเพื่อใช้สอนนิสิตนักศึกษา เพื่อให้เกิดความเกยชิน ทั้งยังทำให้บทเรียนโมดูลมีคุณภาพดี เพราะการจัดสอนโดยใช้บทเรียนโมดูลอยู่เสมอ สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ตลอดเวลา

1.3 หน่วยงานในระดับสูง เช่น ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ ควรส่งเสริมการผลิตบทเรียนโมดูลในสาขาวิชาต่าง ๆ โดยจัดสรรหรือจัดหางบประมาณและกำลังคนเพื่อจัดสร้างบทเรียนโมดูลในสาขาวิชาต่าง ๆ แล้วพิมพ์เผยแพร่ไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ หรือเป็นตัวอย่างให้ครูได้ศึกษาและจัดสร้างขึ้นเองบ้าง

1.4 บทเรียนโมดูลจะมีประโยชน์มากในรายวิชาที่มีผู้เรียนมากและผู้สอนในรายวิชานั้น ๆ มีน้อย ไม่สามารถสอนได้อย่างเต็มที่และไม่เพียงพอกับความต้องการ ดังนั้น ผู้สอนจึงควรสร้างบทเรียนโมดูลขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนคอยดูแลให้คำปรึกษาแนะนำในรายวิชาที่มีผู้สนใจเรียนมากแต่มีผู้สอนไม่พอเพียง

1.5 บทเรียนโมดูลมีส่วนที่คล้ายประการ เช่น ฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนด้วยตนเอง ฝึกให้มีความซื่อสัตย์ มีวินัยในตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้ทราบความสามารถของตนเองทุกกระยะ ทั้งยังได้เรียนตามความชอบในกิจกรรมที่ตนเอง

เลือกเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะส่งเสริมการสร้างและใช้บทเรียนโมดูลให้แพร่หลายยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพในการเรียนการสอนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการสร้างบทเรียนโมดูล เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคใต้ ภาคอีสาน และเพลงพื้นบ้านภาคกลางในเนื้อหาเพลงอื่น ๆ อีก ทั้งนี้เพื่อการศึกษาหาประสิทธิภาพของบทเรียนแล้วนำไปทดลองเปรียบเทียบกับการสอนปกติ เพื่อศึกษาว่า จะได้ผลแตกต่างกันหรือไม่ และศึกษาว่า เนื้อหาในตอนที่ใดบ้างที่ใช้สอนโดยบทเรียนโมดูลแล้วบังเกิดผลดีกว่าการสอนปกติ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัย เพื่อดูว่า ผลการใช้บทเรียนโมดูลกับผู้เรียนที่มีสติปัญญาแตกต่างกันว่าผู้เรียนระดับใดได้รับผลจากบทเรียนโมดูลมากที่สุด

2.3 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิภาพของบทเรียนโมดูลในแต่ละแบบ เช่น แบบต่อเนื่อง แบบหลายกิจกรรม แบบปะติดปะต่อ

2.4 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบลักษณะพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนโมดูลและการสอนปกติ เช่น ความรับผิดชอบ ความมีวินัยในตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นต้น

2.5 ควรมีการศึกษาค้นคว้าว่าอย่างไรจึงจะทำให้บทเรียนโมดูลใช้ได้ผลดี โดยสังเกตจากส่วนประกอบต่าง ๆ ในบทเรียนโมดูล เช่น กิจกรรม บทบาทของครู เวลาในการเรียนแล้วนำมาวิเคราะห์

2.6 ควรมีการศึกษาค้นคว้าว่า ผลการใช้บทเรียนโมดูลทำให้ผู้เรียนมีเจตคติต่อบทเรียนโมดูลแตกต่างไปจากผลการวิจัยนี้หรือไม่

2.7 ควรมีการศึกษาค้นคว้าว่า บทเรียนโมดูลช่วยให้ผู้เรียนมีเจตคติต่อเพลงพื้นบ้านภาคกลางต่างจากการสอนปกติหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กล่อมจิตต์ พลายเวช "บทกลอนกามเด็กของไทย" วารสารทองสมุก 13 :

81 - 93 มีนาคม - เมษายน 2512

กุหลาบ มัลลิกะมาส กวีชาวบ้าน สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย 2509,
269 หน้า

เกษม บุญศรี "เพลงเกี่ยวกับพิธีกรรม : แห่ เทศา สวด" เอกสารประกอบการ
การประชุมทางวิชาการ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง โดยศูนย์สังคีตศิลป์และ
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 12 - 14 มิถุนายน 2523

ชมพันธุ์ ฤทธธร ๗ อยู่ธยา หน่วยการเรียนรู้การสอน เอกสารประกอบการเรียน
วิชาทฤษฎีและการปฏิบัติการหลักสูตร 2519, 11 หน้า

ชวาล แพทย์กุล เทคนิคการวัดผล วัฒนาพานิช 2509, 300 หน้า

เชิดศักดิ์ ไชวสินธุ์ การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 130 หน้า

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย วิชาพื้นฐานอารยธรรมไทย กรุงเทพฯ 2515, 65 หน้า

ธีระ จิตต์จนะ การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิทยาศาสตร์ เรื่อง ไฟฟ้าในระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ปรินิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 25 หน้า อักสำเนา

นิยม ทองอุดม การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิทยาศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 เรื่องบรรยากาศ โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ ปรินิพนธ์
กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 35 หน้า อักสำเนา

เบญจา โสทรโยม การทดลองเปรียบเทียบการเรียนสมการเชิงเส้นหนึ่งตัวแปร
โดยใช้หน่วยการเรียนรู้การสอน (Instructional Modules) กับการสอน
ปกติ ปรินิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520,
136 หน้า อักสำเนา

บุญมี กอนทอง "บทเรียนโมเดลเพื่อเสริมสร้างความรู้" วิทยาสาร 26(1) :

21 - 23 มกราคม 2518

ประไพ เพชรานนท์ การแสดงและการละเล่นพื้นเมืองของไทย โรงพิมพ์กรมศาสนา
2522, 242 หน้า

ปราณี วงษ์เทศ "เพลงพื้นบ้าน" วารสารศิลปากร 2 : 1 - 38 เมษายน -
มิถุนายน 2521

เปื้อง กุมุท "สู่ทางในการนำเทคโนโลยีมาช่วยปรับปรุงคุณภาพของการศึกษา"
ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา 2517,
205 หน้า

พจน์ สะเพียรชัย และคณะ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2519, 210 หน้า

ไพศาล ประทุมชาติ การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนคณิตศาสตร์ในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่หนึ่ง (ม.1) ปรินูฎาณพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2522, 46 หน้า อักสำเนา

บทเพียร พรหมประพันธ์ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้บทเรียนโมเดลกับการสอนปกติ ปรินูฎาณพนธ์
กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 93 หน้า อักสำเนา

มนตรี ตราโมท การละเล่นของไทย โรงพิมพ์หาพระจันทร์ 2497, 122 หน้า

เยาวเรศ สิริเกียรติ เพลงกลอนเด็กไทย ปรินูฎาณพนธ์ กศ.บ. มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 386 หน้า อักสำเนา

ลวน สายยศ และอังคณา คันทิรัตน์ สถิติวิทยาทางการศึกษา วัฒนาพานิช
2515, 276 หน้า

วชิรญาณ, หอพระสมุด บทกลอนกลอนเด็ก 2463, 45 หน้า

วิจิตร ศรีสอาน "เทคนิควิทยาการศึกษา" ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรมและ
เทคโนโลยีทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2517, 250 หน้า

- วิจิตร ศรีสขาน "เทคนิควิชาภาษาไทย" รายงานการสัมมนาเรื่องการพัฒนา
ผ่านวรรณกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในงานสัมมนาวิชาการระดับศึกษาในโรงเรียนทั้งครูสอน
ในกรรมฐาน โรงพิมพ์สุริยง 2516, 150 หน้า
- วิชัย วงษ์ใหญ่ พัฒนาหลักสูตรและวิธีการสอน โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม 2521, 102 หน้า
- วิวัฒน์ เกตุสิงห์ สถิติวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิจัย คำนวณงานคณะกรรมการการการศึกษา
 แห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2521, 155 หน้า
- เวท มงคล การเปรียบเทียบของโรงเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการหาปริมาตรของ
รูปทรงเรขาคณิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โยธาโยมโรงเรียนโมกข์กับการสอนปกติ
 ปริญญาโท กศ.บ. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประสานมิตร 2521,
 166 หน้า อัดสำเนา
- วิเศษ ชุมวรฐายี การสร้างแผนการเรียนการสอน วิทยาลัยครูวิเศษเกษม 2519,
 4 หน้า
- ศรีนครินทร์ วิโรจน์, นพาวินิจฉัย คู่มือและหลักการศึกษาระดับประถมศึกษา โรงพิมพ์
 ประเสริฐ 2522, 360 หน้า
- คู่มือการเขียนรายงานการวิจัยและงานวิจัย กรุงเทพมหานคร 2521,
 148 หน้า
- ศูนย์สังคีตศิลป์ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ
เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง 2525, หน้าว่างเกิดต่อกัน
- สุจิตตา อุดมฉายา เพลงปี่พาทย์ : การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิเคราะห์ วิทยาลัย
 กศ.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527, 203 หน้า อัดสำเนา
- สุจิตต์ วงษ์เทศ "ถวักกับกลอนกลอนเก่า" เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ
เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง โดยศูนย์สังคีตศิลป์และคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย 12 - 14 มิถุนายน 2525
- สนิท ไกรสินธุ์ "การสอนกลอนโดยแบ่งกลุ่มตามความสามารถ" วิทยาสาร 24(46) :
 32 - 33 ธันวาคม 2516

สุเมธ ไร่วัจจ์ โฆษณาชวนเชื่อและการละเมิดสันติภาพ โรงพิมพ์พิชิต 2516,
208 หน้า

สุยามาตย์ เรื่องเลข เพลงปลุกใจจากฐานสหประชาชาติ อำเภอหนองแขม จังหวัด
กาญจนบุรี ปิณฑุชาพิมพ์ กศ.บ. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2517,
296 หน้า อักษรสามเภา

สุมาลี ศรีวงษ์กิจสกุล การเปลี่ยนแปลงและการเริ่มวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องการ
เปลี่ยนแปลงในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยโรงเรียนในสังกัดการประถมศึกษา
กาญจนบุรี กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2511, 219 หน้า
อักษรสามเภา

สุลักษณ์ เพ็ญสุพรรณ การรายงานผลการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาลัย
ศึกษาศาสตร์ วิทยาลัย กศ.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 156 หน้า
อักษรสามเภา

เสถียร ศรีสถิตย์กุล การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง เรื่องความสัมพันธ์และปัจจัยอื่น โดยวิทยานิพนธ์
การเรียนการสอนกับการสอน วิทยาลัย กศ.บ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2521, 351 หน้า อักษรสามเภา

อนันต์ ศรีโสภา หลักการวิจัยเบื้องต้น เล่ม 1 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 215 หน้า

อภรณ์รัตน์ จารุพานิช การรายงานผลการสอนตามหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง
การบอกค่าสัมบูรณ์กับค่าเฉลี่ย และด้วยประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัย
กศ.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 168 หน้า อักษรสามเภา

อาภรณ์ - จารุรงค์ มนตรีหาญกุล วิชาภาษาอังกฤษ โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ 2517, 326 หน้า

อุทัยวรรณ ถิ่นทอง "เพลงกล่อมเด็ก" ฉบับแก้ไข 1 : 52 - 62 พฤศจิกายน 2521

แอนดรูว์ นาวินกุล เพลงบอกสำหรับเด็ก โรงพิมพ์เรือนแก้ว 2521, 378 หน้า

เพลงยังไม่ฉันเลี้ยง โรงพิมพ์พิชิต 2518, 241 หน้า

- APETD Regional Planning Workshop. An Module on the Construction of Modules. 1979. 45 p.
- Browley, Olotho Daniels. "A Study to Evaluation the Effect of Using Multimedia Instructional Modules to Teach Time-Telling to Retarded Learners," Dissertation Abstracts. 35(7) : 4260-A, January, 1975.
- Caacci, David John. "A Summative Evaluation of a Module Method of Instruction," Dissertation Abstracts. 32(4) : 3000-A, December, 1971.
- Far, Chang Teh. Item Analysis Table. New Jersey, Education Testing Service, Princeton. 1952. 32 p.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and in Psychology and Education. New York, McGraw-Hill, Book Company, 1971. 492 p.
- Hatcher, Martha Taylor. "Audio-Visual Modules in the Preparation of College Biology Teacher," Dissertation Abstracts. 34(8) : 4910-A, February, 1974.
- Houston, W. Robert. Performance Education : Strategies and Resources for Developing a Competency-Based Teacher Education Program. University of Houston, New York, 1972, 137 p.
- Houston, W. Robert and others. Development Instructional Modules. Houston, Texas, College of Education, University of Texas, 1973. 165 p.
- Lawrence, Gordon. Florida Modules on Generic Teacher Curriculum; Module on Modules. Florida, University of Florida Gainesville, 1975. 26 p.
- Morten, Helen Elizabeth. "A Suggested Field-Based Teacher Education Program : Construction of Modules for Music Education, Their Implementation and Evaluation," Dissertation Abstracts. 35 : 3478-A, December, 1975.
- Parsons, Jerry and others. "Criteria for Selecting Evaluating or Development Learning Modules," Educational Technology. p. 31 - 38, February, 1976.
- Sasscer, John Clarence. "The Development, Implementation and Evaluation of Modularized, Student-Centered Biology Curriculum at the College Level," Dissertation Abstracts. 34(11) : 6957-6958-A, May, 1974.

คู่มือการใช้บทเรียนโมดูล

บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางนี้มีกระบวนการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องกัน ผู้เรียนจะต้องเรียนไปตามลำดับขั้นตอนตามแผนผังกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งต้องอ่านคำสั่ง และข้อความต่าง ๆ โดยละเอียดทุกหน้า

ขั้นตอนการใช้บทเรียนโมดูลมีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแผนผังกระบวนการเรียนการสอนและอ่านคำสั่งรวมทั้งข้อความทุกตอนอย่างละเอียด

2. ให้ผู้เรียนทำแบบประเมินผลก่อนการเรียนเสร็จแล้วตรวจคำตอบในหน้าต่อไป ถ้าทำได้เกิน 80 % ผู้เรียนไม่ต้องเรียนบทเรียนโมดูลชุดนี้ ถือว่าผ่าน ให้ไปเรียนบทเรียนโมดูลชุดอื่นต่อไป

3. ผู้ที่ได้คะแนนไม่ถึง 80 % ให้เริ่มเรียนในกิจกรรมที่ 1 ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการเรียน จบ

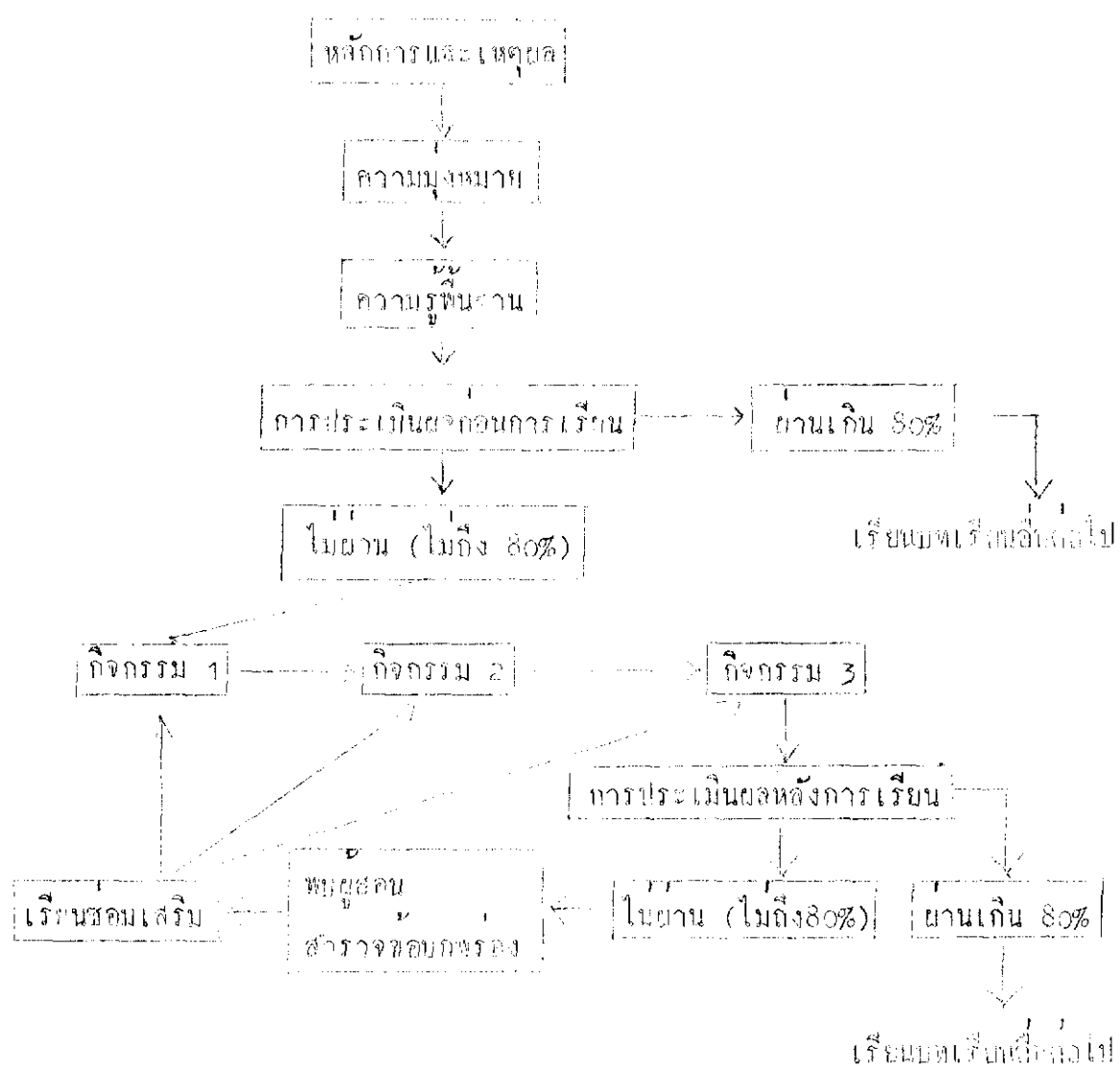
4. เมื่ออ่านเอกสารประกอบการเรียนในกิจกรรม 1 เสร็จแล้วให้เริ่มเรียนในกิจกรรม 2 ต่อไปได้เลย กิจกรรม 2 นี้เป็นกิจกรรมที่มีให้เลือกโดยเลือกอ่านบทความเพียง 1 บทความ จากหลาย ๆ บทความที่จัดไว้เพื่อเป็นการเสริมความรู้

5. เมื่ออ่านบทความเสร็จแล้ว ให้เริ่มเรียนในกิจกรรม 3 ซึ่งเป็นการฟังเพลงพื้นบ้านภาคกลาง

6. เมื่อฟังเพลงจบแล้ว ให้ทำแบบประเมินผลหลังการเรียน และตรวจสอบคะแนนจากคำตอบ ถ้าทำได้เกิน 80 % ถือว่าผ่านบทเรียนโมดูลชุดนี้ให้ไปเรียนบทเรียนโมดูลชุดอื่นต่อไป

7. ถ้าทำแบบประเมินผลหลังการเรียนได้ไม่ถึง 80 % ให้พบผู้สอน เพื่อสำรวจข้อบกพร่องและผู้สอนจะจัดให้มีการเรียนซ่อมเสริม โดยจะให้เรียนในกิจกรรมใดก็ได้ตามความเหมาะสม แล้วทำแบบประเมินผลหลังการเรียนอีกครั้งหนึ่ง

แผนผังกระบวนการเรียนการสอน

บทเรียนโมดูล ชุดที่ 1
เรื่อง เพลงกล่อมเด็ก ระดับประถมศึกษา

เวลา 3 ชั่วโมง

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีวัฒนธรรมเป็นมรดกประเพณีและศิลปวัฒนธรรมที่งดงาม สืบทอดต่อกันมานานแล้ว วัฒนธรรมที่งดงามประหนึ่งก็คือ เพลงพื้นบ้าน ซึ่งหมายถึงเพลงของ ชาวบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งแต่ละท้องถิ่นก็ประดิษฐ์แบบแผนการร้องไปตามความนิยมของชนและสำเนียง ภาษาที่ผู้คิดใช้ภาษาถิ่นซึ่งแตกต่างกันไป เพลงเหล่านี้มักจะนิยมร้องกันในเวลาเทศกาลหรืองาน ที่มีการชุมนุมผู้คนในหมู่บ้านมาร่วมรื่นเริงกับขวัญร้องทั่วคราว เช่น ครุฑ สงกรานต์ ขึ้นปีใหม่ พลอกลงัน หอผาป่า และในการลงแขกทำนา เจน เกี้ยวขาว นวดข้าว เป็นต้น

เพลงพื้นบ้านนี้เป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนควรจะมีใจ พร้อมทั้งช่วยกันรักษานายพลวัฒนธรรม ที่ดี วิธีการรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมประการหนึ่งก็คือ การให้การศึกษาในเรื่องเพลงพื้นบ้าน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน เช่น

1. ทางด้านอารมณ์
2. ทางด้านสังคม
3. ทางด้านภาษา
4. ทางด้านจริยธรรม

บทเรียนโมดูลเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางนี้ จัดให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเองไปตามลำดับ ขั้นตอนตามแผนผังกระบวนการเรียนการสอนที่จัดไว้แล้วในตอนต้น

ความมุ่งหมาย

ความมุ่งหมายทั่วไป

ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจและรู้จักเพลงกล่อมเด็กภาคกลาง

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้ผู้เรียนอธิบายความหมายที่แฝงอยู่ในเพลงกล่อมเด็กได้
2. ให้ผู้เรียนอธิบายถึงลักษณะของเพลงกล่อมเด็กได้
3. ให้ผู้เรียนได้ฟังและบอกได้ว่าเป็นสำรับของของเพลงกล่อมเด็ก

ความรู้พื้นฐาน

ผู้เรียนต้องมีความรู้ทั่วไปโดยผ่านระดับมัธยมศึกษา 6 มาแล้ว

การประเมินผลก่อนการเรียน

ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบจากเอกสารประกอบการเรียนรู้ชุดที่ 1 บทเรียนโมดูลชุดที่ 1 ผู้เรียนที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ถือว่าผ่าน ไม่ต้องเรียนบทเรียนโมดูลชุดนี้ ผู้เรียนที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ให้เริ่มเรียนในเอกสารประกอบการเรียนรู้ชุดที่ 2 บทเรียนโมดูลชุดที่ 1 ต่อไป

บทเรียนไม้อัดชุดที่ 1

เอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 1

เวลา 10 นาที

แบบประเมินผลการเรียน (ชุดที่ 1)

คำสั่ง จงเลือกคำตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียง 1 ข้อ

1. เพลงกล่อมเด็กของไทยเกิดขึ้นเมื่อใด

ก. พร้อม ๆ กับการพุทธ

ข. พร้อม ๆ กับมีมนุษย์

ค. หลังจากที่มีมนุษย์มาหาพูด

ง. ไม่ทราบว่าเกิดขึ้นเมื่อใดแน่นอน

2. กลุ่มชนที่เริ่มร้องเพลงกล่อมเด็ก

ก. ชนสามัญ

ข. พระราชวงศ์

ค. หัวหน้าเผ่าต่าง ๆ

ง. คนชั้นกลาง

3. เพลงกล่อมเด็กมีเนื้อความมาจาก.....

ก. วรรณคดีและนิทาน

ข. คำบอกเล่าของผู้ใหญ่

ค. ความเชื่อเรื่องผีสง

ง. ขรรษชาติ

4. เพลงกล่อมเด็กมีเนื้อความมาจาก

ก. ความเชื่อเรื่องภูเขาย

ข. การดำเนินชีวิต

ค. ความกลัว

ง. คำเล่าลือ

5. บทเพลงกล่อมเด็กเป็นวรรณกรรมประเภท

ก. กวีนิพนธ์

ข. ปากเปล่า

ค. กวีนิพนธ์

ง. กวีนิพนธ์เดี่ยว

6. บางครั้งเรียกเพลงกล่อมเด็กว่าวรรณกรรม

ก. ขาวขาน

ข. เพอชวิต

ค. สำหรับเด็ก

ง. ล่องลอย

7. เพลงกล่อมเด็กมีลีลาทำนอง

ก. เร็ว

ข. ปานกลาง

ค. ช้า

ง. ชามาก

8. เพลงกล่อมเด็กมีลีลาทำนองทำให้

ก. ขวนขว้าง

ข. ขวนใจหลับ

ค. สนุกสนาน

ง. นอนหลับสบาย

9. เพลงกล่อมเด็กมีประโยชน์ด้านใดมากที่สุด

ก. ทำให้เด็กเพลิดเพลินแฉะนอนหลับ

ข. ทำให้ผู้กล่อมเพลิดเพลินและได้รับความสุข

ค. ทำให้ทราบถึงการดำเนินชีวิตของคนในสมัยก่อน

ง. ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก

10. เพลงกล่อมเด็กมีจังหวะ

ก. เร็ว

ข. ปานกลาง

ค. ช้า

ง. ไม่แน่นอน

11. เนื้อร้องเพลงกล่อมเด็กส่วนมากแต่ง

ก. คำสอน

ข. ความเชื่อผิดๆ

ค. ความกลัว

ง. ความเชื่อแบบอุปมาอุปไมย

12. เนื้อเพลงกล่อมเด็กบทปลุกปลอบแสดงถึง

ก. นิทานที่ตลกขบขัน

ข. ความรักและความทะนุถนอม

ค. นิทานที่สนุกสนาน

ง. การขู่ให้เลิกกลัวและนอนหลับไป

13. ผู้คิดริเริ่มในการรวบรวมเพลงกล่อมเด็กคือ

ก. เปโมรา

ข. หลวงขรรค์รามภิมณฑ์

ค. กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ง. กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

14. คำแทนชื่อเด็กที่ใช้นในเพลงกล่อมเด็กมากที่สุดคือ

ก. เจ้าหัวล้าน

ข. เจ้าทองดี

ค. เจ้าดวงใจ

ง. เจ้าโขน

15. คำแทนชื่อเด็กที่แสดงถึงความทะนุถนอมที่สุดคือ

ก. เจาเนื้อละมุน

ข. เจาทองสุก

ค. เจาทองคำ

ง. พอลุณ

16. ชื่อสัตว์ที่มีมากในเพลงกลอนเด็กคือ

ก. แมว

ข. ตุ๊กแก

ค. งู

ง. นก

17. คำขึ้นต้นในเพลงกลอนเด็กนิยมใช้คำ

ก. นอนเถิดเอ๋ย

ข. โอชะเหเอ๋ย

ค. เหเอ๋ย

ง. วัคเอ๋ย

18. คำลงท้ายที่มีมากในเพลงกลอนเด็กคือ

ก. หัวล้านเอ๋ย

ข. โนเอยเอ๋ย

ค. เจาพอนา

ง. อุแบนา

19. ชื่อขนมที่มีในเพลงกลอนเด็กคือ

ก. ขนมชั้น

ข. ขนมเล็บมือนาง

ค. ขนมแข่งมา

ง. ขนมปลากริมไข่เต่า

20. แผนผังกลอนเพลงกลอนเด็ก

8 - 9 คำ
ก. ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

8 - 9 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

8 - 9 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

8 - 9 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

3 - 6 คำ
ข. ๐ ๐ ๐ ๐

5 - 8 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐

5 - 8 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐

5 - 8 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐

6 คำ
ค. ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

6 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

6 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

6 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

4 คำ
ง. ๐ ๐ ๐ ๐

4 คำ
๐ ๐ ๐ ๐

4 คำ
๐ ๐ ๐ ๐

4 คำ
๐ ๐ ๐ ๐

บัตรเฉลย
บทเรียนโมดูลชุดที่ 1

1. ง
2. ก
3. ก
4. ข
5. ข
6. ง
7. ค
8. ข
9. ก
10. ง
11. ก
12. ข
13. ก
14. ข
15. ก
16. ง
17. ข
18. ง
19. ค
20. ข

เอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 2

บทเรียนโมกุลชุดที่ 1

กิจกรรม 1คำชี้แจง

ผู้ที่ทำแบบประเมินผลการเรียนผ่าน คือได้ 80 % ขึ้นไปไม่ต้องต้องเรียนบทเรียนโมกุลชุดนี้ ผู้ที่ไม่ผ่านแบบประเมินผลการเรียน คือได้ไม่ถึง 80 % ให้เริ่มเรียนบทเรียนชุดนี้

คำสั่ง

ให้อ่านเรื่องราวต่าง ๆ ต่อไปนี้โดยละเอียด

เพลงกล่อมเด็ก

1. ความเป็นมาของเพลงกล่อมเด็ก

เพลงกล่อมเด็กจะเกิดขึ้นเมื่อใดนั้นไม่มีหลักฐานบอกไว้ แต่คาดว่ามานานแล้ว หลังจากที่มีมนุษย์รู้จักใช้ภาษาพูด บางคนสันนิษฐานว่า เพลงกล่อมเด็กนั้นเกิดพร้อม ๆ กับ ศาสนาพุทธ¹ โดยอ้างหลักฐานจากเรื่องเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร นอกจากนั้น เกษม บุญศรี² ได้แสดงความคิดเห็นว่า เพลงกล่อมเด็กนั้น เกมที่เมื่อมนุษย์ตั้งหลักแหล่งเกิดมีหัวหน้า หัวหน้าให้ข้าบกล่อมบุตรของตน ต่อมาจึงแพร่กระจายไปสู่สามัญชน ยังมีหลักฐานทางคานประเพณีคือ ประเพณีลงพระอุ ของพระเจ้าลูกเธอ พระเจ้าลูกยาเธอ ที่ยังทรงพระเยาว์โดยมีนางข้าหลวง ข้าบกล่อมพระบรรทมและข้าบกล่อมเมื่อพระกุมารยังทรงพระอุแล้ว การนิยมการข้าบกล่อมเด็กเพื่อให้หลับยานั้น เป็นที่นิยมของประชาชนทั่วไป แต่ผู้ที่มีความเห็นขัดแย้งกับ เกษม บุญศรี อ้างถึงว่า

¹ ยาวเรศ สิริเกียรติ เพลงกล่อมเด็กของไทย ปริญญาพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521 หน้า 14 - 16

² เกษม บุญศรี "เพลงเกี่ยวกับพิธีกรรม : แผล เทพน สวด" เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง โดยศูนย์สังคีตศิลป์และคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 12 - 14 มิถุนายน 2523

เพลงกล่อมเด็กนั้น กำเนิดตอนแรกในหมู่ของชนสามัญก่อน แล้วจึงขยายไปสู่ชนชั้นสูง
 ชนชั้นสูงนี้คัดแปลงให้ไพเราะขึ้น สรุปได้ว่าเพลงกล่อมเด็กเกิดจากกลุ่มชาวนา หรือพวกชน
 ชั้นกรรมกร ทั้งนี้เป็นเพราะแม่ของชนชั้นขุนนางมักจะไม่อุทิศตัวเองอย่างจริงจังกับลูก ๆ
 แม่เหล่านี้จะเลี้ยงดูและปกครองลูกแบบลวก ๆ ส่วนมากคนรับใช้เป็นผู้เลี้ยงดู พวกเหล่านี้
 เป็นพวกนำเอาจารีตประเพณี ความเชื่อ และบทเพลงเข้ามาขับกล่อมให้เด็กหลับ โดยการ
 สังเกตจากบทเพลงกล่อมเด็กทุกภาค จะเห็นได้ว่าเนื้อความต่าง ๆ กล่าวถึงเรื่องราวของ
 สามัญชนเป็นส่วนมาก นอกนั้นก็ขับกล่อมเด็กให้เลิกละทิ้งเรื่องต่าง ๆ แสดงว่าเพลงกล่อมเด็ก
 จะต้องเกิดจากชนชั้นสามัญก่อนแล้วจึงคัดแปลงให้เป็นเพลงเห่กล่อมพระบรรทมภายหลัง
 ผู้เลี้ยงดูเด็กส่วนมากคือคนที่อยู่บ้าน ไม่ได้ออกไปทำงานได้แก่ คนแก่ ย่า ยาย
 คนเลี้ยง พี่เลี้ยง หรือแม่ที่ยังไม่ได้ออกไปทำงานนอกบ้าน คนเหล่านี้จะเป็นผู้ร้องเพลงขับกล่อม
 ให้เด็กนอนหลับ โดยทำเสียงอ้อ เอื้อนทำนองวางนกล

เนื้อเพลงกล่อมเด็กแสดงความรัก ความทะนุถนอม เรียกว่า "บทเพลงปลอบ"
 ซึ่งมีเนื้อความที่น่าฟัง มีคำขึ้นต้นว่า เจ้าทองดี เจ้าทองสุก เจ้าทองคำ เจ้าเนื้อละเอียด
 เจ้าเนื้ออ่อน เจ้าเนื้ออุ่น เจ้าเนื้อเย็น เจ้าเนื้อละมุน เจ้าเนื้อนุ่ม เจ้าทราตรสชาติ
 เจ้าสุกสงวน เจ้าบุญประเสริฐ เหล่านี้ เป็นคำแทนที่ตัวเด็กแสดงถึงความรักของผู้ขับกล่อม
 ที่มีต่อเด็ก เช่น

1. เจ้าทองดีเอย	แม่จะพั่วให้เจนอน
ทองดีเจ้าอย่าช้อน	นอนเถิดนะพอลุณเอย
2. เจ้าทองดีเอย	แม่ไม่ตีไม่รัน แลวันะเจ้า
ใครเลยเขาจะรับขวัญ	ตามันแะคนเดียวเอย

3. เจ้าทองดีเอย
ขวัญขาวเจ้าอย่ามีโรค
ขวัญอ่อนแม่คนเดียวเอย
 4. เจ้าทองสุกเอย
ลูกนั้แม่จะชักเป็นสายสร้อย
 5. เจ้าทองสุกเอย
ลูกนั้แม่จะชักเป็นแหวนกัน
 6. เจ้าทองคำเอย
แต่พอเจ้าหลับสนิท
ตากลมแม่คนเดียวเอย
 7. เจ้าทองคำเอย
หยุดพักกรมกั้บนมก่อน
 8. เจ้านั้ละเลียดเอย
เกลียดแม่แล้วเจ้าจะกินนมใคร
 9. เจ้านั้เอย
อุ้มบางวางบางจะยังชั่ว
 10. เจ้านั้เอย
แม่ให้ใครทองจะหมองศรี
 11. เจ้านั้เอย
ครันว่านั้ขึ้นมามันจะพาเจ้าลอยหาย
 12. เจ้านั้เอย
นั้ขึ้นมาจะพาลอยหาย
- ถือพัชนีโยยโบก
จะโบกลมให้เจ้านอน
- สุกเหมือนจะยอ
ทำขวัญให้เจ้ารอยข้งเอย
- สุกเหมือนขมิ้นชัน
ทำขวัญให้เจ้ารอยข้งเอย
- เจ้ารองไหว่าจะกินนม
จะหยิบเอามีดมาโกนผม
- ไปไหนยังคำแค้น
แต่คอยจ้งคอยไป
- เกลียดแม่หรือว่าไร
สายใจเจ้าคนเดียวเอย
- อนแม่นั้จักเคยตัว
ทวนหัวเจ้าคนเดียวเอย
- นั้เจ้าละมุนดังสำลี
คนใดแม่คนเดียวเอย
- แม่ให้เล่นที่หาดทราย
แค้นเสียตายเจ้าคนเดียวเอย
- นั้แม่ไปเล่นที่หาดทราย
เสียตายพอนา

13. เจ้าเนื้อละมุนเอย
แม่มีให้ดูไคทอง
ทองคำเจ้าคนเดียวเอย
14. เจ้าเนื้อละมุนเอย
เก็บมารอยกรองให้แม่ทองชาเล่น
15. เจ้าเนื้อละมุนเอย
เป็ดมันไทรไก่มันทอด
16. เจ้าเนื้อนุ่มเอย
วางลงเสียบางเถิดญา
17. เจ้าเนื้อละเอียดเอย
แม่มีให้เจ้าไปดู
มันคลั่งเป็นบ้าอยู่
บุญชูเจ้าคนเดียวเอย
18. เจ้าเนื้ออ่อนเอย
แม่จะอุ้มเจ้าออกชม
19. เจ้าพราหมสาวเอย
ใจแม่จะขาดเค็ด
ขวัญอ่อนเจ้าคนเดียวเอย
20. เจ้าพราหมสงวนเอย
แม่มีให้โถมงามไปตามเพื่อน
21. เจ้าสุกสงวนเอย
แคะรอนขวัญอ่อนจะนอนไซ
- เจ้าเนื้ออุ่นเหมือนสำลี
เนื้อเจ้าจะหมองศรี
- เก็บดอกพิกลบ้านเย็น
เนื้อเย็นแม่คนเดียวเอย
- นอนใต้ถุนยายรอด
ยายรอดช่างเลี้ยงไวเอย
- อุ้มเจ้านักจักเคยมี
บุญคือเจ้าคนเดียวเอย
- ช่างเข้าในพะเนียด
ช่างพลายตักน้ำมัน
แม่หามไว้มิให้ดู
- อุณแมจะกินนม
กินนมแล้วนอนเปลเอย
- ใจแม่จะขาดอยู่รอนรอน
ลงวันละเจ็ดแปดทอน
- สงวนเจ้าไว้แทบนเรื่อน
อยู่เรื่อนเจ้าคนเดียวเอย
- เพื่อนเล่นเขามาชวนเจ้าอย่าไป
สายใจแม่คนเดียวเอย

22. เจ้านุญประเสริฐเอ๋ย
แม่เลี้ยงเจ้าไว้มายจะฝากผี
เกิดในดอกจำปี
พอทองคำของแม่เอ๋ย
23. นอนไปเกิดแม่จะกล่อม
ทองคำแม่อายรำไห้
นวลละม่อมแม่จะไกว
สายสุคติเจ้าแม่เอ๋ย
24. เชิญนอนเกิดเจ้านอน
แม่ซื้อทั้งหลาย
ขึ้นนำลงทา
กล่อมให้เจ้านอนสบาย
อย่าหยอกหลอกหลอน
อย่าให้เจ้านอนเปลเอ๋ย
25. นอนเกิดเอ๋ย
เลี้ยงไว้หวังจะได้เป็นเพื่อนตัว
ขวัญเจ้าเกิดในดอกบัว
ทุนหัวเจ้าคนเดียวเอ๋ย
26. โอละเห่เอ๋ย
ทองคำเจ้าอย่าซื้อรองไห้
นอนนิ่งในเปลแม่จะไกว
นอนไปเกิดพอลุณเอ๋ย

นอกจากบทเพลงปลอบแล้ว ถ้าเด็กยังนอนไม่หลับผู้ขับกล่อมก็จะร้องบทเพลงชู้ตออกไป เพื่อให้เด็กกลัวแล้วหลับตานอนหลับไป บทเพลงชู้ตก็จะนำชื่อสัตว์ที่น่ากลัวมาประกบ เช่น ตุ๊กแก งู แมวหงาว เป็นต้น ดังตัวอย่างบทเพลงชู้ตต่อไปนี้

1. ตุ๊กแกเอ๋ย
งูเขียวตัวน้อย
เด็กนอนไม่หลับ
ควายตุ๊กแกเอ๋ย
ตัวมันลายพรวน
หอยหัวลงมา
มากินตับเสียเถิดควา
2. อายแมวหงาวเอ๋ย
เด็กนอนไม่หลับ
อายแมวหงาวเอ๋ย
ไต่ราวลงมา
มากินตับเสียเถิดควา

3. อายแม่วางาวเอย
 เด็กนอนไม่หลับ
 หนึ่งเกิดลายแม่วางาวเอย

ตัวมันยาวไม่นาน
 มากินตับเสียสักหน่อย

เพลงกล่อมเด็กสำนวนอื่น ๆ ยังมีอีกได้แก่ เรื่องราวขมขื่นขมไม่ บทที่เกี่ยวข้องกับ
 "นก" มีมากดังต่อไปนี้

1. เจานกกระทุงเอย
 ลานพอมใบใหญ่ใหญ่
 คอยวารีของมันโต
 ไซหลนดังนลุง

ท่าตูดตุงตุงว่าจะไซ
 ไวใสไซนกกระทุง
 เตาแดงโม่บางละมุน
 เจานกกระทุงก็บินไป

2. นกเขาเอย
 ขึ้นไปเกิดแม่จะฟังเสียงเล่น

ขึ้นแต่เขาจนเย็น
 เสียงเย็นอุเม่นา

3. นกเขาเอย
 พระสุริยาบ่ายเบียง

ขึ้นอยู่แต่เขาจนเที่ยง
 เที่ยงแล้วจงนอนเปลเอย

4. นกเขาขันเอย
 ไม่ตอกระวังกาเหี่ยว

อยู่ในรังตัวเดียว
 ว่ามันจะเหี่ยวเอย

5. นกเขาขันกองเอย
 ฟังแกวแหวเสียงหงส์

คูเหวหาเราองอยู่ในคง
 ขมคงพวงคนเดียวเอย

6. นกเขาเถื่อน
 แม่จะไปขายของ

อยู่เร่คนเลี้ยงนง
 เลี้ยงนงเด็กพอกุณเอย

7. นกเขาเถื่อนเอย
 แม่จะไปนฝ่ายขายของ

อยู่เร่คนเลี้ยงนง
 เลี้ยงนงใหญ่คงดี

8. กาเหว่าเอ๋ย
แม่มากก็หลงรัก
ถนอมไว้ในรังนอน
แม่มากหาลูกออกหากิน
กินกุ้งกินกั้ง
กินแควไผมา
ยังมีนายพราน
ยกปืนขึ้นส่อง
ยิงถูกหัวอก
ตัวหนึ่งว่าจะตม
กินนางแม่มากคำ
9. นกกระजิบเอ๋ย
ตัวไหนจะเป็นเอก
10. นกกระจิบหัวเหลืองเอ๋ย
คาบมาว่าจะค้ำนาหลวง
11. นกสีชมพูเอ๋ย
รองตอยตรัดติดเคี้ยว
12. เจานกขมิ้นเหลืองอ่อนเอ๋ย
จะนอนไหนกันนอนได้
ลมพระพายชายพัดมาถอนอ่อน
13. นกเอี้ยงเอ๋ย
ตัดท้ายสมอสี
เจ้าจงนอนหลับตา
- ไขให้แม่มากพัก
คิดว่าลูกในอุทร
คาบเหยื่อมาป้อน
ถึงยังน้ำคงคา
กินหอยตะพังกะแมงดา
จับต้นหว้าโพธิ์ทอง
เพี้ยวคอมคอมมองมอง
จงเอาแม่มากคำ
แม่มากก็ตกหัวคะมำ
ตัวหนึ่งว่าจะยำ
คำวันนี้อุเฒ่นา
- บินมาคิปลิบเพี้ยมเมฆ
การเวกเจ้าตัวเดียวเอ๋ย
- คาบขานาเมืองมาสองรวง
แกวพวงเจ้าคนเดียวเอ๋ย
- มาจับอยู่ที่ไม่เรียว
อายมัตติเคี้ยวเคี้ยวเอ๋ย
- คำแฉะจะนอนที่ตรงไหน
สุ่มทุมพุ่มไม้ก็เคยนอน
เจ้าก็รอนมานอนรังเอ๋ย
- ปีกก็เกยียงหางก็
แบทองคี่เจ้าอย่าช้อน

14. เจ้านกเคี้ยงเอ๋ย
จับอยู่ทนายสนม

15. นกกระจอกเอ๋ย
สาวแถมหมวย

16. วันเอ๋ยวันนี้
ขามทุ่งเหวบาง
ขามเขินเนินไศล
ปากฟักรวงชม
มือข้างโน้นจะไขว่
เก็บได้ใส่หลังช้าง

17. วันเอ๋ยวันนี้
พี่พบนางงามสรรพ
ย่นฟ้าเจ้าชาเอ๋ย
ไต่เหินหังรากแดง

18. วันเอ๋ยวันนี้
ไปปะนางนมพวง
ย่นฟ้าเจ้าชาเอ๋ย
ไต่เหินหังรากพลู

19. เคียนเอ๋ยเคียนหงาย
คูนเจ้าขึ้นไสรด
พิศแลดูดาวไป
พิศแลดูเคียน

ชนปีกเจ้าเคี้ยงหางกลม
เลวกลมเจ้าคนเคี้ยว

กินดอกขี้เหล็ก
จะได้ยั่วเด็ก

พี่จะไปคล่องข้าง
ขามเขมโนรมย์
ขามไม้ไพรพนม
สองมือก็ไขว่หลอมพลาง
มือข้างนี้จะไขว่หาง
มาฝากเลวบางคูนเมา

พี่จะไปท่าพลับ
เจ้าตักน้ำมารดแดง
เขยลงมาแรงแรง
เหินหังนวลคูนเมา

พี่จะไปทามวง
เจ้าตักน้ำมารดพลู
เขยลงมาให้ชูชู
เหินหังนวลคูนเมา

ดาวกระจายทรงกลด
ว่าจะพาไปชมเคียน
ดาวก็ไม่งามเหมือน
เหมือนนวลคูนเมา

20. ⁺
 เดือนเอยเดือนหงาย
 อนุนางวางรถ
 พิศแลดูดา
 พิศแลดูเดือน

จันทร์ฉายทรงกลด
 ว่าจะไปชมเดือน
 คาวก็ไม่งามเหมือน
 เหมือนแล้วแม่มคุณ

21. ⁺
 เดือนเอยเดือนหงาย
 สาวน้อยมาขอแปง
 ใ้ไปมากนั้
 ใ้ไปแต่พอทา

ดาวกระจายแจ่มแจ้ง
 ใ้ไปแต่พอทา
 เขาซึ้งก็จะนินทา
 ดวงยี่หวาของเรียนเอย

22. ⁺
 เดือนเอยเดือนหงาย
 ชาวเขาเง็นชาวคำ

ฝนตกอยู่พรำพรำ
 กรรณแล้วพอลุณ

23. ⁺
 ฝนฟ้าเจ้าเขาเอย
 เย็นทั้งยอดแดง

เขยลงมาให้แรงแรง
 เย็นทั้งนวลนางเอย

24. ⁺
 เขาสูงเอย
 เกือบเอาดอกชอนกลิ่น
 บางก็ทำเป็นพุก
 นึกว่าโลโลไกร

มีแต่ฝูงกิ้งกิ้ง
 รอยเป็นสร้อยดาวมณ
 บางก็ทำเป็นหมอน
 แล้วก็ฝนร่าเอย

25. ⁺
 โขละเห
 ใบแกรววงกคน
 โพร้ทะเลมดัดใบ

โพร้ทะเลมดัดใบ
 ใบอ่อนแตกใหม่
 สายใจมคนเดี่ยวเอย

บทเพลงกล่อมเด็กที่เน้นเนื้อความเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต ก็มีบ่งบอกไว้มากมายส่วนวน เช่น

1. น้ำเขียวเอ๋ย
อย่าเล่นน้ำนัก
เมื่อจรเข้พบเจ้า
น้ำจะแห้งเจ้าไป
เขียวมาคลักคลัก
น้ำจะแห้งเจ้าไป
จะบอกข่าวแก่ใคร
ถูกใจเมื่อภายหลัง
2. มาชาจะชอกลาว
ชายใดมีเมียสอง
ตีเมียจนควยทอนทรวง
รักไม่เสมอกัน
ถึงเรือรวางนางรอง
รักน้องไม่เสมอกัน
ตีเมียหลวงควยทอนจันทร์
บาปนั้นจะถึงตัว
3. วัดเอ๋ยวัดนอก
ดอกคำยั้งแพง
เจ้ามีขี้แล้ว
แต่งตัวล่อชู
มีแคดอกแคแดง
สาวน้อยจะห่มสีชมพู
จะแต่งไปให้ใครดู
เขารู้อยู่เต็มใจ
4. โอละเห
คลื่นซัดมาเหมือนจอก
พลัดพ้อและพลัดแม่
คอเติบหนากลาแข็ง
เลี้ยงเจ้าไว้เอาบุญ
เจ้าขุนทะเลระลอก
ระลอกซัดมาเหมือนแห
เลี้ยงเจ้าไว้เอาบุญ
มีเรือแรงจะแทนคุณ
เจ้าขุนทะเลระลอกเอ๋ย
5. วัดเอ๋ยวันโบสถ์
เจ้าขุนทองไปปล้น
คชขาวออกไปหา
เขาก็รำลือมา
เหลือแต่กระดูกแก้ว
มีต้นโตน้อยอยู่เจ็ดต้น
ปานฉะนี้ไม่เห็นมา
ถ่อเรือออกไปหา
ว่าเจ้าขุนทองตายแล้ว
เมียรักจะไปปลง

ขุนศรีจะถือฉัตร
ถือห้ายเรือหงส์

ยกกระบี่ตรจะถือของ
ปลงศพเจ้าพอนา

6. ลูกเอยลูกสาว
หาหมั้นเป็นเนื้อ
หุงข้าวแต่ละหม้อ
บางก็สุกบางก็ดิบ
หุงข้าวก็ไม่เป็น

ลูกของชาวเมืองเหนือ
ทำอะไรก็ไม่เป็น
สิ้นพินก่อเป็นเกียนเซ็น
บางก็เป็นทองเส้น
หน้าทเล่นไม่มีอาย

7. วัดเขยวัดโบสถ์
ลูกเขยตกยาก
ทนชาวโพดสาละ

ปลุกชาวโพดสาละ
แมยายก็พรวกลูกสาวหนี
ปานฉะนี้จะไม่โรยรา

8. โอละเห โอละหึก
ผัวก็ตีเมียก็คำ

ลูกขึ้นแต่คึกทำขนมแข่งมา
ขนมแข่งมาควาหมอแกง

9. โอละเห
ปลุกเอาไวแถมพก
แค้นใจจายกะรอก
เจ้าก็ทวดจะมีเบีย
กินข้าวเหนียวนี้
กินเสียจะให้ตาย

นาฬิกาตนคก
หนูน้อยจะมีเบีย
มาก็คลอกมะพร้าวเสีย
ว่าจะกินยาคาย
กินน้ำผึ้งกับนมควาย
แสนเสียดายพอนา

10. โอละเห
แมก้ามเหยี่ยว
แมกามินไปก่อน
แย่งเป็นเจ้าของรัง

นาฬิกาตนเคียว
โฉบเหยี่ยวทำรัง
แมเหยี่ยวก็ย้อนมาที่หลัง
รอยขังแมคนเคียวเอย

11. โอละเห่เอ๋ย
 เขาจับตัวไปเอาหัวโกลโลกิน
 ร้องเรียกให้เขาช่วยเขาก็ช่วยไม่ได้
 ปลากะโหลโถมากัดหัวล้านก็ไม่เข้า
 หัวล้านพริบพรีเขาคือเขาถอง
12. พัดกระคาดเอ๋ย
 สำเภาเงินสำเภาทอง
 แม่จะซื้อมาใช้ให้
13. พัดกระตีดเอ๋ย
 ลับแล้ววาจะโกนผม
14. วัดเอ๋ยวัดสิงห์
 ดอกบัวบานแล้ว
 สาวน้อยเอ้อมมือเค็ด
 เค็ดไค้แต่เกสร
15. เจ้าการะเกดเอ๋ย
 ชักกฤษแดงแดง
 เมียบ้ามไม่พัง
16. ลูกสาวของใครเอ๋ย
 นั่งเรียงอยู่เคียงแม่
 ใครหนอทรูจัก
 จะยากเย็นเป็นชา
 กลางวันจะไซ้เจ้า
 รวมฟูกและรวมหมอน
- หัวล้านนอนเปลลักข้าวเมาเป็นเขากิน
 หัวล้านมักกันตกสะพานลอยไป
 หัวล้านลอยไปถึงปากน้ำพระคงคา
 หัวล้านมานเราอยู่คีกันดี
 หัวล้านแมกถองถองเสียแทบตาย
- ขาดแล้วจะซื้อให้
 เขาจะลองเข้ามาใหม่
 เจ้าพัดกระคาดเอ๋ย
- ลับมีดไว้ให้คม
 เอาจกมเจ้าคนเดียวเอ๋ย
- มีต้นกระตึงแท่นแก้ว
 สายน้ำอรชร
 สาระเห็นเจ้ายิ่งอ่อน
 มาโรยพื้นนอนอุเม่นา
- ขึ้นมาเทศไปท้ายวัง
 ว่าจะแต่งฝรั่ง
 จังเจ้าการะเกดเอ๋ย
- ลูกสาวของชาวแพ
 คิวเจ้าสุดทางตา
 ช่วยชักให้หนอยรา
 เพราะหญิงคนนี้ก็ทำเนา
 กลางคืนจะเคล้าไ้หนางนอน
 รวมพื้นนอนเจ้าคนเดียวเอ๋ย

17. โอล๊ะเห
 ว่ายนำมามาตามเรา
 จะราเรื้อคอบรับเอา
 มาเข้าในทองนอนเออย

ลูกสาวของชาวทะเล
 จะจอกเรือไว้อรธา
 จะรับขวัญน้องเจ้า

บทเพลงกล่อมเด็กที่มีเนื้อความเกี่ยวกับวรรณคดีและนิทาน ก็มีอยู่หลายสำนวน
 ซึ่งมีความยาวมากกว่าเรื่องราวอื่น ๆ แต่ละสำนวนล้วนน่าฟังทั้งสิ้น เช่น

1. มาชาจะชอกสาว
 สะสวรวายรัม
 ภาชีลึงสรง
 ภาชีเลียงไว
 ภาชีไปป่า
 รอยเออยรอยแคว
 เนือค้อยไหนด
 สวมขอพระหัตถ์
 รวมพรกรวมหมอน

ถึงเรื่องราวนางปทุม
 เกิดในพุ่มนพวง
 เก็บไคนองค่นางมา
 เติบใหญ่กายา
 เจ้าก็รอยพวงมาลัย
 นางแก้วก็พินฐานไป
 พวงมาลัยสวมกร
 รัศมีขอพระกร
 รวมท่อนเคียวเออย

2. เทเออยระเด่นองค์
 ลอบลักบุษบา
 กลับไปแกสงสัย
 บุษบานารี

วงศ์อภัยแดเหว
 ไวในดำศิริ
 เสียทีในธานี
 พระอภัยก็พาไป

3. เทเออยระเด่นองค์
 กับระเด่นบุษบา
 เย็นย้านำคางหยัด
 แจมแจมควยแสงจันทร์

วงศ์อภัยแดเหว
 สติธดำแทนสุวรรณ
 พระพายพัดกลืนสุคันธ
 ขึ้นหมกเมฆดีเรากว

การระคะคาน
 คุระแมเสมอทรง
 นวลจันทร์แพนวลเจ้า
 จันทรกระจ่างกลางอัมพร
 บัวทิพย์ยังอาถรรพ์
 บัวของน้องไม่อายุใคร
 ปรากฏประพระสุคนธ์
 หอมบุปผาผกากรอง
 บรรทมเกิดบรรทมที่
 ตกยากมาจากปรากฏ

4. เหอเยาจะกล่าว
 แปลงเพศพระนาคา
 เทวัญก็กลับวิมานเอย

5. มาชาจะชอกกล่าว
 นงลักษณ์อัศเรศ
 ไชยเชษฐไปคลองช้าง
 โฉมบุปผินสุวิษฐา
 เจ็ดนางท้าวเชิญ
 ลักเอากุมารไป
 ไชยเชษฐกลับจากป่า
 ชับนางเสียจากแดน

6. มาชาจะชอกกล่าว
 คิดตามผัวรัก
 แลเห็นผัวเจ้า

หวังอากาศคั่งเงินยวง
 ขอเชิญทศศิธร
 ไม่นวลเทาดวงสมร
 พระบังอรกระจ่างจันทร์
 เป็นสองขวัญขึ้นบังใบ
 เจาบมฉวีคั่งเงินยวง
 มะปรางผลยังเส้าหมอง
 ไม่นรินเหมือนกลิ่นนาง
 วิสัญญีนี้ผูกวาง
 เชนทองฉลององค์

ถึงท้าวปะตาระกาหลา
 ชื่อมิสาธุนากรรม

ถึงเรื่องราวไชยเชษฐ์
 ชื่อเจ้าสุวิษฐา
 เจ็ดนางอยู่รักษา
 ประสูติบุตรมาเป็นชาย
 ยากเย็นเหลือหลาย
 เอาทอนไม้มาไว้แทน
 โกรธาเสียเหลือแสน
 วิพาก์แคนเคื่องเอย

ถึงเรื่องราวศุภลักษณ์
 ถึงฟากฝั่งชลธี
 บนยอดเขาคีรี

ศุภลักษณ์ยังนี้
 ทรุคองคดงนี้
 ยอกรวอนไหว
 โอโอฟองามสรรพ
 อัญควยชวยรอน

7. โออะเนหลวงละหอย
 หยุคพิท้านักจันทร
 ให้อาตุรพุนแหวน
 งามพิศตรลักขณา
 เหลือบแลชะเงา
 แยมสรวณียวนยี่

8. เอยจะเอยเพลง
 หดับไหลไธยา
 พระอภัยมณี
 บุนนภกระจกกระจำง
 คลุมบรรทมหมองค
 ช่อสุคนธ์บุษโค
 งวงเหงาเฝ้าชะเงอ

9. มาชาจะกล่าว
 พระยาราชปักษา
 มาในกลีบเมฆินทร์
 ชามโชคเขาศรีนทร์
 ไสสะอาคระแสสินธุ์
 บรรลุถิ่นวิมานไชย

เพียงจะมวบบรรลีย์
 ยังริมฝั่งชลาลัย
 ร่องไห้วงวอน
 กลับมารับเมียบอน
 มารับเมียบอนเดิดรา

ถึงพราหมณ์นอศรีสุวรรณ
 พระสุริยันสนธิยา
 ถึงนางแก้วเกษรา
 ศิคนัยนาทุกราตรี
 คารารศมี
 อยู่ในที่บรรทมเอย

โฉมละเวงวัลลา
 ลางเขามากกลางคอง
 สดิกททายบรตทรง
 ลางดางเห็นองค์
 คิติกนาสงสารเขอ
 ไม่มีใครเทียบเสมอ
 ยังไปเกอแก่ใจเอย

ถึงเรื่องราวสุบรรณา
 อุนกาก็บินลอยลมชมทวีป
 บินหนักกวักละโยชน
 ชมสระอโนดาต
 ชามนที่สี่ขรินทร์
 คอยวางองค์อนงค์นาฏ

ลงเห็นอวสานแท่นอำไพ
อยู่ในวิมานทอง
พันแสนเศราหมอง
จึงพาพระน้องหนีมา

10. โกลະเห

ครุฑราชบัลลังก์
ขามห้วยเหวละหาน
ขามศิรีสีขรินทร์
เพลินชมพนมแนว
ขามนทีสีทันดร

11. เหเอ๋ยจะกล่าว

หนอท้าวไทไกรสุทธิ์
มีพระอิศรเทวี
วันหนึ่งจึงพา
ยังมีกวางทอง
พระก็ควมมาไค้
มิได้พบกวางงาม
ยังมีเทวา
ไม่ทันถามถึงนามน้อง

12. เหเอ๋ยท้าวฉัน

เทวาพาพบ
เขอเดินคันกรัญเวยศ
เทพเจ้าแนะนำ
ถึงประตูคูหา

แนบสนิทพิสมัย

พระโสมนางเห็นแท่น
เพราะรักบุญจนสุดปอง

ใบรู่จะเหอะไรดี

คุณเจากากีบิน
ขามวิมานเมืองจันทร์
มูจันทรชโลทร
ทั้งเขาแก้วและสิงขร
เขาสุณครนิมพลี

ถึงองค์ท้าวอุณรุท

ผ่านพิภพในลงกา
ชื่อว่าศรีสุดา
ไปชมสวนอุทยาน
แดนของมาฆนาศาล
เข้ามาในไพรพนาพนาม
คำลงที่ทันพระไทรทอง
อุ้มพิบาราละสมสอง
พระทองก็มาหายไป

ชื่อจันทโครบ

วรรณชมุจลินทร
มาในเขตไพรศรี
ให้มาถ้ำมูจลินทร
พบยักษ์ท้าววานาคินทร์

เซยยกศรขึ้นทูนเศศ	คิดถึงตรีเนตรเจ้าของศิลป์
จะไค้ชมุจลินทร	ขอไห้ศรศิลป์นี้บันดาล
ชาจะแสงศรไป	ไห้ราพณรายวายุปราณ
ทั้งศัศุและหนุมาร	จงยอยยับไปกับกร
เสกจ์จะเขาคูหา	กั้สุดาควงสมร
พระอญควยนางนั้น	จนมีครรภขึ้นนอนนอน
พระจึงพานางจร	กลับยังนครธานี
-
13. มาชาจะชอกลาว	ถึงเรื่องราวพระรถ
ความที่นอกรักใคร	แจ้งใจเจ้าหมค
ควรหรือพระรถ	มาทรยศนางเมีย
มะม่วงหาวมะนาวหวน	มาตักราญของน้องเสีย
คำหนึ่งนั้นเมีย	มิไควาไห้เคื่องใจ
ดวงตามลวงไถ่	น้องก็ไม่อำพราง
สารพัดจะบอกหมค	ทั้งไม่กำพดและหยอยา
ควงเนตรแบป้า	พระก็พาเคาไป
น้องมาติดตาม	ควยความอาลัย
โอ้โอ้ควงใจ	ของน้องนี้เอย

เนื้อเรื่องเพลงกล่อมเด็กนี้ จดจำต่อกันมานานในละแวกบ้านใกล้เคียงกันก็ร้องทำนอง กล่อมคล้ายกัน ยิ่งบ้านไกลกันทำนองร้องกล่อมก็แตกต่างกันไป แต่เนื้อเพลงนั้นเหมือนกัน จะผิดกันบ้างก็เล็กน้อยเป็นบางคำเท่านั้น เพราะการจดจำต่อกันมาแบบปากต่อปากนั้นอาจมีการ ผิดพลาดได้ แต่ถาเอาความกันแล้วความไม่ผิดเพี้ยนกันไป

บทเพลงกล่อมเด็กที่สนใจความสมบูรณ์มากที่สุด เป็นบทเพลงที่หอสมุดศิริยามได้จัดไว้ เพลงกล่อมเด็กเป็นวรรณกรรมประเภทปากเปล่า (Oral Poetry) หรืออาจเรียกว่า วรรณกรรมล่องลอย เพราะบทกวีเหล่านี้ยังมีอยู่ทั่วไป แม้จะมีผู้พยายามเก็บรวบรวม ก็ยากที่จะเก็บมาได้หมด

ในปี พ.ศ. 2463¹ สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ ทรงมอบให้หลวงธรรมา-
ภิมณฑ์ รวบรวมเพลงเด็กในมณฑลกรุงเทพฯ อันได้แก่เมือง พระนครธนบุรี ปทุมธานี
นครเขื่อนขันธ์(พระประแดง) สมุทรปราการ นนทบุรี ได้ทั้งหมด 168 บท แบ่งเป็นบทเหกล้อม
เด็ก 44 บท บทปลอบเด็ก 55 บท บทเด็กเจน 69 บท แล้วทรงจัดพิมพ์เป็นฉบับสอน ส่งไปยัง
หัวเมืองต่าง ๆ เพื่อตรวจดูว่า ยังมีบทใดที่ยังขาดอยู่ ให้รวบรวมส่งมาทำให้ได้เพลงเด็กเพิ่มขึ้น
อีกมาก รวมทั้งของหัวเมืองทางเหนือ ทางใต้ และทางอีสาน จึงได้ทรงคัดเลือกรวบรวมพิมพ์ไว้
อีกครั้งหนึ่งใน พ.ศ. 2471

ฉันทลักษณ์ของเพลงกล่อมเด็กภาคกลาง

แผนผัง

3 - 6 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ เอย

4 - 8 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

5 - 8 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

5 - 8 คำ
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

สัมผัสบทต่อไป

ตัวอย่าง

นกกระตู่เอย
सानพอมใบใหญ่ใหญ่

ทำตุคตุคตุคว่าจะไซ้
ไวใส่ไซนกกระตู่

ฉันทลักษณ์ของเพลงกล่อมเด็กภาคกลางมักไม่คงที่ ในด้านความยาวของเนื้อเพลง
บางบทมีความยาวมาก บางบทสั้น บทที่มีความยาวมากมักจะมีเรื่องราวเกี่ยวกับนิทาน วรรณคดี
และคำสอนต่าง ๆ สำหรับบทสั้น ๆ นั้นเป็นเรื่องทั่วไป เช่น เรื่องราวปลอบเด็ก ชูเด็ก
แสดงความทะนุถนอม ความรักที่แม่มีต่อลูก เรื่องราวในชีวิตประจำวัน เรื่องราวในครอบครัว
 เป็นต้น

¹ หอสมุดวชิรญาณ บทกลอนกล่อมเด็ก 2499 : 45

ใน 1 บท มีตั้งแต่ 4 - 28 วรรค

1 วรรค ใช้คำตั้งแต่ 4 - 8 คำ

การสัมผัส

คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 ส่งสัมผัสไปคำที่ 1 - 5 ของวรรคที่ 4 (บางบทก็ไม่มีส่งสัมผัสระหว่างวรรคที่ 3 และวรรคที่ 4) ถาบทใดมีความยาวมากกว่านี้ ก็มีสัมผัสเพิ่มคือ คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 จะส่งสัมผัสไปยัง คำสุดท้ายของวรรคที่ 6 เช่นเกี่ยวกับการสัมผัสระหว่างบทของกลอนสุภาพ

การขึ้นต้น

บทเพลงกล่อมเด็กมักจะนิยมขึ้นต้นคล้ายบทดอกสร้อย คือใช้คำว่าเอ๋ย หรือเอ๋ย แทรกในตอนขึ้นต้นวรรคแรกของคำกลอน เช่น

วัดเอ๋ยวัดโบสถ์

นกเอ๋ยนกเขา

กาเอ๋ยกาเหว่า

ลูกเอ๋ยลูกสาว

การขึ้นต้นอีกแบบหนึ่งใช้คำว่าเอ๋ยทอดท้ายวรรคแรก ของบทเพลงนั้น ๆ เช่น

เจ้าเนื้อตะมุญเอ๋ย

เจ้าเนื้อออนเอ๋ย

อ้ายตุ๊กแกเอ๋ย

เจ้าทองดีเอ๋ย

เจ้าทรมสวาทเอ๋ย

อ้ายแมวหงาวเอ๋ย.... เป็นต้น

การขึ้นต้นอีกแบบหนึ่ง จะใช้คำว่า โอละเห.....เอ๋ย หรือ เหเอ๋ย เช่น

โอละเห นาฬิเกตนดก

โอละเห นาฬิเกตนเคียว

โอละเห โอละนิก

โอละเห ไม่รู้จะเหอะไรดี

และ เหเอ๋ยเหตัวนั้

ชื่อจันทโรคน

เหเอ๋ยจะกล่าว

ถึงองค์ท้าวอุณรุท

เหเอ๋ยเหตัวพี่

ชื่อว่าศรีขนิษมา

เหเอ๋ยระเคนองค์

วงศ์สกุลแควหา..... เป็นต้น

การขึ้นต้นด้วยพยางค์ก่อน เขียนเป็นคำ ได้ดังนี้

เอ เอ เอ เอ เอ เอ เอ เอ เอ เอ
โอะละเห เอ เอ เอ เอ เอ

เขียนเป็นโน้ตได้ดังนี้ (โน้ตตัวหนังสือ)

	- ล ร	- ม ร ค	- ร ค ล			- ค ร ล	- ค
		- ม ร ค	- ร ค ล		- ล ร	- ม ร ค	- ค ค

ถ้าเขียนเป็นโน้ตสากลจะได้อะไรต่อไปนี้

ให้ดูหน้า

การลงท้าย

มักจะจบลงด้วยคำว่า เออ เชน เจ้าขุนทะเลระลอกเออ เจ้านกกระทาก็บินไปเออ
เสียงน้องเกิดพอกันเออ แต่บางบทไม่จบลงด้วยคำว่าเออ แต่จบด้วยคำสร้อย แต่เมื่อเวลาร้อง
ผู้ร้องจะเอื้อนเสียงตอนท้ายให้คนลงเพื่อให้รู้ว่าเป็นการจบเพลง เชน คำวันนี้คุณแม่เออ
ปลงศพเจ้าพอนา เสียงเย็นอุแมนา นอกจากนั้นก็เป็นการจบด้วยคำกลอนธรรมดา ที่ลงท้าย
ด้วยคำที่เข้าเรื่องราวเดียวกัน เชน ป่านนี้จะโรยรา ชนมแห่งมาคาหมอแกง
บาปนั้นจะถึงตัว เสียงน้องโห้งจี้ เป็นตน

ประโยชน์ของเพลงกล่อมเด็ก

แบ่งเป็น 2 ทาง คือ

1. ประโยชน์ทางตรง
2. ประโยชน์ทางอ้อม

1. ประโยชน์ทางตรง

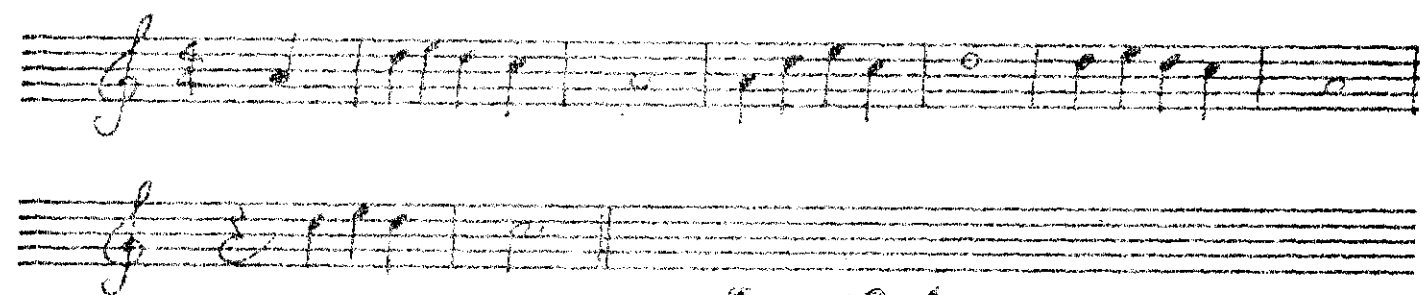
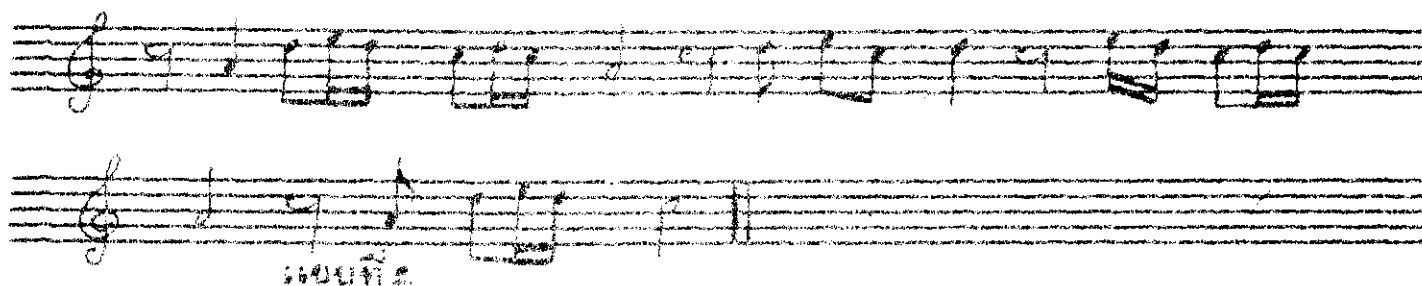
การขับกล่อมเด็กด้วยเพลงกล่อมเด็ก ทำให้เด็กเพลิดเพลินและหลับใหลไปได้ นับว่าตรงจุดประสงค์ของการขับกล่อม เด็กได้ยินเสียง เอื้อน เอ่ย มีลีลาทำนองเพลงซ้ำ เนื้อความของเพลงก็มีแต่สิ่งที่ดีงาม คำที่ใช้เรียกเด็กนั้นล้วนน่าฟัง น่าทะนุถนอม เช่น เจ้าเนื้อละมุน เจ้าเนื้อละเอียด เจ้าเนื้อนุ่ม สุดสายใจ เจ้าทองดี เจ้าเนื้ออุ่น เป็นต้น เด็กได้ฟังเพลงก็จะรู้สึกว่ามีคนอยู่ใกล้ ๆ คอยดูแลเป็นห่วงตน เกิดความเพลิดเพลินและหลับใหลในที่สุด

2. ประโยชน์ทางอ้อม

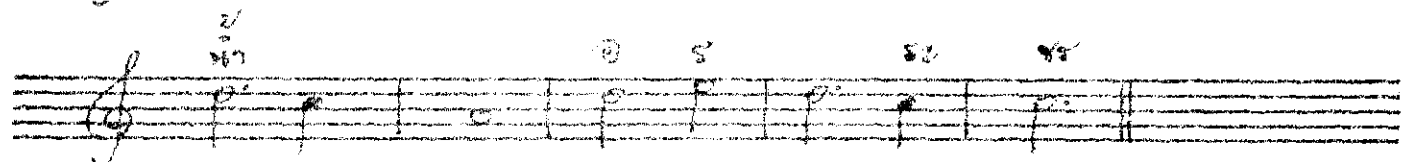
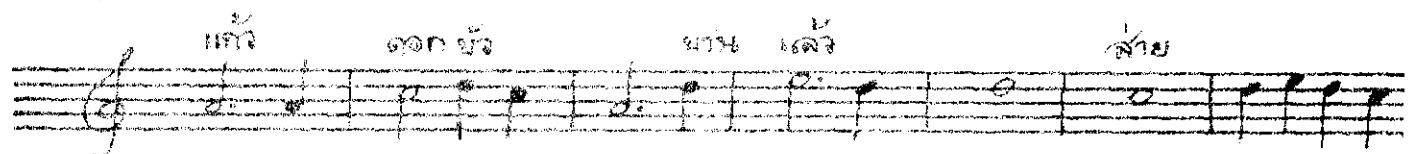
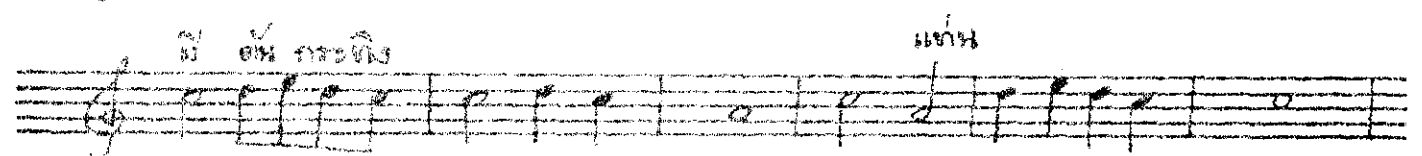
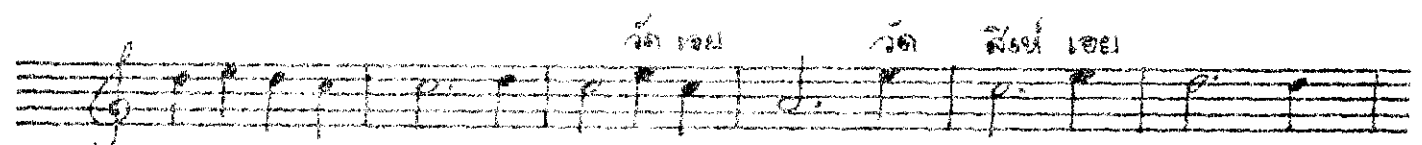
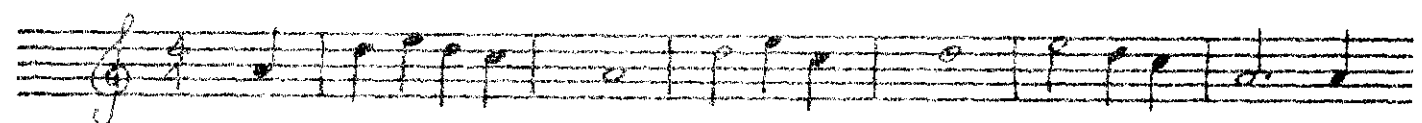
คนรุ่นหลังได้ศึกษาคติชาวบ้านจากบทเพลงกล่อมเด็ก ทำให้ทราบเรื่องราวต่าง ๆ สภาพสังคม การดำเนินชีวิต บทเพลงกล่อมเด็กนี้ นับว่ามีประโยชน์ในทางการศึกษาดังกล่าวแล้ว

เพลงกล่อมเด็ก (ภาคกลาง)

การขึ้นต้น แบบที่ 1 ค.บ.ร.ด.อ. อ.บางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

เพลงกล่อมเด็ก (จัดเสียง)

เอกสารประกอบการเรียนชุดที่ ๓

บทเรียนโมดูลชุดที่ ๑

กิจกรรม ๒

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมเลือก ให้เลือกอ่านบทความที่จัดให้เพียง ๑ บทความ

บทความที่ ๑ "เพลงกล่อมเด็ก" โดย อุตัยวรรณ ตันหยง จาก สมบัติไทย เอกสารวิชาการงานนิเทศการวิชาการและวัฒนธรรมไทย ๑ - ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๐ วิทยาลัยครูเทพสตรี ลพบุรี

บทความที่ ๒ "บทกลอนกล่อมเด็กของไทย" โดย กล่อมจิตต์ พลายเวช จากวารสารห้องสมุด ปีที่ ๑๓ ฉบับที่ ๒ มีนาคม - เมษายน ๒๕๑๒

บทความที่ ๓ "กวีกับกลอนกล่อมเด็ก" โดย สุจิตต์ วงษ์เทศ จากเอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลาง จัดโดย ศูนย์สังคีตศิลป์และคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๑๒ - ๑๔ มิถุนายน ๒๕๒๓

เพลงกล่อมเด็ก

อุทัยวรรณ คันหยง

ในปัจจุบันแม่แบบไทย ๆ กำลังหายากจนหน้าแล้ง จะไม่ได้ยินเสียงเพลงกล่อม และภาพแม่ไกวเปลลูกอีกแล้ว บทเพลงเพลงกล่อมถูกทอดทิ้งให้ละลายหายสูญไป ควรที่อนุชนรุ่นเราและคุณแม่ ๆ ทั้งหลายจะต้องช่วยกันอนุรักษ์สืบไป

เพลงกล่อมเด็กนั้น คุณเณิน ๆ ก็ว่าเพื่อให้เด็กเพลินและหลับไปอย่างมีความสุข แต่ลึกลงไปในเรื่องของการกล่อมเด็กนั้นแฝงไว้ด้วยความสุขุมละเอียดอ่อน แสดงออกถึงความรักอันบริสุทธิ์เปี่ยมล้นและความทะนุถนอมของแม่ตลอดถึงคุณยายคุณย่าต่อลูกหลาน ทำให้เด็กอบอุ่นใจเพราะรู้สึกว่ามีที่พึ่ง มีผู้รักใคร่เอาใจใส่ ไม่ปล่อยให้หวาเหวเหวเดียวดายตลอดเวลา ตั้งแต่ตื่นจนหลับ นับเป็นการเลี้ยงดูเด็กของไทยเราที่สอดคล้องด้วยหลักจิตวิทยาในปัจจุบันอย่างยิ่ง

ในบทเพลงกล่อมเด็กนี้เอง ยังได้สะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนคตินิยม อันจะปลูกฝังลงไปในลูกหลานอีกด้วย

ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของเพลงกล่อมเด็กของไทยก็คือ เป็นบทร้อยกรองสั้น ๆ บทหนึ่ง ๆ อาจจะมีตั้งแต่ 4 บรรทัด 6 บรรทัด ไปจนถึง 8 บรรทัด หรือมากกว่านั้น มีสัมผัสคล้องจองกันไม่กำหนดตายตัว จำนวนคำในแต่ละวรรคก็ไม่จำกัดแน่นอน อาจมี 4 - 8 คำก็ได้ ผู้เพลงกล่อมก็มักจะใช้ทำนองให้ทอดเสียงช้า ๆ เย็น ๆ เพื่อให้ฟังเพลินจนหลับนั่นเอง

เนื้อร้องในเพลงกล่อมเด็ก อาจจะจำแนกออกตามลักษณะในการใช้ร้องเพลงกล่อมได้คือ พวกที่ต้องการใช้เพื่อเพลงกล่อมให้เด็กเพลิน ปล่อยให้เด็กหลับ ซึ่งเป็นความมุ่งหมายที่ตรงที่สุดพวกหนึ่ง กับเนื้อร้องพวกที่มีความหมายเป็นการขู่หรือหลอกล่อ ซึ่งเป็นขั้นที่สอง เพราะเด็กอาจจะร้องกวนไม่ยอมนอน แฉงฉางต่าง ๆ นานา ส่วนที่นอกเหนือจากนี้ก็จะเป็นเนื้อร้องประเภทที่ผู้กล่อมอาจจะระบายความในใจ อบรมสั่งสอนเด็กทางอ้อม

บางทีก็อาจจะ เป็นทำนองเยาะเย้ยเสียดสี ให้คนโต ๆ อื่น ๆ ฟังก็ได้ หรืออาจจะเป็นคตินิยม ที่เป็นปริศนา ใช้สอนใจคนได้ทุกระดับ มีเนื้อเพลงกล่อมเด็กอีกมากทีเดียวที่เนื้อร้อง

ได้รับอิทธิพลจากนิทาน หรือวรรณคดีต่าง ๆ ดังจะได้ยกตัวอย่างเพลงกล่อมเด็กของแต่ละภาค ประกอบดังนี้

ประเภทแรก เป็นการ تهد่อมเอาใจให้เด็กรู้สึกเพลินและหลับไป เช่น

ภาคกลาง

เจ้าเนื้อละมุนเอย
เก็บมารอยกรองไหมแม่ทองชาเลน
นอนไปเถิดนะแม่จะกล่อม
ทองคำแม่อยาร่ารองไห

นกเขาเคย
พระสุริยาบ่ายเบี่ยง

เก็บดอกพิกุลบานเย็น
เนื้อเย็นแม่คนเดียวเอย
นวลละม่อมแม่จะไกว
สุดสายใจเจ้าแม่เอย
ชั้นอยู่แต่เขาจนเที่ยง
เที่ยงแล้วจงนอนไปเอย

ภาคอีสาน

นอนสาธุกเคอหับตาอวยช่วย
เพิ่นมาชายคินแม่ชี้อ่อย
คันแม่ไปไฮ่สิหมกไขมาหา
เจ้าอย่าอนนอยางแองกีนนม

เพิ่นมาชายกลวยพอสิซื้อให้กิน
เพิ่นมาชายอูแม่ชี้อ่อย
คันแม่ไปนาสิหมกปลามาป้อน

ภาคเหนือ

นอนเหี้ยลูกเนอ
พันไผมาชายกลวย
แม่เจ้าไปไฮ่
แม่เจ้าไปนา
แม่เจ้ามาฮอดแล้ว

หลับตาไปอวยช่วย
ป่องจื่อหื้อกิน
เป็นจืหมกไขมาหา
เป็นจืหมกไขมาป้อน
จึงคอยตั้นกีนนม

ภาคใต้

ย้ายเยียน้องนอนเหอ
 พี่ไปวัดแค
 ขึ้นเขาสูงกา
 น้องนอนไคแนเหมือนนางนก
 นกเขาเหอ
 ผากไปนกสีก
 ไม่ไซไซเรา
 พักบนปลายป่า

นอนไคแนแน
 น้องนอนไคแนเหมือนนางนก
 นำตานองมาสกสก
 ออกนองเหมือนเวเปดเอย
 ไซเองไม่ซัก
 พักบนปลายป่า
 ไซของเขากา
 สิ้นสิ้นนอนเที่ยวเอง

ประเภทที่สอง เมื่อแม่เห็นว่ากล่อมไม่ได้ผล เด็กยังร้องโยเยหรือแสดงฤทธิ์
 ร้องแข่งกับแม่ ชนิดไม่เป็นเพลง ก็ต้องเปลี่ยนท่านองซุบซาง หลอกบ้าง เพื่อให้กลัวจะได้
 นอนเสียที เช่น

ภาคกลาง

อายแม่วังหวาเอย
 คนนอนไม่หลับ
 อายแม่วังหวาเอย
 อายตุ๊กแกเอย
 งูเขียวตัวน้อย
 เด็กนอนไม่หลับ
 อายตุ๊กแกเอย

ไตราราลงมา
 กินตับเถิดวา
 ตัวมันลายพรอยพรอย
 หอยหัวลงมา
 กินตับเสียเถิดวา

ภาคอีสาน

นอนเสียเขอ
 เจาบนคน
 เจาบนแอม
 เจาอย่าพาโลฮองแอ่ว

ลูกนอยพอเอย
 แมวโพงสีขบแกม
 ไก่นอยสีตอคตา
 พอเวาแล้วไหเจาอนสาเคอ

ภาคใต้

โกชั้นเหอ
 งูเขียวตัวนอย
 เด็กนอนไม่หลับ
 หอยหัวลงมา

ชั้นมากละหอย
 หอยหัวลงมา
 กินตับคี่หวา
 หวันเย็นแล้วมาหอย

ประเภทที่สาม เนื้อความในเพลงมีลักษณะเป็นความหมายแฝงอยู่ เช่น มีลักษณะเป็น
 ทำนองเยาะเย้ย ล้อเลียน ประชดประชันเทียบ ดังตัวอย่าง

ภาคกลาง

วัดเขยวัดโบสถ์
 ลูกเขยตกยาก
 ขาวโพลตาสี
 โอละเห
 ปลุกเอาไวแถมพอก
 แคนใจควยกะรอก
 เจ้ากัซวคมีเมีย
 เจ้ากินขาวเพียวนี้
 กินเสียจะให้ตาย

ปลุกขาวโพลตาสี
 แมยายก็พรากลูกสาวหนี
 ปานฉะนี้จะโรยรา
 เจานาให้เกตนตก
 หนูนอยจะมีเมีย
 มันกัดเอาดอกมะพร้าวเสีย
 ว่าจะไปกินยาตาย
 กินน้ำผึ้งกับนมควาย
 เสียตายแทนวลอู่มานา

ภาคใต้

ข้า เฮยไก่อแจ
 ขึ้นหมากมันลอยน้ำเสีย
 ขึ้นนั่งบนเรือนทอง
 เอาไพรขอเมียละไก่อแจ
 ต้นหยง ต้นหยง
 ถาถูกสมครรักที่จริง
 อันเล็กเอาไวใส่กลางคืน
 ที่ปิ้งไหนดองสักสองอัน

วายน้ำหอแต่ไปขอเมีย
 เอาไพรขอเมียละไก่อแจ
 ขอเงินขอทองสองสามแค
 บอกแม่ว่าลอยเสีย
 กำปองแลนองหมอคอกส้มปริง
 ที่จะตีปิ้งไหนดองใส่
 อันใหญ่งามขึ้นเอาไวใส่กลางวัน
 อยาให้แมลงวันตอม

เนื้อเพลงกล่อมชื่อต้นหยงนี้ แสดงออกถึงอารมณ์ขันทางเพศ ได้คัดมาจาก คติชาวบ้านปากมอญใต้ ซึ่งอยากจะให้เปรียบเทียบดูของภาคกลาง (จังหวัดสิงห์บุรี) บาง มีลักษณะบางอย่าง เป็นทำนองกระเซ้าและแสดงอารมณ์ขันทางเพศไว้เช่นกัน

ข้าจะกล่าว
 นิ่งเปียแฉะแฉะ
 สงสารเจ้าอรไท
 ปลามันฉีกนํ้ารด

ลูกสาวพ่อขาวเรือเหนือ
 ปลาฉีกฉีกนํ้ารด
 ขางนอกขางในก็เปียกหมด
 เปียกหมดแล้วแม่เอ๋ย

ในประเภทที่สามนี้ รวมทั้งประเภทแต่งคำสอนหรือคติธรรมไวด้วย เช่น

ภาคกลาง

นวลละม่อมเอ๋ย
 ขวัญออนจงทำตาม
 วิชาของงาม
 ไฉนโมทนา
 กิจชอบทั้งหลาย

กล่อมแล้วจงนอน
 ไฉนกลางนํ้าแข็ง
 ยามอยู่ในโลกา
 รักชอรักหนา
 ทำไฉนอย่าเกียจคร้าน

ฟังคำแม่สั่งสอน
 แรงมีพยายาม
 หมั่นทำกุศล
 อยาชะล่าเป็นพาล
 แม่สาวเจ้าจิจการ

ลางนั้นจะยืนยง
 ทำกิจให้มั่นคง
 พอใจตระกูลวงศ์ไชร
 เห็นหน้าก็เพลิน
 แม้นจะให้พร
 รักษาให้ยืนยง
 สุขดังแม่แล้ว

รักชาติศาสนา
 ทรงบัญญัติท้าวไท
 คอไปจะเจริญ
 เลี้ยงมามาก
 แม่ขวัญอ่อนจงนิทรา
 มีลาภมียศ
 ประเสริฐทุกเมื่อเอย

กษัตราพุทของค์
 ประพฤติดังรู้เป็นที่แน
 แม่นรักหนักหนา
 เจริญขึ้นให้ฟังมา
 โพล่ยออย่ามีมา
 ปรากฏแก่หนุ่มสาว

ภาคใต้

ย่าเฒ่าเฒ่า
 ทองจำทองจ้อง
 เคียงเคียงคังไม้คัง
 ทองคือทองคำเพราะยาเฒ่า
 คือนองเอย
 คนเคียวโนเน
 ฝนตกก็ไม่ทอง
 อยู่กลางทะเลสีผึ้ง

อ่ากีนักกะพลูรูปทอง
 ทองคือทองคำเพราะยาเฒ่า
 พอลูกหัวยังหาญกิน
 นีนางนอยวงนอนน้เอย
 คอพรานาไฟเ
 อยู่กลางทะเลสีผึ้ง
 ฟารองก็ไม่ถึง
 ไปถึงแต่ผู้มีบุญเอย

บทที่ 2 นี้เป็นปริศนาธรรม หมายถึง การเวียนว่ายตายเกิดเป็นของยากที่ผู้ใดจะ
 หลุดพ้นไปได้ คงวนเวียนอยู่กระทบกระถังทั้งการบั่นพอใจไม่พอใจเสมือนอยู่กลางทะเลสีผึ้ง
 เว้นเสียแต่ผู้มีบุญเท่านั้น

ในบรรดาเนื้อเพลงกล่อมเด็กประเภทคำสอนนี้ บางครั้งผู้ให้ได้สอดแทรกชีวิต
 ความเป็นอยู่มากเป็นตัวอย่าง แฝงถึงสภาพชีวิตที่ควรนิยมยกย่องแค่ไหนเพียงใดหรือไม่ เช่น

ภาคกลาง

โอดละเหโอดละเห็ก	ดูกลิ่นแต่ดึก	ทำขนมแฉ่งมา
ผัวก็ตีเมียก็ตี	ขนมแฉ่งมา	ก็คาหม้อแกงเอ๋ย

ภาคใต้

โหนดเอยโหนดไพร	ทำนาป่าไถลให้ควายกินข้าว
กลับมาเรือนที่ลูกตีเต่า	ตีเจ้าเหล่าตีเจ้าขุนทอง
คนทั้งสิ้นหายขึ้นหายทอง	เจ้าขุนทองหายไม่เงงซี
อิหฺลุมจุมจี	กินซีแม่ไก่
วานใหญ่หวานใหญ่เท่าไม้ฟัน	

ประเภทสุดท้าย เป็นเพลงกล่อมเด็กที่ได้รับอิทธิพลจากเรื่องเล่า นิยายปรัมปรา นิทาน รวมถึงวรรณคดีต่าง ๆ โดยผู้แต่งจะยกเอาเฉพาะที่สำคัญ ๆ เพราะเป็นเรื่องที่รู้ ๆ กันอยู่แล้วในถิ่นนั้น ๆ เช่น

ภาคกลาง

นางปทุมเอ๋ย	สะสวยรายร่ม	เกิดในพุ่มนุชบา
ธานีเจียงไว	เติบโตใหญ่ขึ้นมา	ธานีไปป่า
นางก็เที่ยวชมไพร	เก็บดอกมาลัย	ร้อยเป็นพวงมาลา
รอยเอ๋ยรอยแล้ว	น้องแก้วจะอธิฐานไป	เนื้อคู่อยู่ไหน
พวงมาลัยสวมกร	รวมพันอนเจ้าพอนา	

ภาคใต้

คู่ครองเอ๋ย	สีนางโนห์รา
เจ้าองค์ลงมา	นางโนห์ราเล่นน้ำในสระศรี
นายพรานจับได้	เอาไปถวายท้าวศรีสุน
ลงเล่นน้ำในสระสง	หลงควยพรานป่าเอ๋ย

เป็นที่น่าสังเกตว่า เพลงกล่อมเด็กนี้ ไม่ว่าจะเป็นของภาคไหน ก็จะมีลักษณะเป็น
 รูปรอยเคียวกัน คือต่างก็มีเพลงกล่อม เพลงขู่ เพลงเยาะเย้ยชวนขัน เพลงคติธรรม
 สมกับเนื้อเพลงที่ว่า.....!"เราเกิดมารวมแดนไทย จะเกิดภาคไหนไหน ก็ไทยด้วยกัน"
 และนี่คือ "เอกลักษณ์" อันพิเศษสุดของชาติไทยเรา

บทกลอนกล่อมเด็กของไทย

กล่อมจิตต์ พลายเวช

บทเหกล่อมจิตต์ถือว่าเป็นโคลงกลอน ประเภทแรกที่เด็กได้ยินได้ฟังและใคร่จำทุกชาติ
ทุกภาษาต่างก็มีบทเหกล่อมของตน ใช้สำหรับขับกล่อมให้เด็กหลับด้วยวิธีอันนุ่มนวล อันเป็น
สัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์หรือของแม่ "แม่" นั่นเอง เป็นการแสดงออกซึ่งความรักความ
ทะนุถนอมของแม่ที่มีต่อลูก การเหกล่อมเด็กนั้นติดต่อสืบเนื่องกันมานานปี ตั้งแต่ครั้งที่ยังไม่มี
ภาษาพูด ก็คงจะเหกล่อมด้วยกริยาท่าทาง การโอบอุ้มอย่างทะนุถนอมและออกเป็นเสียงอ้อ ๆ ออ ๆ
ต่อมาเสียงนั้นค่อย ๆ เปลี่ยนเป็นเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ คล้ายเสียงดนตรี จนในที่สุดเมื่อมีภาษาพูด
บทเหกล่อมง่าย ๆ ก็เกิดขึ้นด้วย

ถ้าจะดูจาก "บทกลอนกล่อมเด็ก" ซึ่งสมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ ทรงรวบรวม
พิมพ์เป็นเล่มขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2463 จะเห็นว่าได้แบ่งบทกลอนสำหรับเด็กออกเป็น 3 หมวด หรือ
3 ประเภทคือ

1. บทเหเด็ก
2. บทปลอบเด็ก
3. บทเด็กเล่น

เด็กเล็ก ๆ นั้นนอกจากจะมีบทกลอนสำหรับเหกล่อมแล้ว ยังมีบทปลอบอีกด้วย ใช้
ขับกล่อมปลอบโยนเด็กซึ่งทั้งยังใช้ฝึกสอนภาษาพูด ฝึกให้เด็กทำท่าทางที่น่ารักน่าเอ็นดูต่าง ๆ
เช่น โบกมือ แกว่งแขน ขบมือ บางบทก็ฝึกหัดกริยาอาการต่าง ๆ แก่เด็ก เช่น นั่ง ยืน เดิน
และอื่น ๆ

เมื่อมีบทเหและบทปลอบแล้ว ผู้ใหญ่ก็ยังต้องมีบทอื่น ๆ ให้เด็กได้ร้องเล่นและเล่นสนุกต่าง ๆ
ตามประสาเด็ก เช่น โพงพาง งูกินหาง วีรชาวสาร จำใจ เป็นต้น

"บทกลอนกล่อมเด็ก" ซึ่งสมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพทรงรวบรวมขึ้นนี้เป็นบทกลอนสั้น ๆ ง่าย ๆ ไพเราะ ๆ และคล้องจองกัน เป็นคำไทยแท้ แบบชาวบ้าน พึงเข้าใจง่าย ไม่มีศัพท์ยากเลย ทั้งคู่ก็คล้าย ๆ เป็นบทพูดไปเรื่อย ๆ ไม่มีลักษณะบังคับเหมือนโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอนอื่น ๆ ในแต่ละบทจะมีที่บรรทัด ที่วรรค และที่คำก็ได้ พึงยังไม่บังคับ เอก โท ตรี จตุ ไม่บังคับตำแหน่งคำสัมผัส เป็นคำห้วนของคำคล้องจองง่าย ๆ สัมผัสสรวรรคต่อวรรคไปเรื่อย ๆ บางครั้งสองวรรคแล้วจึงสัมผัสก็มี กลอนบางบทจึงยังดูไม่ราบเรียบและมีสะดุดเป็นตอน ๆ ผู้แต่งมุ่งเพียงให้เด็กจำได้ง่ายและฟังเพลินมากกว่าที่จะมุ่งแสดงความไพเราะและความงดงามของบทกลอน กลอนกล่อมเด็กเหล่านี้มักลงท้ายด้วยคำว่า "เอ๋ย"

ในบทเหล่านี้รวบรวมเอาบทกลอนทั้งชุดภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้ ไว้ด้วยกัน รวม ๗๑ บท บทปลอบเด็ก ๔๒ บท และบทเด็กเล่นอีก ๒๙ บท บทกลอนทั้งหมดนี้ที่ทรงทำนองในการขับกล่อมน่าฟังมาก แต่ปัจจุบันนี้ผู้ที่สามารถขับกล่อมได้มีเหลือน้อยเต็มที ทั้งนี้เพราะไม่มีการสอนถ่ายทอดให้แก่บุตรหลาน ๆ ถ้าบ้านใดมีเด็กอ่อนและมีผู้เฒ่าผู้แก่เป็นผู้เลี้ยงดูก็อาจมีโอกาสดูได้ยินได้ฟังท่านเหล่านั้นร้องเพลงกล่อมเด็กอย่างนุ่มนวลน่าฟัง มีบทกลอนอยู่หลายบทเหมือนกันที่คนรุ่นหลัง ๆ รู้จักและยังใช้ขับกล่อมหรือร้องเล่นกันอยู่ แต่ถ้อยคำผิดเพี้ยนไปบ้าง

จากหมวดที่ ๑ "บทเห่เด็ก" ซึ่งมีบทกลอนรวมทั้งสิ้น ๗๑ บทนั้น ส่วนมากก็เป็นบทปลอบโยนเด็กให้นอน เช่น

นอนไปเกิดแม่จะกลอน	นวลละม่อมแม่จะไกว
ทองคำแม่อย่างรำรงไห	สายสุคติเจ้าแม่เอ๋ย
เจ้าทองคำเอ๋ย	แม่จะพัดไหวเจ้านอน
ทองคำเจ้าอย่าชกอน	นอนเถิดนะพ่อคุณเอ๋ย

จากบทกลอนเหล่านี้ จะเห็นว่าแม่มีวิธีเรียกลูกต่าง ๆ เช่น เจ้าเนื้อละมุน เจ้าเนื้อนุ่ม เจ้าเนื้อละเอียด เจ้าเนื้อเย็น เจ้าเนื้ออ่อน เจ้าทองคำ เจ้าทองคำ เจ้าบุญประเสริฐ ล้วนแต่เป็นคำที่แสดงความทะนุถนอมเทิดทูนลูกทั้งสิ้น เช่น

เจ้าเนื้ออะมุนเอ๋ย
แม่มีใญ่โตถอง
ทองดีเจ้าคนเคียวเอ๋ย

เนื้อเจ้าอุ่นเหม็นคนสำลี
เนื้อเจ้าจะหมกดี

บางบทก็เปรียบลูกเป็นนกชนิดต่าง ๆ เช่น

นกเขาเอ๋ย
พระสุริยาบายเปี้ยง
นกขมิ้นเหลืองอ่อนเอ๋ย
จะนอนไหนก็นอนไค้
ลมพระพายชายพัดมาอ่อนอ่อน

ชั้นอยู่แต่เขาจนเพียง
เพียงแฉวงจนนอนแปลเอ๋ย
คำแล้วจะนอนตรงไหน
สุ่มทุมทุมไม้ก็เคยนอน
เจ้าเคยมานอนรังเอ๋ย

บทเหล่านี้ส่วนมากล้วนเป็นการแสดงความรัก ความทะนุถนอมของแม่ที่มีต่อลูก เช่น

กาเหว่าเอ๋ย
แมกกาก็หลงรัก
คาบเอาขามาเผื่อ
ถนอมไว้ในรังนกน

ไขไฉ้ให้แมกกาก็
คิดว่าลูกในอุทร
ไปคาบเอาเหยื่อมาป้อน
ชอนเหยื่อมาให้กิน

.....

.....

นอกจากจะแสดงความรักของแม่ อันมีทั้งท่านองค์ก่อนโขนแล้ว ก็ยังมีท่อนสุขขันธ์อีกด้วย เช่น

นกกระทุงเอ๋ย
सानทกมให้ใบใหญ่
คายไข่ของมันโต
ไขหลนลงดังนดุง

ทำกันตุงตุงว่าจะไข
ไขใส่ไขนกกระทุง
เท่าแคงโบบางละมุน
แล้วนกกระทุงก็บินไปเอ๋ย

การจะให้เด็กนอนหลับ ผู้ปกครองจะต้องมีทั้งปลอบและอุ้ม เมื่อปลอบแล้วยังไม่ยอมนอน บางครั้งก็ต้องมีการอุ้มให้หลับบ้าง บทพูดเด็กก็มี เช่น

อ้ายตุ๊กแกเคย
งูเขียวตัวน้อย
เด็กนอนไม่หลับ
อ้ายตุ๊กแกเคย

ตัวมันลายพรอยพรอย
หอยหัวลงมา
กินทัพเดียวเกิดวา

บทกลอนที่ยกมาทั้งหกบทนี้เป็นบทเห่เด็กของทางภาคกลาง จะขอยกตัวอย่างบทเห่เด็กของทางภาคใต้และภาคเหนือบ้าง เช่น ของทางภาคใต้

ไปเคยไปนคร
พระพิงเสาคั่ง
เข้าไปนั่งแฉกแฉก
หลังคามุงกระเบื้อง

ไปแลพระนอนพระนั่ง
หลังคามุงกระเบื้อง
แลเหมือนพระทรงเครื่อง
งานนักฟอพลั่วเอ๋ย

กลอนบทนี้เป็นบทเห่ของชาวนครศรีธรรมราช คำว่า "แล" แปลว่า คุ เห็น "แฉกแฉก" แปลว่า ไกล ๆ

บทเห่กลอนของทางภาคเหนือ ส่วนมากเป็นบทปลอบโยนเด็กไห้หลับ เช่น

นอนสาแนหลับตาจ้วยจ้วย
เจ้าสุบินนอนสาตุกแกว
นอนอยู่จักกวยไปไวไว

เขาบาชายกวยแมชี้อให้กัน
นอนอยู่แล้วในคูสายไหนด
นอนคูไทยกวยไปไต่ต้นเต็น

คำว่า "กวย" แปลว่า ไหว

บทของทางภาคเหนือก็มี เช่น

นอนสาเยอ
เจ้าบอณ
เจ้าบอณ
เจ้าบอณ

ลูกน้อยพอเคย
แมวโพงสีขบแกม
โกนอยมันส์ทอดหน่วยตา
ขมากสีตามันสิโหลนจากข้าน

บทนี้เข้าใจว่าเป็นของทางภาคอีสานมากกว่า แล้วแพร่หลายไปทางภาคเหนือ คำว่า "ขมากสีดา" ซึ่งแปลว่า ฝรั่ง นั้น ทางภาคเหนือเรียกว่า "มะกวย"

นอนสาลูกเยอ
เห็นไผมาชายกลวย
แม่เจ้าไปไธ
แม่เจ้าไปนา
แม่เจ้ามาสอ

หลับตาไปอวยช่วย
พลีซื้อไถกิน
เพ็นสีหมกไขนาหา
เพ็นสีหมกไขปลามาทอน
แล้วจึงคอยตักกินนม

บทของทางภาคเหนือบทนี้ แสดงว่าพลอยบ้านเลียงคอก ส่วนแม่เป็นผู้ออกไปทำไร่

ในหมวดที่ 2 "บทปลอบเด็ก" แต่ละบทประกอบด้วยวรรคสั้น ๆ ใช้คำซ้ำ ๆ ไม่มีใจความสาระอะไร มุ่งไปทำนองชวนสนุกและชวนขับ ใช้ปลอบเด็กได้ดีทีเดียว เช่น

จิงโจ้เอ๋ย	มาโล้สำเภา	หมาในโล้นเฝ้า
จิงโจ้ทักน้ำ	หมาในโล้ซ้ำ	จิงโจ้คำนี้
โคกลวยสองหัว	ทำขวัญจิงโจ้	โหย้วโหย้ว

เด็ก ๆ จะชอบมากเพราะเด็กก็มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ มีอะไรมาสะกิดสักรักนึกหนึ่งก็หัวเราะชอบใจได้ และยังเป็นบทที่มีการเคลื่อนไหวอยู่เสมอ เด็ก ๆ ก็จะต้องชอบมากขึ้น

โงกเงกเอ๋ย	น้ำทวยถึงเมฆ	กระต่ายลอบตอ
อวยหมาทางงอ	กอดคอโงกเงก	

นอกจากนี้ยังมีบทที่เด็ก ๆ นิยมร้อง ร้องเล่นกันมาก ไขลลเลียนเพื่อนฝูง เช่น

หัวโล้นโล้น	โกนหัวใหม่	ควักซี่ไก่อ	ใส่หัวโล้น
หัวจุก	คลุกน้ำปลา	เห็นชี้หมา	นั่งไต่วักระจ่องหง่อง

ทั้งสองบทนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กสมัยก่อนนั้นโกนศีรษะ และบางคนก็ไว้จุก

หมวดที่ 3 "บทเด็กเจน" แต่ละบทประกอบด้วยวรรคสั้น ๆ อีกเช่นกัน ง่ายแก่การที่เด็ก ๆ จะจดจำไว้ร้องเล่น มีอยู่หลายบทที่เดิยวที่ยังเป็นที่รู้จักกันอยู่ในปัจจุบัน และเด็ก ๆ ยังใช้ร้องเล่นกันอยู่ แต่ให้คำผิดเพี้ยนไปบ้าง เช่น

วิธีชาวสาร	สองทนานข้าวเปลือก	เลือกทองใบลาน
เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน	พาลเอาคนข้างหลังไว้	

กีนน้ำบอหาย	กีนน้ำบอไหน
กีนน้ำบอโสก	ย้ายไปก็ย้ายมา
กีนน้ำบอหิน	โยกไปก็โยกมา
กีนหัวกีนหาง	บินไปก็บินมา
	กีนกลางตลอดตัว

โพงพางเออย	ปลาเข้าสอ	ปลาตาบอด	เข้าลอดโพงพาง
ตะเซตะโซง	อยู่ในโพรงประสั๊ก	ตะเซหันหัก	
กัดใครไม่เข้า			

ใครตก	กนเนนากนพนอน	พระอินทร์ถือศร
ขึ้นมาไล่ฟัน	ควงจันทร์ขึ้นป้อ	ยอปั้งยังเบี้ยวเลี้ยวปู้ด

แมงมุมเออย	ขยุ้มหลังคา	ลูกเจ็บหนักหนา
วางลูกเสียเด็ก		

ปิดตาไม่มิด
โตขาวเม็ดเคียว

สารพิษเข้าตา

พ่อแม่ท่านา

อายโม่งเอ๋ย
ซ่อนหอยไว้นิไหน

กินเข้ากะอะไร
เอาไว้นกกลวย

กินข้าวกะไข่
ไล่ทันตาไม้ทัน

จันทร์เจ้าเอ๋ย
ผู้กมือนองชา
ขอเกาอี้
เคียงนองชาเด็ก

ขอเข้าขอแกลง
ขอช้างขอมา
ให้น้องชานิ่ง
ขอยายเกิด

ขอหวานทองแดง
ให้น้องช้าง
ขอยายตั้ง
เคียงตัวข้าเอง

ฝนตกแดดออก
ถือเรือไปคูหนัง

นกกระจอกเข้ารัง

แม่หมายใส่เสื้อ

นอกจากนี้ก็ยังมียุทธเล่นจำใจ และบทเล่นแม่ศรีอีกหลายบทด้วยกัน จะขอยกตัวอย่าง
มาให้ดูอย่างละบท คือ

จำใจเม็ดขนุน
ผู้ใดสับปลับ
ชมมะແປ່
นิ้วไม่รัก

ผู้ใดมีบุญ
กินรวงหมาเฒ่า
มะพร้าวออกดอก
จะโทษเอาใคร

ใครกินสำหรับ
ชมมะลิ
มะกอกออกฝัก

แม่ศรีเอ๋ย
ว่าจะมีคนชม
ซักผ้าปัดนม

แม่ศรีสาวสะ
ชนควาเจาตอ
ชมแม่ศรีเอ๋ย

ยกมือไหว้พระ
คอเจ้ากลม

บทเด็กเล่นเหล่านี้ใช้คำง่าย ๆ แต่สนุกและชวนขัน เด็ก ๆ จึงจำได้และร้องเล่น
ต่อ ๆ กันมา บทกลอนไม่มีความหมายหรือสาระอะไร มีเพียงบางบทเท่านั้น ที่แทรกประเพณี
บางอย่างของไทยไว้ เช่น "เก็บเบี้ยโตถุนราน" "เอาลูกไปบวช" "แกทอดกรุ่น"

"พ่อแม่ท่านา" "เคี้ยวหมากเคี้ยวพลู" เป็นต้น

บทเด็กเงินบางบท เด็ก ๆ สมัยนี้ไม่รู้จัก ไม่เคยได้ยินได้ฟังและไม่เคยเล่น เข้าใจว่าถ้าไม่พยายามรวบรวมไว้และนำมาแนะนำแก่เด็กแล้ว ในวันก็จะสูญหายไปอย่างน่าเสียดาย เช่น เล่น "ซุ้มมรดี" เป็นต้น

"บทกลอนกล่อมเด็ก" ซึ่งสมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพทรงรวบรวมขึ้นนี้เป็นบทกลอนที่นับได้ว่า เป็นแม่บทของบทกลอนสำหรับเด็กเล่นอื่น ๆ คือ นักเขียนบทกลอนบางท่านได้นำเอาบทกลอนกล่อมเด็กที่มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้มาดัดแปลงให้เด็กเห็น มีเนื้อหาสาระมากขึ้น

เล่มแรกที่จะพูดถึงคือ หนังสือ "ฉันทะยาวพจน์" หนังสือเล่มนี้ "นายโมรา" ซึ่งเป็นทหารมหาดเล็กในรัชกาลที่ 5 เป็นผู้แต่งขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2427 (จะเห็นได้ว่าบทกลอนกล่อมเด็กนั้นมีมานานแล้ว แต่เพิ่งมีการรวบรวมพิมพ์เป็นเล่มเมื่อ พ.ศ. 2463)

"นายโมรา" ผู้นี้ นักหนังสือรุ่นเก๋ารูจักกันในนามของ "เปโมรา" เพราะมียศเป็น Pay Sergeant เป็นนักแต่งกลอนที่มีปฏิภาณว่องไวและแต่งกลอนได้โสดโผนขบขัน หนังสือ "ฉันทะยาวพจน์" นี้ นายโมราได้ยกเอาบทกลอนกล่อมเด็กบางบทมาตั้งเป็นกระทู้แต่งโคลง ฉันทะ และบทละคร ประกอบขยายความออกไป โดยขึ้นต้นเรื่องแต่งเป็นว่า พระอินทร์ให้พระพิรุณกรรมแปลงตัวเป็นตาแก่ลงไปสอนให้เด็กร้อง เล่นและสอนบทเห่กล่อมให้ด้วย

บัดนี้ตาแก่แก่ลงล่อหัวรอรา มาอ้ายหนูเล่นอะไรก็โกลดลา แล้วจงจำคำข้าไว้สืบไป จึงสอนให้เด็กร้องทำนองโล่ เล่นจึงโจจ่าจี้และทีโก ร้องโพงพางโพงเพนให้เจเนใจ เลื้อยข้ามห้วยขวางชัยแล้วกะเกย เล่นปัดตาควาไซไห้เขาเจ้า ทั้งเหยียดเข้านับกวานกเอย จันทรเจ้า เขาแม่ศรีให้ตีเคย ลิงลมเอยแมงมุมซุ่มมรดี ทั้งเห่กล่อมช่อมหัดให้พี่สาว ทำนองยาวทาง ๆ ทุกอย่างนี้ ทำท่าทางสอนพลางตางยินดี เล่นสนุกคลุกคลีออกแซ่ไป

"ฉันทะยาวพจน์" นี้มี "จิงโจ้" เป็นพระเอก และ "จ่าจี้" เป็นนางเอก เช่นในบทกลอนกล่อมเด็กมีว่า

เลื้อข้ามฟาก

กินหมากกินพลู

เลื้อบักกะตุ

กินพลูใบเหลือง

ฟังดูก็ไม่มีความหมายไม่เข้าใจ แต่นายโหราเอามาเขียนบรรยายว่า

ครานั้นเลื้อเข้า
ว่ายนํ้าข้ามฟาก
จะจับจิ้งจอกโคโนหาย

โคตนำตามเขา
ก็ลุดลึงพันโค

ละลาละดังลอยไป
หิวหอบพลอบใจ

เพียวเดินช่องแซง
อดเหนียวเปรี้ยวปาก
ถึงบักกะตุก็แลมอง

หิวหอบทวงแซง
ประคองเจียรจวนตาย

ชระทรุชระเซทรงกาย
หมากพลูเคี้ยวคาย

ตั้งตาทำเลื่อง
เลื้อหิวักคี่
ก็ครางระแวกกระตักครีมีเอย

พบพลูใบเหลือง
บคึดแกกายล้าพอง

จะกละจะกลามกินลอง
พบภักซ์พอดครอง

อีกบทหนึ่งที่ยากจะยกมาให้ดู คือ บทจำจัมมะเชื้อเปราะะ

จำจัมมะเชื้อเปราะะ
กะทังตนกุม

กะเพาะหนาแวน
เห็นเด็กหนุ่มหนุ่ม

พายเรือแอนแอน
ดีเนื่อดีใจ.....

นายโหรายกเอามาเป็นบทของจำจัม คังนี้

เมื่อนั้น โฉมเจ้าจำจัมมาดา
เพาะมะเชื้อแตงกวาเวลาจน
มะเชื้อที่เคยเปราะะไม่เป็นผล
กลับพิกัดมากะเพาะหนาแวนไป
ลงเรือพายแอนเพียวไถล
พายไปโดยจิตคิดคะนัง

อยู่เดียวเปลี่ยวใจทำไรนา
ให้บิบัติขัดเขี้ยวเป็นคราวเคราะห์
เกิดเป็นพนอนยอนเนาขึ้นประปน
นางละหอยนอยจิตให้คิดแลน
อยากจะทำวุ่นให้กลุ่มใจ

หนังสือ "ฉันทะยาวพจน์" นี้ เนื้อเรื่องดำเนินไปอย่างยืดยาว สนุกน่าอ่านมาก

หนังสือเล่มหนึ่งหน้าเขาบทกลอนกล่อมเด็กของเดิม มาแต่งขึ้นใหม่ คือ หนังสือ
 "คอกสร้อยสุภาวดี" ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการใช้เป็นบทอาขยานภาษาไทยสำหรับเด็กชั้นประถม
 ปีที่ 1 และปีที่ 2 บทกลอนคอกสร้อยสุภาวดีนี้มีเนื้อหาสาระทางศาสนาสอนอบรมเด็ก ให้ความรู้
 ง่าย ๆ ซึ่งเด็กอ่านแล้วก็เข้าใจมีทำนองเพลงประกอบทุกบท เพื่อเด็กจะได้ใช้เป็นบทขับร้องด้วย
 เช่น ในบทกลอนกล่อมเด็กว่า

ถ้าตั้งไข่ม	จะต้มไข่ม	ไข่มลัดตกดิน
ใครอย่ากินไข่ม		

ในคอกสร้อยสุภาวดีแต่งว่า

ตั้งไข่ม
 จะต้มไข่ม
 ถึงว่าไข่มจะต้ม
 ถาตกดินเสียก็คดหมดมีบื้อ
 ตั้งใจเราจะไม่คด
 ลูกสาวอ่านเขียนเรียนหนังสือ
 ตั้งวิชาสารพัดเพียรหัดปรี
 อย่าตั้งคดตั้งไข่มไรเลย ฯ

คอกสร้อยบทนี้ สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 5 ทรงลำดลพิศชายเขา
 สักจนเด็กให้ตั้งอกตั้งใจในเรียนหนังสือ

อีกบทหนึ่งที่ยกมาให้ดูเป็นตัวอย่าง คือ

นกขมิ้นเหลืองอ่อน	คำแล้วจะนอนที่ตรงไหน
จะนอนไหนก็นอนได้	ลุ่มทุมทุมไม้ก็เคยนอน
ลมพระพายพัดมาอ่อนอ่อน	เจ้าเคยมานอนรังเอ๋ย

กลอนกล่อมเด็กบทนี้ หลวงมลอโยธานุโยค (นก) นำมาแต่งขึ้นใหม่ในดอกสร้อยสุภาวดี
ใช้ขับร้องทำนองลำพัดชา ดังนี้

ปักเอ๋ยโกนิณ
นกขมิ้นเรือเร่องเหลื่องออน
ถึงเวลาหากินกับนจร
ครั้นสายัณห์ผันรอนมานอนวัง
ความเคยคุ้นสกุณาอุตสาหะ
ไม่เลยละพุ่มไม้ที่ในวัง
เพราะพากเพียรชอบที่มีกำลัง
เป็นที่ตั้งตนรอดตลอดเอ๋ย

บทดอกสร้อยสุภาวดีนี้เขียนขึ้นเพื่อให้เป็นบทส่งสอนอบรมเด็กแต่อย่างเดียว ส่วน
ภาษาเป็นของสมัยใหม่ ซึ่งเด็ก ๆ เข้าใจได้ดี แต่อาจมีผู้คิดว่าเอาบทกลอนกล่อมเด็กของเดิม
ที่เป็นบทสนุกขบขันมาแนะนำให้เด็กสมัยนี้รู้จักไปบางทีจะดีไม่น้อย เพราะเด็ก ๆ จะชอบมาก
ทีเดียวและแต่ละบทก็สั้นและจำได้ง่าย

หนังสืออีกเล่มหนึ่งที่น่ามากล่าวถึงคือ "กลอนสำหรับเด็ก"

สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย จัดพิมพ์ขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อ
พ.ศ. 2504 โดยคัคเอยาทกลอนกล่อมเด็กของเดิมบางบทมาลงไว้ ไม่มีการดัดแปลงแก้ไขเลย
แต่ ม.ร.ว.สมานันท์ กาญจนวนิชย์ นำมาเขียนขึ้นเป็นภาษาอังกฤษลงควบคู่กันไปกับบท
กลอนภาษาไทย นอกจากนั้นยังมีภาพประกอบโดยฝีมือของ ประยูร จรรย์วาทษ์ นักเขียน
การ์ตูนที่มีชื่อเสียงของไทย จะชอยกตัวอย่างมาในรูปหนึ่ง คือ

พระจันทร์เจ้าข้า
คืนนี้ตามชาว
พระจันทร์โศกเศร้า
คืนนี้เกินทุกข์

Tell me, lovely moon, how you are.
If you are sad
I am blue
If you are glad

พระจันทร์เป็นสุข I am too.
 ถิ่นสบาย Tell me, lovely moon, how you are.
 พระจันทร์เฝ้ามอง Tell me, lovely moon, how you are.
 ถิ่นเฝ้ามอง If you are shine.
 เฝ้ามองไม่เห็น I can play.
 ถิ่นนอนเสีย If you' re gone.
 Home I stay.
 Tell me, lovely moon, how you are.

เป็นการให้บทภาษาอังกฤษที่ไฉไลง่าย ๆ และคงความหมายเดิมไว้ได้อย่าง
 ครบถ้วน หนังสือ "กลอนสำหรับเด็ก" เล่มนี้เป็นหนังสือเล่มแรกที่พยายามดึงเอาบทกลอน
 กลอนเด็กของไทยที่มีมาแต่เดิมมาแนะนำให้เด็กสมัยนี้รู้จัก และยังเท่าเทียมเป็นการแนะนำ
 ให้เด็ก ๆ ในต่างประเทศได้รู้จักด้วย นับว่าเป็นหนังสือกลอนสำหรับเด็กที่มีคุณค่าน่าสนใจ
 ยิ่ง และถ้ามีผู้จัดทำหนังสือประเภทนี้ขึ้นมาอีกเรื่อย ๆ แล้ว บทกลอนกลอนเด็กของไทย
 อันนับได้ว่า เป็นสมบัติอันมีค่าของชาติอย่างหนึ่งก็จะกลับมีชีวิตชีวา เป็นที่รู้จักกันอย่าง
 แพรหลายในหมู่เด็กและผู้ใหญ่ ในปัจจุบันไปอีกนานทีเดียว

กวีกับกลอนกล่อมเด็ก

สุจิตต์ วงษ์เทศ

สุนทรภู่ กล่อมเด็ก

นอกเหนือจากความเป็นกวีใหญ่หรือยอดศิลปินทางการแต่งหนังสือแล้ว สุนทรภู่อยังได้ชื่อว่า เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทางด้านเพลงและดนตรีที่หาตัวจับได้ยากท่านหนึ่ง

ลีลากลอนของสุนทรภู่ มีอิทธิพลของเสียงดนตรีมากที่สุด และที่เป็นหลักฐานได้แน่ ๆ ก็คือ สุนทรภู่ให้พระอภัยมณีเรียนวิชา เป่าปี่

สุนทรภู่เคยซื้อครู เพลงชาวบ้านไว้ หลายหนหลายแห่งในงานของท่าน และยังเอาลีลาเพลงทำขวัญมอมญมาสอดใส่ไว้ในเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดพลายงามด้วย

เห็นจะเชื่อได้โดยสนิทว่า สุนทรภู่ มีความสนใจในเรื่องเพลงเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นเพลงชั้นสูงหรือเพลงชาวบ้าน

นอกจากความสามารถและความสนใจส่วนตัวของสุนทรภู่ จะมีอยู่ทางด้านเพลงต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว สุนทรภู่ ยังให้ลีลากลอนกล่อมเด็กแต่งบทลำนำนาคยาวไว้มาก

แต่เรียกกันว่าบทลำนำน่า เหล็กกลมพระบรรทม ซึ่งสุนทรภู่ น่าจะแต่งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 2 เพื่อถวายเจ้านาย เชื้อพระวงศ์ พระองค์ใดพระองค์หนึ่ง

ตัวอย่างบทเหล็กกลมตอนหนึ่งมีว่า

แห่เอยพระจันทร์เพ็ญ

เคลื่อนคล้อยลอยโผยม

ทรงกลดกุหลาบเมษ

งามเพลินเจริญใจ

คุปดิ่งเปล่งวิมลโฉม

คูนารโคมละลานใจ

แลวิเวกนภาไสย

จะหายไปกับนัยนา

ดูดวงเดือนนี้เล่นลอย	แถมช้อยดังเลขา
ดูนารักลักษณ์	พระจันทร์ทางงามจริง
ดวงเดือนข้างเหมือนพักตร์	นรลักษณ์พระองค์หญิง
พริ้งเพริศประเสริฐยิ่ง	นาประวิงใจเอ๋ย ฯ

ดู - ประชุมบทลำน้า เล่ม 1 เทกปลอมพระบรมม

พระวิมาดาเธอ ฯ กรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดิ โปรดให้พิมพ์เมื่อ
ปีชวด พ.ศ. 2469, โรงพิมพ์โสภณ พิมรรคมชนากร 2469

จะสังเกตเห็นว่าเป็นลีลากลอนกล่อมเด็กหรือเพลงกล่อมเด็กนั่นเอง เพียงแต่ว่าสร้าง
ลักษณะของถ้อยคำให้มีราชาศัพท์ เพื่อถวายเจ้านายเชื้อพระวงศ์ชั้นเท่านั้น

และดูเหมือนว่า สุนทรภู่ จะใช้ลีลานี้ในงานวรรณกรรมชิ้นนี้ ซึ่งมีอีกหลายบทในท่านอง
เดียวกันนี้เท่านั้น

เปโมรา

รวยอารมณ์ขัน

เปโมรา เป็นกวีอารมณ์ขันมีชีวิตอยู่ในสมัยรัชกาลที่ 5 และชอบแต่งหนังสือล้อเลียน
ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรทั้งสิ้น ที่สำคัญก็คือ เปโมรา ชอบเล่นกับเด็ก

นอกจากนั้นเปโมรา ยังเป็นนักรวบรวมเพลงกล่อมเด็กซึ่งจะนับว่าเป็นคนแรกของ
เมืองไทยก็คงไม่ผิดนัก เพราะเขาริเริ่มทำงานด้านนี้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2427 ก่อนหน้าที่สมเด็จพระ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ จะโปรดให้มีการชำระเพลงกล่อมเด็กถึง 36 ปี (เอนก นาวิกมูล
: 2521 หน้า 213)

ข้อ ขาวพจน์ ก็บอกชัดอยู่แล้วว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็ก ๆ เพราะเนื้อหาเป็นการ
เขียนร่ายกรองประเภทต่าง ๆ มาสอนเด็ก แต่ข้างจะเป็นอารมณ์ขัน สอนผู้ใหญ่เสียมากกว่า

เอนก นาวิกมูล นักค้นคว้าเพลงชาวบ้านคนสำคัญ ในยุคนี้ได้คัดงานของ เปโมรา มารวบรวมไว้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพลงแม่ศรี และมีกลอนกลอนเด็กอยู่บทหนึ่ง ประกอบเรื่อง ดังได้คัดมาเป็นตัวอย่าง ดังนี้

เจานกกระตู่เอย
 สกนพอมไบใหญ่
 ควว่าไซมันโต
 ไซหลนคังผดุง

ทำตุคตุงตุงว่าจะไซ
 ไล่ไซนกกระตู่
 เทาแตงโมบางละมุง
 เจานกกระตู่ก็บินไป

(เอนก นาวิกมูล : หน้า 215)

เอกสารประกอบการเรียนรู้ชุดที่ 4

บทเรียนโมดูลชุดที่ 1

กิจกรรม 3

คำสั่ง

ให้ฟังเพลงที่จัดไว้ในเรื่อง "เพลงกล่อมเด็กภาคกลาง"

การประเมินผลหลังการเรียน

ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบจากเอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 1 บทเรียนโมดูลชุดที่ 1 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ในการประเมินผลเบื้องต้น ผู้เรียนที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ถือว่าผ่านบทเรียนโมดูลชุดนี้

การเรียนซ่อมเสริม

ผู้ที่ทำคะแนนได้ไม่ถึงเกณฑ์ 80 เปอร์เซ็นต์ ให้ปรึกษาคณาจารย์สอน เพื่อทำกิจกรรมการเรียนซ่อมเสริม โดยเรียนจากบทเรียนโมดูลชุดนี้ใหม่ หรืออาจจะทำกิจกรรมเฉพาะตอนที่บกพร่องก็ได้

บทเรียนโมดูลชุดที่ 1

เอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 1

เวลา 10 นาที

แบบประเมินผลการเรียน (ชุดที่ 1)

คำสั่ง จงเลือกคำตอบข้อที่ถูกที่สุดเพียง 1 ข้อ

1. เพลงกล่อมเด็กของไทยเกิดขึ้นเมื่อใด

ก. พร้อม ๆ กับการพัฒนา

ข. พร้อม ๆ กับมีมนุษย์

ค. หลังจากที่มีมนุษย์มาอาศัย

ง. ไม่ทราบว่าเกิดขึ้นเมื่อใดแน่นอน

2. กลุ่มชนที่เริ่มร้องเพลงกล่อมเด็ก

ก. ชนสามัญ

ข. พระราชวงศ์

ค. หัวหน้าเผ่าต่าง ๆ

ง. ชนชั้นกลาง

3. เพลงกล่อมเด็กมีเนื้อความมาจาก.....

ก. วรรณคดีและนิทาน

ข. คำบอกเล่าของผู้ใหญ่

ค. ความเชื่อเรื่องผีต่าง

ง. ธรรมชาติ

4. เพลงกล่อมเด็กมีเนื้อความมาจาก

ก. ความเชื่อเรื่องบุญบาป

ข. การดำเนินชีวิต

ค. ความกลัว

ง. คำเล่าลือ

5. บทเพลงกล่อมเด็กเป็นวรรณกรรมประเภท

ก. กลอนหก

ข. ปากเปล่า

ค. กลอนแปด

ง. กลอนหัวเตี้ย

6. บางครั้งเรียกเพลงกล่อมเด็กว่าวรรณกรรม

ก. ชาวบ้าน

ข. เพศผู้

ค. สำหรับเด็ก

ง. ล่องลอย

7. เพลงกล่อมเด็กมีลีลาทำนอง

ก. เร็ว

ข. ปานกลาง

ค. ช้า

ง. ซ้ำมาก

8. เพลงกล่อมเด็กมีลีลาทำนองทำให้

ก. ขวนขวาย

ข. ขวนให้หลับ

ค. สนุกสนาน

ง. นอนหลับสบาย

9. เพลงกล่อมเด็กมีประโยชน์ด้านใดมากที่สุด

ก. ทำให้เด็กเพลิดเพลินและนอนหลับ

ข. ทำให้ผู้กล่อมเพลิดเพลินและได้รับความสุข

ค. ทำให้ทราบถึงการดำเนินชีวิตของคนในสมัยก่อน

ง. ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างแม่กับลูก

10. เพลงกล่อมเด็กมีจังหวะ

ก. เร็ว

ข. ปานกลาง

ค. ช้า

ง. ไม่แน่นอน

11. เนื้อร้องเพลงกล่อมเด็กชวนมากฟัง

ก. คำสอน

ข. คำเยยสร้าง

ค. ความกลัว

ง. คำเยยเย็บ

12. เนื้อเพลงกล่อมเด็กบ่งบอกถึง

ก. นิทานพื้นบ้าน

ข. ความรักและความทะนุถนอม

ค. นิทานสำหรับเด็ก

ง. การช่วยให้เด็กหลับและนอนหลับไป

13. ผู้คิดริเริ่มในการรวบรวมเพลงกล่อมเด็กคือ

ก. เปโมรา

ข. หลวงขรรค์วิจิตร

ค. กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

ง. กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์

14. คำแทนชื่อเด็กพบในเพลงกล่อมเด็กมากที่สุด

ก. เจ้าหัวจัน

ข. เจ้าทองดี

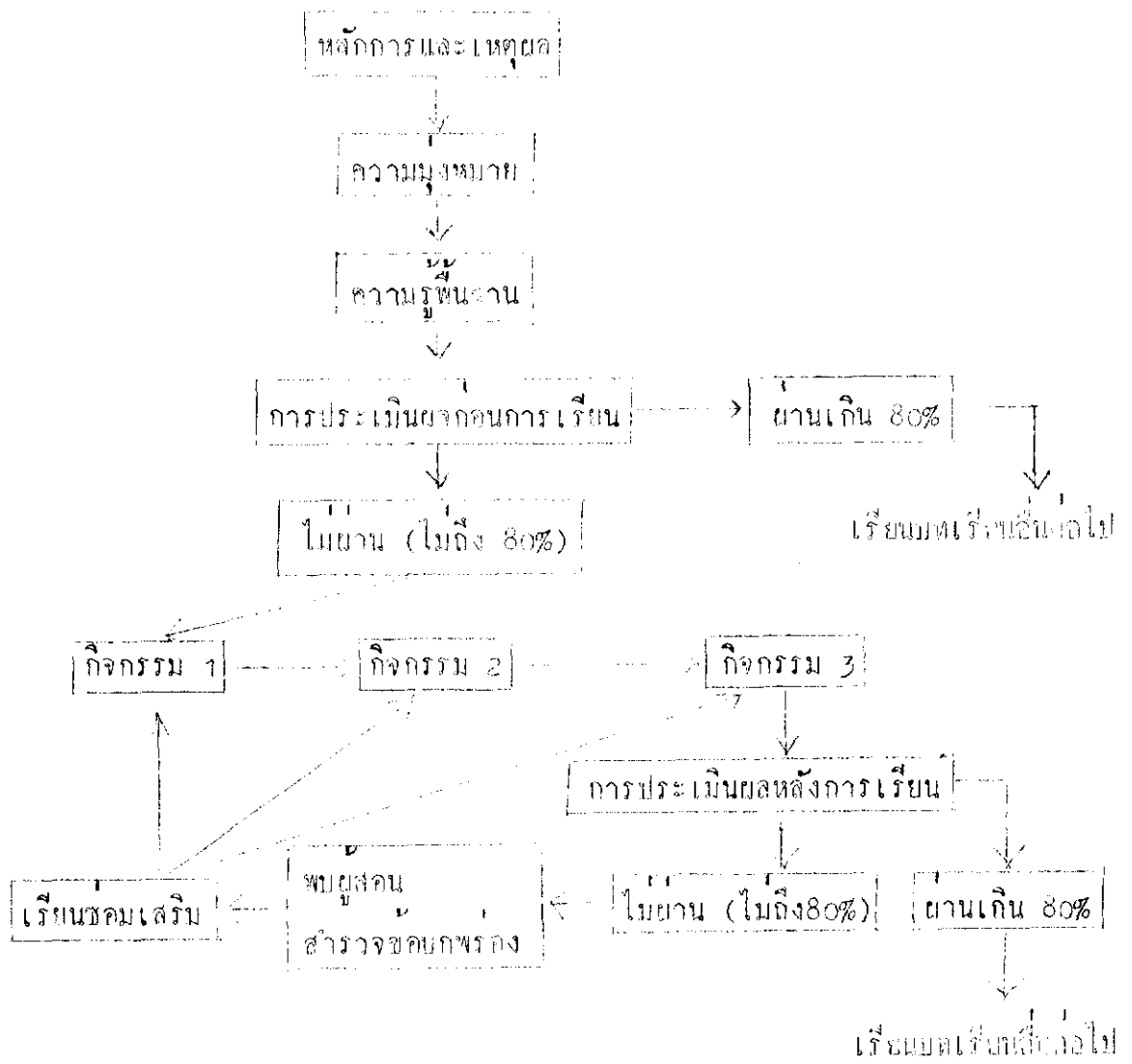
ค. เจ้าดวงใจ

ง. เจ้าโยเซ

บัตรเฉลย
บทเรียนโมดูลชุดที่ 1

1. ง
2. ก
3. ก
4. ข
5. ข
6. ง
7. ค
8. ข
9. ก
10. ง
11. ก
12. ข
13. ก
14. ข
15. ก
16. ง
17. ข
18. ง
19. ค
20. ข

แผนผังกระบวนการเรียนการสอน

บทเรียนโมดูลชุดที่ 2
เรื่องเพลงในลานนวดข้าว ระดับปริญญาตรี

เวลา 6 ชั่วโมง

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีชนบทชนบทนิยมประเพณีและศิลปวัฒนธรรมที่สั่งงานสืบทอดต่อกันมานานแล้ว วัฒนธรรมที่สั่งงานประการหนึ่งก็คือ เพลงพื้นบ้าน ซึ่งหมายถึงเพลงของชาวบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งแต่ละท้องถิ่นก็ประดิษฐ์แบบแผนการร้องไปตามความนิยมของตนและสำเนียงภาษาที่พูดก็ใช้ภาษาถิ่นซึ่งแตกต่างกันไป เพลงเช่นนี้มักจะนิยมร้องกันในเวลาเทศกาลหรืองานที่มีการชุมนุมผู้คนในหมู่บ้านมาร่วมรื่นเริงกันชั่วคราว เช่น ตรุษ สงกรานต์ ขึ้นปีใหม่ ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า และในการลงแขกทำนา เวน เกียวข้าว นวดข้าว เป็นต้น

เพลงพื้นบ้านนี้ เป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนควรจะภูมิใจ พร้อมทั้งร่วมกันรักษา วัฒนธรรมที่สั่งงานนี้ วิธีการรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมประการหนึ่งก็คือ การให้การศึกษาในเรื่องเพลงพื้นบ้าน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน เช่น

1. ทางด้านอารมณ์
2. ทางด้านสังคม
3. ทางด้านภาษา
4. ทางด้านจริยธรรม

บทเรียนโมดูลเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางนี้ จัดให้ยูเรียนเรียนด้วยตนเองไปตามลำดับขั้นตอนตามแผนผังกระบวนการเรียนการสอนที่จัดไว้แล้วในตอนต้น

ความมุ่งหมาย

ความมุ่งหมายทั่วไป

1. ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและรู้จักเพลงในลานนวดข้าว
2. ให้ผู้เรียนได้ทราบสาเหตุแห่งการเลือกความนิยมของเพลงในลานนวดข้าว

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้ผู้เรียนอธิบายถึง ความเป็นมาของเพลงในลานนวดข้าวได้
2. ให้ผู้เรียนอธิบายถึง ลักษณะของเพลงในลานนวดข้าวได้
3. ให้ผู้เรียนได้ฟังและบอกได้ว่า เป็นลีลาและทำนองของเพลงในลานนวดข้าว
4. ให้ผู้เรียนบอกถึงสาเหตุแห่งการเลือกความนิยมของเพลงในลานนวดข้าวได้

ความรู้พื้นฐาน

ผู้เรียนต้องมีความรู้ทั่วไปโดยผ่านระดับมัธยมศึกษา 6 มาแล้ว

การประเมินผลก่อนการเรียน

ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบจากเอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 1 โมดูลชุดที่ 2 ผู้เรียนที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ถือว่าผ่านบทเรียนโมดูลชุดนี้ ผู้ที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ให้เริ่มเรียนในเอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 2 ต่อไป

บทเรียนโมดูลชุดที่ 2

เอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 1

เวลา 10 นาที

แบบประเมินผลการเรียน (ชุดที่ 1)

คำสั่ง ให้เลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ข้อใดเป็นเพลงที่ร้องเล่นเวลานวดข้าว
 - ก. เพลงเกี่ยวข้าว
 - ข. เพลงแฉวงเคล้าขอ
 - ค. เพลงส่งคนลำนาน
 - ง. เพลงพาคควาย
2. การเริ่มเล่นเพลงในลานนวดข้าวจะเริ่มเมื่อ
 - ก. คนเคียนสับเค็ด
 - ข. ปลายเคียนสับเค็ด
 - ค. คนเคียนสับสอง
 - ง. ปลายเคียนสับสอง
3. ข้อใดไม่ใช่เพลงในลานนวดข้าว
 - ก. เพลงส่งข้าง
 - ข. เพลงพาคควาย
 - ค. ขานข้าง
 - ง. เพลงชักกระดาน
4. เพลงในลานนวดข้าวที่ร้องเมื่อ
 - ก. ทำงานในลานนวดข้าว
 - ข. ช่วยกันเกี่ยวข้าว
 - ค. ช่วยกันค้ำนา
 - ง. หลังจากเสร็จงานในนาแล้ว
5. ก่อนเริ่มนวดข้าวต้องมีพิธี
 - ก. เต้นสรวงผีसांगเทวดา
 - ข. เก็บนมโพสพ
 - ค. สักเวยหลักเกียค
 - ง. ทำบุญลาน
6. การเตรียมลานนวดข้าวต้อง
 - ก. เตรียมข้างไว้รอบลานค้ำให้ทั่ว
 - ข. เตรียมปักหลักเกียคไว้เป็นหลักสำคัญ
 - ค. ยาระแหงคั้นควมมูลวัวควายให้เรียบง.
 - ง. กวาดลานให้เตียนโล่ง

7. หลักเกียตหมายถึง

- ก. หลักที่โกไวรวมกองรวงข้าว
- ข. หลักที่โกไวเอาตุ๊กตารียในการนวดข้าว
- ค. หลักที่ปักไผ่สูงกว่าควายให้เดินย่ำข้าว
- ง. หลักที่ปักไผ่เอาไว้เพื่อทราบว่าการนวดข้าวตายนั้

8. เพลงในลานนวดข้าวมีลักษณะการร้อง

- ก. ร้องเดี่ยว
- ข. ร้องหมู่
- ค. มีพ่อเพลงแม่เพลง
- ง. มีพ่อเพลงแม่เพลงและมีลูกคู่

9. ลีลาทำนองเพลงในลานนวดข้าว

- ก. เร็ว
- ข. ปานกลาง
- ค. ช้า
- ง. ช้ามาก

10. เพลงในลานนวดข้าวร้องแก้

- ก. เกี้ยวพาราสีกัน
- ข. ได้จังหวะพร้อมเพรียงในการทำงาน
- ค. หนุ่มสาวได้นุกสนาน
- ง. ถูกทุกข้อ

11. เพลงซำชัก หมายถึง

- ก. เพลงรักกระดาน
- ข. เพลงชักกะเย่
- ค. เพลงพาดควาย
- ง. เพลงพานซำ

12. การส่งคอลำพวน หมายถึง

- ก. การเกลี้ยซำ
- ข. การรวมซำ
- ค. การเก็บเศษซำ
- ง. การโรยซำ

13. เพลงส่งซำ มีคำจบเพลงเหมือนกัน

- ก. เพลงลาซำ
- ข. เพลงเกลี้ยซำ
- ค. เพลงรวมซำ
- ง. เพลงลอมซำ

14. เพลงตลกพ่ายควยคำว่า "ขอมเคยคอกไม้" คือเพลง

- ก. ส่งซำ
- ข. ส่งคอลำพวน
- ค. ชักกระดาน
- ง. พวงมาลัย

15. เครื่องมือที่ใช้ในการส่ง"าง คือ

ก. ตะขก

ข. ชกเคียว

ค. ขอนาย

ง. คันจัก

16. เพลงพวงมาลัย นิยมเล่นกันมากที่สุดในจังหวัด

ก. เพชรบุรี

ข. กาญจนบุรี

ค. นครปฐม

ง. นครสวรรค์

17. เพลงพวงมาลัย นิยมร้องเล่นคู่กันไปกับกีฬา

ก. รักบี้บอล

ข. ชว่งชัย

ค. ยมาสงเมือง

ง. ไบ่หึ่ง

18. เพลงโขนานนวดข้าว ปัจจุบันไม่ิยมร้องเล่นกัน เพราะ

ก. การนวดข้าวใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่ต้องใช้แรงคน

ข. คนหนุ่มสาวชอบเพลงสมัยใหม่

ค. ไม่มีผู้ร้องเพลงได้

ง. ไม่มีลานนวดข้าว

19. เพลงพวงมาลัยนิยมร้องกันคนเฒ่า

ก. โฉะนาย

ข. โฉะเขย

ค. โฉะพล

ง. พวงเจ้าเอียบาด้ย

20. เพลงพวงมาลัยนิยมร้องเล่นในงานใด

ก. งานนวดข้าว

ข. งานสังสรรค์ระหว่างหนุ่มสาว

ค. งานเทศกาลต่าง ๆ

ง. งานพิธีการต่าง ๆ

บัตรเฉลย

แบบประเมินผลการเรียนรู้ ชุดที่ 1

1. ค	11. ก
2. ง	12. ค
3. ข	13. ก
4. ก	14. ข
5. ง	15. ข
6. ค	16. ก
7. ก	17. ข
8. ง	18. ก
9. ข	19. ข
10. ข	20. ค

กิจกรรม 1

คำชี้แจง

ผู้ที่ทำแบบประเมินผลการเรียนได้ไม่ถึง 80 เปอร์เซ็นต์ ต้องเรียนในกิจกรรมนี้เป็นต้นไปตามลำดับขั้นตอน ผู้ที่ทำแบบประเมินผลการเรียนได้ 80 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป ไม่ต้องเรียนกิจกรรมนี้ และกิจกรรมอื่น ๆ ถือว่าผ่านบทเรียนโมดูลชุดนี้ ไปเริ่มเรียนบทเรียนโมดูลอื่น ๆ ได้ต่อไป

คำสั่ง

ให้อ่านเรื่องราวต่อไปนี้โดยละเอียด

เพลงในลานนวดข้าว

ประวัติความเป็นมาของเพลงในลานนวดข้าว

ลานนวดข้าว เป็นลานดินกว้างในแต่ละบ้านในแถบชนบท จะมีลานสำหรับนวดข้าว และลานนวดข้าวนี้เองเป็นสถานที่เกิดเพลงพื้นบ้านขึ้นหลายเพลง เนื่องจากลานนวดข้าว เป็นที่รวมของคนจำนวนมากที่มาช่วยกันในการนวดข้าว ให้เมล็ดข้าวหลุดออกมาจากรวง แลวนำมากองรวมกันไว้ ระยะเวลาในการนวดข้าวใช้เวลานาน หมู่สาว ผู้ชายผู้แก่ ก็จะมีการพูดคุยกันสนุกสนาน มีการร้องเพลงไปพลางทำงานไปพลาง ซึ่งทำให้เกิดความเหนื่อยในการทำงานมากนัก เพราะเกิดความสุขสนุกสนานในการร้องเพลงโต้ตอบกัน หมู่ก็จะเกี้ยวสาวได้ในเวลานี้ หมู่คนไหนทำงานแข็งแรง สาวก็จะหมายตาเอาไว้ สาวคนใดขยันขันแข็ง ก็จะถูกหมายตาเช่นเดียวกัน สำหรับเจ้าของบ้านก็จะจัดการในการเลี้ยงอาหารแก่ผู้มาช่วยงาน ไม่ใช่ขาดตกบกพร่องได้

การร้องเพลงในลานนวดชาวนั้น จะเริ่มร้องเล่นกันในตลาดเดือนสิบสอง ซึ่งในเดือนนี้ ชาวในนาที่ปลูกไผ่เริ่มเหลือธอราม ซึ่งจะเหลือจากปลายรวงมากจน ชาวบ้านนิยมเรียกว่า "เหลือธปลาย" แล้วเริ่มเหลือธสุดท้อมาถึงครึ่งรวง เรียกว่า "เหลือธลูกหวาย" ถ้าเหลือธทั้งรวง เรียกว่า "เหลือธกระดังงา" ชาวบ้านก็จะช่วยกันเกี่ยวข้าวในท้องนา แลวนำมามัดเป็นกำ ๆ แล้วเอากำข้าวที่กำไว้แล้วมามัดรวมกันเป็นพ่อน ๆ ลำเลียงมากองไว้ที่ลานนวดข้าว ซึ่งเจ้าของบ้านใดเตรียมลานนวดข้าวไว้แล้วโดยมีวิธีการเตรียมงานดินให้กว้างโล่ง เอามูลวัวควายมาयर่องระแหงดินให้เรียบเสมอกัน แล้วเอาวัวควายมาย่ำดินอีกครั้งหนึ่ง

เมื่อเตรียมลานดินเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะมีการทำบุญลาน ซึ่งเจ้าของบ้านที่ทำการเกี่ยวเกี่ยวชาวนั้น จะนิมนต์พระมาเทศน์ในลานนวดข้าว โดยผูกเสื่อให้พระนั่ง เป็นการทำบุญลานตามประเพณี เสร็จแล้วจึงเริ่มงานนวดข้าวในลาน ขณะที่ทำงานนวดข้าวในลานนวดข้าว ก็จะเกิดเพลงร้องเล่นกันสนุกสนานในลานนวดข้าว เริ่มตั้งแต่ตอนแรก คือ นวดข้าวแล้ว ฟางฟางออกมานอกลานก็จะโยชอฉาย หรือ ถันฉาย คอยฟางให้กลับเข้ามา เพื่อจะนวดให้เมล็ดข้าวรวงออกให้หมด เพลงที่ร้องเล่นกันในตอนนั้น คือ เพลง "สงฟาง" ซึ่งหมายถึงอาการที่รีบยาที่เขี่ยฟางออกไปเมล็ดข้าวที่ติดอยู่รวงหลุดออกมาจนหมด เรียกว่า สงฟาง บางท้องถิ่นก็เรียกว่า "พานฟาง" ซึ่งก็หมายความว่าเหมือนกันกับการสงฟาง

เพลงสงฟางนี้ มีลักษณะของบทเพลงสั้น ขาบทหนึ่งร้องโต้ตอบกัน โดยมีผู้ร้องนำก่อน เรียกว่า พ่อเพลง แม่เพลง แล้วก็จะมีการคู่รับในตอนหลัง เนื้อหาสาระในเพลงสงฟางนี้เป็นไปในเชิงเกี่ยวพาราดี โดยมีความมุ่งหมายให้สนุกสนาน เพลิดเพลินในการทำงาน ทำงานได้รวดเร็วพร้อมเพรียงกัน โดยการฟังจากทำนองเพลง

เพลงสงฟางมีลักษณะคำประพันธ์ดังนี้

๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

(สงเถิดหนาแม่สง) (ข้า) แม่ควตอคอรระหง

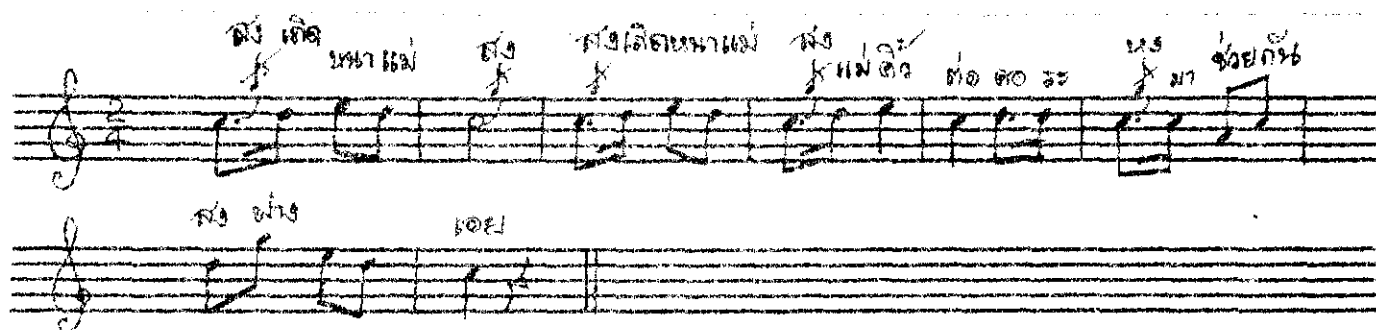
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

มาช่วยกันสงฟางเถย

เพลงส่วง

โน้ตสากล

๓. ขณนพชาวน ๑. พนมพชาวน ๑. กาญจนบุรี

โน้ตตัวหนังสือ

	ส่วง	เกิดนา	แม่ ส่วง		ส่วง	เกิดนา	แม่ ส่วง
	๓	๕ ๗	๕ - ๑		๓	๕ ๗	๕ - ๑
แม่เกิด	ต่อ	ต่อ	ระนา	นา	ช่วย กัน	ส่วง ฟ่าง	เอย
๕ ๗	๓	๕	๕ ๑	๓ ๗	๓ - ๕	๕ - ๗	๕ - ๑

วิทยากร

นายเปลื้อง มีสีกุล อายุ 61 ปี

นางมัทรี ศรีอวม อายุ 73 ปี

และจาวนาน ตำบลโพธิ์หัก อำเภอบางแพ

จังหวัดราชบุรี

เพลงสงฟาง

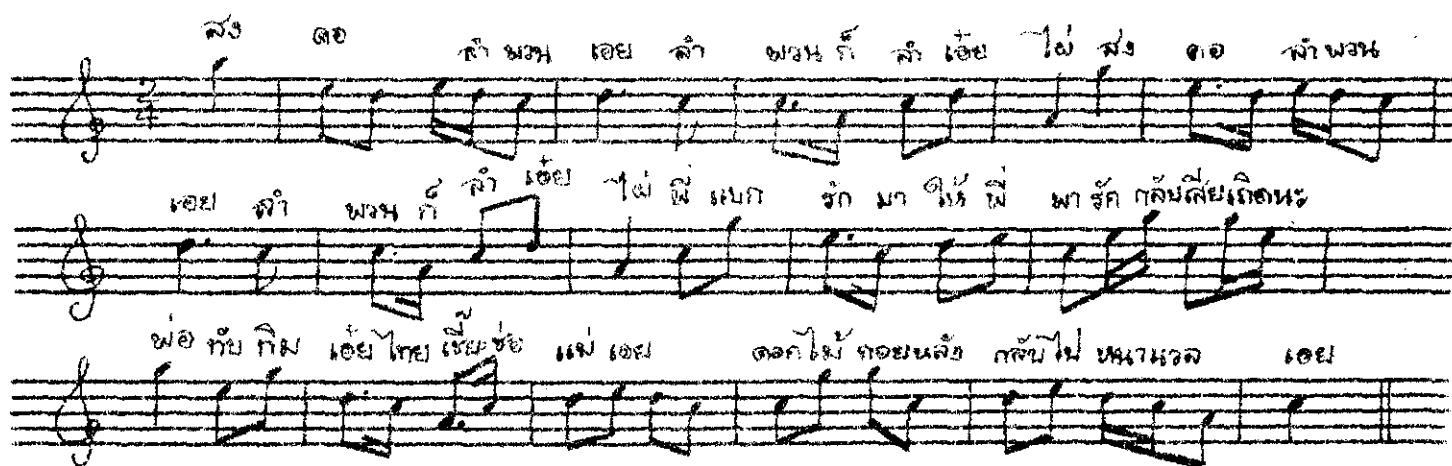
1. สงเถิดหนาแม่สง	แม่ครัวตอกกระตัง	มาช่วยกันสงฟางเถย
2. สงเถิดหนาแม่สง	แม่สูงละล้าค้ำถั่ง	มาช่วยกันสงฟางเถย
3. สงเถิดหนาแม่สง	แม่รูปร่างยาวางหงส์	มาช่วยกันสงฟางเถย
4. สงเถิดหนาแม่สง	แม่เนื่อของควองค	มาช่วยกันสงฟางเถย
5. สงเถิดหนาแม่สง	กวางทองยงลง	มาช่วยกันสงฟางเถย
6. สงเถิดหนาพอสง	อยามัวโคเอเคอคงค	มาช่วยกันสงฟางเถย
7. สงเถิดหนาพอสง	มานั่งกันรอกวง	มาช่วยกันสงฟางเถย
8. สงเถิดหนาพอสง	รับมานั่งลอบวง	มาช่วยกันสงฟางเถย
9. สงเถิดหนาพอสง	เร้าเร้าเร้าเงออมวง	มาช่วยกันสงฟางเถย
10. สงเถิดหนาพอสง	คนเลื้อยแดงแดงคงค	มาช่วยกันสงฟางเถย

เพลงทวนฟาง

11. ทวนเถิดหนาแม่ทวน	อวแม่ค้อเหม็นคอดหมอตาอ	มาช่วยกันทวนฟางเถย
12. ทวนเถิดหนาแม่ทวน	มาบั้งรอกขบถวน	มาช่วยกันทวนฟางเถย
13. ทวนเถิดหนาแม่ทวน	มาบั้งรอกขบถวน	มาช่วยกันทวนฟางเถย
14. ทวนเถิดหนาแม่ทวน	มาบั้งรอกขบถวน	มาช่วยกันทวนฟางเถย
15. ทวนเถิดหนาแม่ทวน	มาบั้งรอกขบถวน	มาช่วยกันทวนฟางเถย
16. ทวนเถิดหนาแม่ทวน	มาบั้งรอกขบถวน	มาช่วยกันทวนฟางเถย
17. ทวนเถิดหนาแม่ทวน	มาบั้งรอกขบถวน	มาช่วยกันทวนฟางเถย
18. ทวนเถิดหนาแม่ทวน	มาบั้งรอกขบถวน	มาช่วยกันทวนฟางเถย

เพลงส่งคอลำพวน

วิหิตสำกล ต.ไพรัช อ.บางแพ จ.ราชบุรี

ให้ตัวหนังสือ

ส่ง	คอ	ลำพวน	เอย		ลำพวน	ก็ลำ	เอยไร่
ซ	ม	ร ม	ร ๑ - ๖		๑ - ๑	ล ๑	ร - ล
ส่ง	คอ	ลำพวน	เอย		ลำพวน	ก็ลำ	เอยไร่
ซ	ม	ร ม	ร ๑ - ๖		๑ - ๑	ล ๑	ร - ล
ไร่ แยก	รัก มา	ไร่ ไร่	พา รัก กลับ	เสียเถิดนะ	พ่อ กับ	กิม	เอย ไทย
๑ ๑	ซ - ม	๑ ๖	ม - ๗ ๑	ม ๗ ๑	ซ ม ซ	ม	ซ - ๖
เอย ช้อ	แม่เอย		ดอกไม้	ถอยนวล	กลับไป	นาน นวล	เอย
๑ ล	๑ ๖	ม - ๖	๑ - ๑	ซ - ๖	๑ - ๖	ม - ๖	๑ ล - ๑

เพลงส่งคอลำพวน

ส่งคอลำพวนเคย
 ฟ้าดวงไวเผื่อฟ้าใสไวทา
 ก็เชิญจะเชิญจิดา
 เหยะชอแมเคยคอกไม้

ส่งคอลำพวนเคย
 เดี๋ยวฟ้าไปดังร้องลอคคอก
 เหยะชอแมเคยคอกไม้

ส่งคอลำพวนเคย
 เรามาเล่นกันก็แต่พลเรียนเรียม
 เรามาเล่นกันแต่คอกหมาก
 เหยะชอแมเคยคอกไม้

ส่งคอลำพวนเคย
 พี่แบกรักมาให้พี่รักกลับ
 เหยะชอแมเคยคอกไม้

ส่งคอลำพวนเคย
 จะให้พี่แบกรักกลับ
 ฉันมาเจอกับแม่หนู
 จะเอากายมาเกษเขมมาปาก
 เหยะชอแมเคยคอกไม้

วิทยากร

นายเปลื้อง มีสกุล อายุ 61 ปี
 นางนัทรี ศรีควม อายุ 73 ปี
 ชาวบ้าน ตำบลโพธิ์ชัย อำเภอบางแพ
 จังหวัดราชบุรี

ลำพวนก็ลำเอ๋ยไ
 กัน้องรักไม่นาไปทางไหน
 เชิญแม่หนูแม่มาไวไว
 เชิญมาไวไวหนานวลเคย

ลำพวนก็ลำเอ๋ยไ
 ฉันนี้กลัวความคดมันไซ้ไ
 ถอยหลังกลับไปเสียนวลเคย

ลำพวนก็ลำเอ๋ยไ
 ชอยายเราก็จะเชิญเอาไว
 พอเลิกแล้วก็จากกับเอ๋ยไป
 เชิญมาไวไวหนานวลเคย

ลำพวนก็ลำเอ๋ยไ
 ไปเสียเถิดนะพ่อพี่ทิมไ
 ถอยหลังกลับไปหนานวลเคย

ลำพวนก็ลำเอ๋ยไ
 รักนั้นจะจิตใจพี่ไ
 เดี๋ยวนี้ยังอยู่เดียวดาย
 แด่ทองหมั่นขันหมากพี่จะเอามาให้
 รักพี่ไไหนะนวลเคย

ส่งคอลำพวนเคย
 ฟูมาถึงจึงบอกว้ารัก
 รุกตัวเปลื้องเคยนคงอยากจะมี
 แกรักกันเข้ามาเนอ
 เชียะชอแมเคยคอกโม

ส่งคอลำพวนเคย
 คนอย่างพินแองโมเอา
 จะเอากายเขาเกยเอาเขามาฝาก
 ทองหม่นเกียนลากชั้นหมากเกียนเข็ญ
 แม่ชื่นใจน่องเค้นดูใจพี่
 เชียะชอแมเคยคอกโม

ส่งคอลำพวนเคย
 เปลืองจะเปลืองจาจะมารักขาไปได
 เชียะชอแมเคยคอกโม

ส่งคอลำพวนเคย
 ถานคงโมเอาคนอย่างพี่
 เหล่ากโมกินผิ่นกโมฉัน
 ถ้าโมเชื้อกให้ถามบรรดาเพื่อนหนุ่ม
 เชียะชอแมเคยคอกโม

หลังจากส่งคอลำพวนแล้ว ก็จะมีการจัดการกระดาน ซึ่งเป็นวิธีการที่จะรวมชาว
 หนึ่งวัดแล้วตกเรียกราคอยู่ตามพื้นในหมากวงรวมกัน โดยใช้ไม้กระดาน เเจาะรูสองข้าง
 แล้วนำเชือกมาร้อย สำหรับให้คนดึงเชือก โดยให้ไม้กระดานกวาดขาวที่ตกใหม่กลองอยู่
 รวมกัน ลักษณะของไม้กระดาน มีขนาดใหญ่และหนัก มีค้ำติดตรงกลางสำหรับให้คนไวถือ
 กดไม้กระดานให้ติดพื้นอยู่เสมอ

ลำพวนก็ลำเอยไผ่
 ตัวน่องก็หนักน้ำใจ
 แทจะหาคนดีไม่ได้
 ระวังจะเกดกลับไผ่
 ถอยหลังกลับไผ่เนนวลเคย

หนานวลขัดแ่งมาใหม่ใหม่
 แม่คุณจะนั่งทอดเขาคอยใคร
 ว่าทองหม่นชั้นหมากจะเอามาให้
 เอามาไหนคงเห็นก็ได้
 แตนคงจะตัดไม้กรฟไปทำไม
 ไม่ได้ไปไปเลยเคย

ลำพวนก็ลำเอยไผ่
 คนนี้เห็จะมาสะเออะเม็นเสียเถอะมันไม่ได้
 ถอยหลังกลับไผ่เสียเนนวลเคย

หนานวลขัดแ่งมาใหม่ใหม่
 น่องจะหาคนด้นิดไหน
 ไปปะพี่กันไดเสียเมื่อไร
 แม่ตโยนงลูมพี่โมเอากันใคร
 ไม่ได้ไปไปเนนวลเคย

เพลงชักกระดาน

โน้ตสากล

๑. ไพรัช อ. มาอแพ จ. ราชบุรี

โน้ตตัวหนังสือ

	ช้าง เอย		ช้าง ชัก		พลายน้อย		น้อย ชัก
-----	-จ-จ	-ม-จ	-ด-ด	-----	-จ-จ	-ม-จ	-ด-ด
ชัก	ขน ยอด		เส้าเกี้ยว	ไม่ ไร่	ครอบทอง	แม่ทองน้อย	เส้าเส้า
-----ด	-ด-จ	-ม-จ	-ด-ด	-ช-ล	-ด-จ	-ม-ด	-จ-ด
ชักกับ ม้า	เส้าเกี้ยว		นนาเจ้า	มา เรา	จะ เชื้อ	ชักให้	เส้า
-ด-ด	-ด-จ	-ม-จ	-ด-ด	-ด-จ	-ด-ด	-ด-ด	-ด-จ
กับ	เอย						
-จ-ม	-จ-ด						

วิทยากร

นายเปื้อง มีสกุล อายุ 61 ปี
นางมัตรี ศรีงาม อายุ 73 ปี
ชาวบ้าน ตำบลโพธิ์หัก อำเภอบางแพ
จังหวัดราชบุรี

เพลงซึกกระดาน

ซางเอยซางซึก
มันไม่เปลวรูปทองของแม่ทองเนื้ออะเคียด
เราจะเยอซึกให้เสมอกันเอย

ซางเอยซางซึก
มันไม่ใช่ครุรงทองของแม่ทองเนื้ออะเคียด
เราจะเยอซึกให้เสมอกันเอย

ซางเอยซางซึก
มันไม่ใช่ครุรงทองของแม่ทองแสนแท้
เราจะเยอซึกให้เสมอกันเอย

ซางเอยซางซึก
มันไม่ใช่ครุรงทองของแม่ทองแสนแท้
เราจะเยอซึกให้เสมอกันเอย

ซางเอยซางซึก
มันไม่ใช่ครุรงทองของแม่ทองแสนแท้
เราจะเยอซึกให้เสมอกันเอย

ซางเอยซางซึก
มันไม่ใช่ครุรงทองของแม่ทองแสนแท้
เราจะเยอซึกให้เสมอกันเอย

พลายนอยหอยซึกหักเอายอดเสาเกียด
ก็มารับเอาเด็ดหนาเจ้า

พลายนอยหอยซึกหักเอายอดเสาเกียด
ก็มารับเอาเด็ดหนาเจ้า

พลายนอยหอยซึกหักเอายอดสะแก
ก็มารับเอาเด็ดหนาเจ้า

พลายนอยหอยซึกหักบนยอดสะแก
ก็มารับเอาเด็ดหนาเจ้า

พลายนอยหอยซึกหักบนยอดสน
ก็มารับเอาเด็ดหนาเจ้า

พลายนอยหอยซึกหักบนยอดสน
ก็มารับเอาเด็ดหนาเจ้า

ข้างเอ๋ยข้างซีก
 ฝั่งคูครองของแม่ทองนํ้าโย
 เราจะเยอซึกให้เสมอกันเอ๋ย

ข้างเอ๋ยข้างซีก
 ฝั่งคูครองของพ่อทองนํ้าโย
 เราจะเยอซึกให้เสมอกันเอ๋ย

ข้างเอ๋ยข้างซีก
 ฝั่งแหล่คูครองของแม่ทองเสื่อเหา
 ซึกคะเยอซึกให้เสมอกันเอ๋ย

ข้างเอ๋ยข้างซีก
 ฝั่งคูครองของพ่อทองคนหนุ่ม
 ซึกคะเยอซึกให้เสมอกันเอ๋ย

ข้างเอ๋ยข้างซีก
 ฝั่งแหล่คูครองของแม่ทองคนงาม
 ซึกคะเยอซึกให้เสมอกันเอ๋ย

ข้างเอ๋ยข้างซีก
 ฝั่งคูครองของพ่อทองเสื่อคำ
 เราจะเยอซึกให้เสมอกันเอ๋ย

พลายนอยหยอยหักหักบนยอดตะไคร้
 รักรักพี่เถิดหนาเจ้า

พลายนอยหยอยหักหักบนยอดตะไคร้
 กล้วยน่านเสียเถิดหนาเจ้า

พลายนอยหยอยหักหักบนยอดสะเดา
 จะไคมาชวนกัน

พลายนอยหยอยหักหักบนยอดมะรุ้ม
 จะไคมาชวนกัน

พลายนอยหยอยหักหักบนยอดมะขาม
 จะไคมาชวนกัน

พลายนอยหยอยหักหักบนยอดระกำ
 กล้วยน่านเสียเถิดหนาเจ้า

เพลงในลานนวดข้าวนี้ เชื่อมความนิยมในการร้องเล่นแล้ว เนื่องจากเกิดเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามา คือ เครื่องทุนแรงต่าง ๆ ในลานนวดข้าว ชาวบ้านที่ทำงานในลานนวดข้าวเอง ไม่ต้องเรียกเพื่อนมานวดแรกในลานนวดข้าว ไม่มีกลุ่มชนมารวมกันมาก ๆ ก็ไม่มีใครร้องเล่นเพลงกัน เพลงในลานนวดข้าวจึงไม่มีใครร้องได้ เหลือแต่ผู้เฒ่าผู้แก่ที่ยังพอจดจำเพลงเหล่านี้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีเพลงสมัยใหม่เข้ามามาก คนหนุ่มสาวนิยมเพลงสมัยใหม่ เพลงในลานนวดข้าว จึงไม่มีผู้ใดนิยมร้องกันอีก

ยังมีเพลงที่ร้องเล่นกันในลานวัดชาวอีกเพลงหนึ่งคือ เพลงพวงมาลัย
เพลงพวงมาลัยนี้ นิยมร้องเล่นกันในงานรื่นเริง งานเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งสถานที่นิยมเล่น
เพลงนี้คือ ในบริเวณลานกว้าง ๆ คือลานที่ในวัดชาวนั้นเอง

การเล่นเพลงพวงมาลัยนี้ จะมีคู่เพลง แม่เพลง และมีลูกคู่ แบ่งเป็น 2 ฝ่าย
ฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ผลัดกันร้องโต้ตอบกัน

เพลงพวงมาลัยนี้ นิยมเล่นกันมากในจังหวัดเพชรบุรี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี และ
ประจวบคีรีขันธ์ โดยมากนิยมร้องเพลงพวงมาลัยควบคู่กับการเล่นกีฬาอย่างหนึ่ง คือ
"ขวงชัย" คือ ถ้าปลุกขวง ซึ่งโดยชาชาวบ้านเป็นเกลียวป่าไผ่รับ ถ้ารับไม่ได้ผู้นั้นก็ต้องว่า
โดยอีกฝ่ายหนึ่งร้องให้เป็นเพลงพวงมาลัย การร้องเล่นเพลงพวงมาลัย ลูกคู่จะต้อง
ปรบมือเป็นจังหวะ แต่ละฝ่ายจะมีหัวหน้า เรียกว่าพ่อเพลงและแม่เพลง ผลัดกันร้อง
ฝ่ายใดร้องก็จะต้องออกมาว่าลูกกลางวง ลูกคู่จะรับเฉพาะวรรคต้นกับวรรคท้ายของ
ตอนจบเท่านั้น

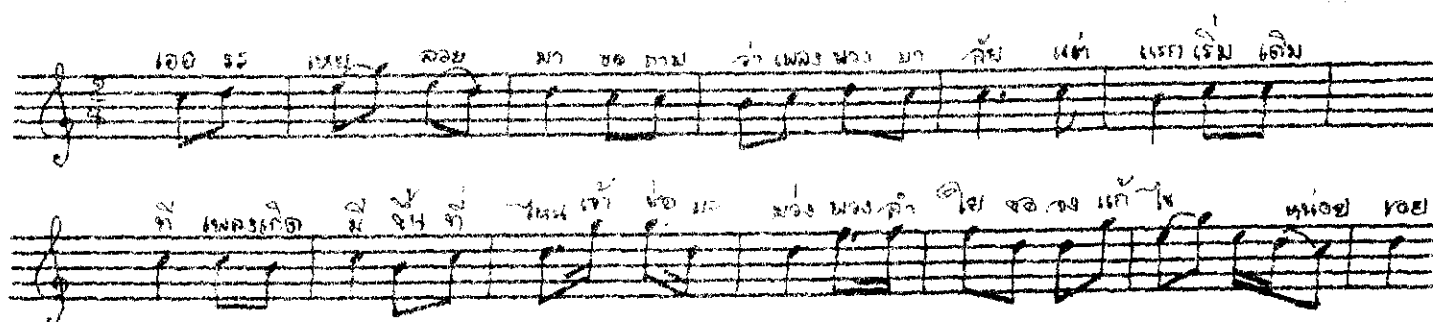
การเล่นเพลงพวงมาลัยนี้ นิยมร้องเล่นในทุ่งบนบกและในเรือ เล่นบนบกใช้
ลานกว้าง คือลานวัดชาว เล่นในเรือนั้นทางจังหวัดเพชรบุรีนิยมเล่นกันมาก วิธีเล่น
เช่นเดียวกับบนบกแต่ไม่ถองรำ คงเป็นแต่เพียงเรือฝ่ายชายเข้เขาเรือฝ่ายหญิง แล้ว
ร้องเกี่ยวกับ มีข้อสังเกตว่า เพลงพวงมาลัยนี้ มักขึ้นจบด้วยคำว่า "เคอระเหย" เช่น

เคอระเหยลอยมา	ลอยมาจากเพชรบุรี
ถ้าจะร้องเพลงพวงมาลัย	ต้องว่าตายไปสวัสดี
พวงเจ้าเลยมาดี	กล่าวดีก็มะเฟือนเอ๋ย

กลอนเพลงพวงมาลัยนี้ มีลักษณะที่เร้ากัณว่า "กลอนหัวเดียว" เพราะการลงท้ายคำ
ใดเสียงเดียวทั้งหมด ข้อสังเกตแยกกันก็ กลอนเพลงพวงมาลัย

เพลงพวงมาลัย

โน้ตสากล

โน้ตตัวหนังสือ

เออ	ระ เผลอ	ลอย	มา	ขอ	ตามว่า	เพลง พวง	มา ลี้น
- - - ๑	- ๕ - ๗	- ๗ - ๗	- ๕ - ๕	- - - ๑	- ๑ - ๗	- ๑ - ๕	- ๑ - ๑
	แต่แรก	เริ่ม	เลิ้ม	เพลง	เกิด มี	ขึ้น	ที่ ไหน
- - - -	- ๑ - ๗	- - - ๑	- ๑ - ๑	- - - ๑	- ๗ - ๑	- - - ๗	- ๑ - ๕
เจ้าขอ	ม่วง ม่วง	พวง	ลี้น ใจ	ขอ พง	แก้ว ใจ		น้อย รอย
- - ๗๗	- ๕ - ๕	- - - ๗	- - ๗/๗	- ๕ - ๕	- ๗ - ๗	- ๗ - ๗	๕ ๑ - -

ท้าวบางเพองพวงมาลัย

สุกัญญา กุจนายา

ปรีชญานินทร คุม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยากร

นายเปาะ

กรร

นายละมุน

เครืออยู่

นางสนิศ

กรร

นางกุหลาบ

เครืออยู่

ค. สาระกระเทียม

นครปฐม

18 กุมภาพันธ์ 2522

ส่วนที่ 8

นายเปาะ

เออระเหยลอมมา

ทิ้งวงไว่เผื่อลูกไว่

ฝ่ายพี่เป็นเงาะกะลอม

ไม่เจียมมาครี ก็หลายของ

ลอมมากระไร

เออระเหยลอมมา

พอลมทั้งหลายหญิงชายที่มา

คนไหนเป็นแม่โขง

ออกมาไวไวนองจะนองจา

พวงเอยมมาลัย

ลอมมาลอมไป (ลูกคู่ ซ้ำ)

ตะโพนของร้องมาเมื่อไร

รูปทองนั้นซ่อนเงาไวข้างใน

พี่จะถอดรูปทองไปให้

แถมเคยแถมนายเพลงเออ (ลูกคู่ ซ้ำ)

ศรีมาลาเมียพระไว (ลูกคู่ ซ้ำ)

ทางประดาพี่นั่งทอดเมค้อยจึงเข้าใจ

ขอให้นมชักโยงออกมาไวไว

พี่จะว่าใบยลแม่มะยมหวานเย็นชื่นใจ

มาเถิดไฉนวันนี้เออ (ลูกคู่ ซ้ำ)

นายละมุน

เออระเหยลอมมา

วิสัยเป็นเพลงแม่อายอนน้ำเสียง

เสียงพี่พี่แม่มองคียาค่า

บัวคนซ่อนใบ

เออระเหยลอมมา

มาเถิดน้องมาพี่จะพานองจร

แม่มองน้องจำหน้ามาทางนี้

เห็นหน้ามึงยังชื่นใจ (ลูกคู่ ซ้ำ)

ยี่ดุกก็ตองเคียงกันไป

ใครขอต่อคำเป็นเพลงไทย

โหซ่อนอยู่ในมึงเออ (ลูกคู่ ซ้ำ)

ว่าไปดุกกับพี่ไป (ลูกคู่ ซ้ำ)

เสียงสมุทรสาครเวียงชัย

เห็นหน้าพี่นั้นจะเป็นไร

	มาเกิดต้องมาพี่จะตายต้องเล่น กับคนชราใน	ลมซร่ายพัดเย็นยอดไม้ ชลาลัยในวงเคย (ลูกคู่ ช้า)
นางกุหลาบ	เลอะระเหยลอยมา ใครหนอใครหนอ เหลียวมองทางซ้ายระนายทางขวา นอนบนแขนแกมอยู่กรุ่น ๆ หอมแก้มขวางนาจูบ ออก พี่ชายของฉันทนดอกหรือ หุระละไร	ลอยมาก็ลอยไป (ลูกคู่ ช้า) ใครมาเรียกแม่ชดชดไม้ ไม่เห็นใครมาใครไป ไม่รู้เจ้าประคุณแก้มใคร คล้าย ๆ จุดชุปจุดไฟ นี่ถ้ากระสือมาตอนไหน ขอเชิญบยายความเคย (ลูกคู่ ช้า)
นางสนิธ	เลอะระเหยลอยมา ใครหนอใครหนอ ใครหนอร่องແຈ จะเป็นลูกตัวลูกเขา จะเป็นจันทน์จามหรือพราหมณ์จระ หรือว่าเป็นฝรั่งอังกฤษ ไม่ว่าใคร เออ เคย ลอยรัย จะจัดแจงหรือแต่งตัว แหมฉันมาแต่งไรหมดไม้เป็นเคย จะเคาะระซังหรือฝรั่งยืนเสียง ฝนตกไม้ต้นเห็นไม้งาม แม่จะหยิบหวีน้อยมาล่อนมาเสีย อยู่ชราไม่ได้	ไต่ซังวาทาพี่ชาย (ลูกคู่ ช้า) มาเรียกแม่ชดชดไม้ ก็ไปกับพี่หมัดแล้วหรืออย่างไร มาร้องเรียกหาเราจนวาย วาทาความล่อนมาแต่ไหน เกิดเข้ามาเข้ารีตเมืองไทย พี่มายดัดใจกับเคย (ลูกคู่ ช้า) พดดอกกุหลาบเมืองไทย พี่เขาชวนแต่งไร เจ้างานชดชดเสียเมื่อไร ไหนงานก็เพียงยั่วกาย แม่จึงหยิบเจ้าน้ำมันใส่ เอาแพรวเขาไว้อย่างชาย สวดยุชช่ายคลอยเคย (ลูกคู่ ช้า)

นางกุหลาบ	เออเอออลอยมา รั้งวาจิดแจงแทงกายา นางจะลงไปคืนทา จะลงไปแช่ที่โยนแก้ว ล้างไหหมคราคินสิ้นมัวเบบอง พอล้นจากคืนทา แม่จะนุ่งผ้าขึ้นทนต์กันบาง ๆ พวกพี่ชายพี่เขาส่งเห็น ฉันทันจะออกไป	รองอาชะยาพอพวงมาลัย (ลูกคู่ ชำ) งานมองไม่ทราบไร ไปสรงคงลาไหสนาย แม่จะล้างจะทำไหมองใส ล่องรักไปตองเซี่ยนลาย นึ่งมดัดนอนมดัดผ้าเย็นใหม่ ไหมมองเห็นรางรางไรไร ไหเขายืนเขม่นแล้วลายไหล ไปหาพี่ชายเราเลย
นายเปาะ	เออเอออลอยมา ไคยีนสาว ๆ มันแต่งตัว มะเรามาแต่งตัวกับไหสะอาด ไคยูนึงจะเอาแม่มึงก็เอา เอ็งเล่นไ้มากเล่นฝากกู่ดี เอ็งไปซื้อถักยัดไปตองกระเขา แม่ชอบนโกด	สี่ขาไม่วัวก็ควาย ฝ่ายพี่ชวนยั่วหัวใจ นุ่งถุงคาดไหม กูจะช่วยถักกะพร้าสองใบ วันหลังกูมึงจะใช้ จะทาแม่มึงไหขาวตั้งกาย ทำไหอวยคนเลย
นางสนับ	เออระเหยอลอยมา เสนาะน้องนอยถอยรำ ฉันทันจะไม่วาฬมึงเลย แม่พี่ชายว่าไคว่าเอา ลูกเขามียอดลูกเขามียแม่ แม่ลูกบวบัพันลูกมึงมีเกา แม่พี่ชายจะไคพี่เคยจะว่า แม่ไคการลูกมึงยัดฉันทันก็อยากจะมี พี่แหละฉันทันยกไคพี่เห็น	แสงฟ้าสว่างไฟ ผอหวานเย็นเป็นน้ำตาลทราย หารคอยจะเคยตัวไป แม่ไม่เกรงใจเขามึงหรือไร เขาไม่เกิดมาแต่โพรงไม้ นัทก็มึงเสาะจะบอกให้ จะต้องมีคาชาคาศัย ไคจะคั้วกะเพ็ญไปเสียเมื่อไร รกพี่เนอเย็นชื่นใจ

แม่มารักจริงไหมมาขอ
คยาซาตาไหล

เออระเหยลอยมา
ข้างต้นใจของน้องนี่เอ๋ย

คู่จะมีตัวกับเฝ้าสักที
แม่มารักจริงพี่วังเขามา
แหมโบราณบอกว่า เป็นทานะคำ
เขาวาญชายนั้นร้ายเหลือ
หลวงเอ๋ยมาลัย

ละมุน

เออระเหยลอยลง
ถ้าแม่มารักจริงให้สมาขอ
แต่ใจการสู่ขอตาหลดเคหา
แต่ใจการสู่ขอปลุกหลดโรง
เอะ จะให้พี่ไปขอแม่คองามขึ้น
ใจการสู่ขอมันแสนจะยาก
จะไปหากองทุนทองขึ้นเคียวไคก็แสน
พอทานังข้างแมยายนงฉาง
แล้วพอมุนนัยมื่อขึ้นจวบไหว
เทวดาคูขางบนท้ำมวงคลลวาคอ
พอสงขึ้นหอหวัระรัก
เอ๋ยชั่วจวนเมียบเขามุง
ชั่วคืบตะเกียงไม่ถ้ายงลักคำ
ชั่วบ่อนชอนใบ

ถ้าแม่มารักจริงเฝ้า
จะมีตัวกับเฝ้าสักที (ลูกคู่ ซ้ำ)
จะวาหา ๆ เป็นพางมาลัย
ฉันไม่ไหวเลยกระไร
จะตัวจะคิดหรือยังใจ
จะหนองหนักตักชากันอยู่ทำไม
เอาสองจงจำใส่ใจ
หนึ่งน้องหลงเชื่อจะคลงกาย
ฉันรักไม่ไหวแล้วเอ๋ย

มาจากคลองบานไกล
แม่มารักจริงเฝ้า
กับประดาขอตาแมยาย
แต่กลศเราไม่สงก็จะตองกาย
แม่มารักขึ้นพันแม่คักกระไร
ตกทุกข์ได้ยากให้เคยกันตาย
แล้วลูกเอยอยู่กลางยกมือไหว
สวดเจ็ดถ่านานบทใหญ่
สงตัวขึ้นหอหวัระชาย
ชั่วหยอกเมียบคืบชั่วเกยเบียดกาย
เจ็ดหนึ่งตะลุงพี่แม่คำโย
คู่ข้าหลดตาเหมือนยังกับตาย
ชอนอยู่ในวงเอ๋ย (ลูกคู่ ซ้ำ)

	เออเอยลลยมา	ลลยมาแล้วจะตองไป (ลูกคู ซำ)
	พระสุริเยศโพลเพลพลบค่ำ	พระอาทิตย์ตกต่ำลงไป
	คูมันักเย็นแล้วหนอโอดระอดของพี่	พี่ก็ทนพรงนั้นมันจะเป็นไร
	แม่อู้นใจ	พี่ของพี่จริงเอย (ลูกคู ซำ)
นางกุหลาบ	เออเอยลลยมา	ลลยมาก็ลลยไป
	ฉันจะชอลวยพร	ให้คุณนายถาวรเรื่อยไป
	ให้ยุงขาวเหนียวสูงเท่ายศพระพร้า	อีกทั้งยุงขาวเจ้าสูงเท่ายอดตาล
	ให้ผมมีโชคอำนาจ	ให้พอไปถูกขายรัฐบาล
	จะลากลับยาน	ไปเสียในวันนี้โดย (ลูกคู ซำ)

เอกสารประกอบการเรียนรู้ชุดที่ 3

บทเรียนโมดูลชุดที่ 2

กิจกรรม 2คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมเลือก

คำตั้ง

ให้เลือกอ่านบทความต่อไปนี้ เพียง 1 เรื่อง

บทความที่ 1 "เพลงในลานนาข้าว" โดย เกษก นาวิกมูล บทเพลงนกกศตวรรษ 2521.

บทความที่ 2 ตัดตอนเรื่องเพลงในลานนาข้าว จาก วิทยานิพนธ์ คม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ของ สุกัญญา อูจนายา 2523.

เพลงในจานนวดข้าว

เอนก แว่วกมุล

ปลาย ๆ เก็บกินสืบสอง ข้าวเริ่มสุก หรือที่เรียกกันว่า "เหลืองปลาย" เพราะข้าวสุกที่ปลายรวงกอน ชาวนาเขาถามว่า "ว่าไงปลายรวงเหลืองแล้วที่ ไถ่หิด" ถ้าสุกเหลืองไปครึ่งรวงเรียกว่า "เหลืองลูกข้าว" ถ้าสุกเต็มทั้งรวงเรียกว่าเหลืองกระดังงา ซึ่งเป็นตอนที่ "กำลังเกี่ยว" แล้ว

รวงข้าวที่เกี่ยวแล้วถูกมัดเป็นกำ หลายกำรวมกันเป็น 'อน' ใส่เข้าบวบหันมาที่ลานนวดข้าว วางเป็นกองสูงท่วมหัวแบบเขาคันทวน แล้วกลย ๆ ตะบอยนาบดบนลาน

ในระหว่างที่ทางฝ่ายเก็บข้าวกำลังเกี่ยวอยู่นั้น คนที่ขยันก็เตรียมจานนวดไปพาลางควยการถางที่รก ๆ ปรับจานดินให้เสมอกับ (ถากลาน) แล้วเตรียมน้ำผสมดินให้แน่น เอาข้าวที่ควยผสมน้ำทาลาน เพราะเมล็ดข้าวจะลื่นหาย ช่วยอุดรคงคันให้เรียบ

เขาเอาวัวมาผูกเป็นพวงย่ำลานให้เสมอ ที่สุดลานนวดข้าวก็เสร็จลง เมื่อแห้งแล้วจะดูเรียบและสะอาดกว่าลานขี้ดินเปล่า ๆ มาก นอกจากนั้น ยังนานังนานอนกว่า ลานดินจะมีกลิ่นเหม็นกลิ่นหญ้าแรง

เขานำข้าวมาควยรด ระแหะ เลื่อน หรือขบมา ด้วยวิธีใหม่ก็แนวแต่ (ลากข้าว) มา "ลอมข้าว" ให้เป็นระเบียบเขมือนหลบขวานที่ไถทิ้ง นั่นคือเตรียมนวดแล้ว จากนั้นก็ทำนูลาน นิมนต์พระมาสวดกันที่ลานนั้นเอง ไปใส่ไม้ไผ่ระนั่งพาดระขาว (พาดระ ถัดจากพาด) เอาปลายรวงกลอก มีขิงให้วของแดง มีสายรุ้งปลิวไสว เสร็จแล้วจึงจะนวด(ควย)วัว นวดควย นวดกรก

ระหว่างนวด "ข้างก็จะกลย ๆ ลอยขึ้น กลย ๆ กระจายลอกนอกลาน ก็ต้องเอาคันฉาบ โม่กลยปลาย เข็มกับไม้ตักค้ำให้มันต่ำเตรียมเอาไว้ ทั้งอย่างประณีตและอย่างง่าย ๆ เอาคันฉาบหรือขอนายเขี่ยข้างกลยเข้าไปในอน เพื่อจะได้เห็นใบไม้เมล็ดข้าวตกจนกว่าจะหมด

ในการนวดตัวนี้เอง พบเพลงของลานนวดข้าวเกิดขึ้น เพื่อเป็นการผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย เพลงสงฟ้าง เพลงสงคอฉำพวน และเพลงชักกระดานเป็นเพลงที่ร้องกันในลานเวลานี้

เพลงสงฟ้าง

สงฟ้าง หมายถึงการขุ่ยฟ้าง เพื่อกันแมลงศัตรูที่ถุกนวดฝังอยู่ในเศษฟ้างหลุมรวงออกมาและรวงลงสู่ลานนวด ขณะเดียวกันก็จะไล่แมลงศัตรูฟ้างนั้น อยู่ในลานฟ้างหรือ "รุ"

เพลงสงฟ้างเป็นเพลงที่ร้องเล่นกันสั้น ๆ ในมีความวิจิตรพิสดารแต่อย่างใด เช่น

"สงเถิดนะแมสง	แม่นกกระแนะหางวง	มาช่วยกันลงฟ้างเอ๋ย
(เอ็งเอ๋ยฟ้างเอ๋ย	แม่นกกระแนะหางวง	มาช่วยกันสงฟ้างเอ๋ย)
"สงเถิดนะพอสง ๆ	จะขอวางลง	บนหัวชายเอ๋ย"
(เอ็งเอ๋ยชายเอ๋ย	สงเถิดนะพอสง	จะขอวางลงบนหัวชายเอ๋ย)
"สงเถิดหนาแมสง	แม่วาคอกกระหง	ขอเจ้าแมสงฟ้างเอ๋ย"
(เอ็งเอ๋ยฟ้างเอ๋ย	แม่วาคอกกระหง	ขอเจ้าแมสงฟ้างเอ๋ย)

นายไสว วงษ์งาม สุพรรณบุรี

ส่วนฟ้างที่เต็มที่ไม่ม่แมลงศัตรูก็เก็บไป เรียกว่า "พานฟ้าง" เช่น ร้องว่า

"พานเถิดหนาแมพาน	พานังรอมขอบลาน	มาช่วยน้องพานฟ้างเอ๋ย
(เอ็งเอ๋ยฟ้างเอ๋ย	พานังรอมขอบลาน	มาช่วยน้องพานฟ้างเอ๋ย)

บทเพลงสงฟ้างมีกันแค่บทพยางค์เองเท่าที่ไ้ทั้งนั้นร้องง่าย แม่วัยช้านานก็มอยู่อย่างทอง เคยร้องได้ทั้งใคร ๆ ก็ร้องเล่นได้

เพลงสกลลำพวน

หลังจากการย้ายการนวดเมล็ดข้าวตกอยู่ในลานปะปนอยู่กับเศษฟาง เศษผงบางส่วน ที่ค้นฉายกวาดไม่คิด เพราะมันไม่เ็นฟางอยู่แล้ว ฟางเหล่านั้น ถูกย่างจนหักและกลายเป็นผง เรียกเศษผงนี้ว่า "ขี้กะตุย" หรือ "ลำพวน" (พจนานุกรมแปลว่า เศษผงและข้าวลีบ ที่ไถการไม่ได้ ส่วนคำว่า ขี้กะตุย คงจะเป็นคำศัพท์ของบ้านพนมทวน อาจารย์สุมาลย์ ไถมา)

เพลงสกลลำพวน ร้องในขณะที่กำลังเก็บเศษผงเหล่านี้ ซึ่งที่จริงก็เป็นเพลง ในลานนวดข้าวที่จะร้องตอนไหน ๆ ก็ได้ เราจะหาฟังได้จากชาวบ้านแถบจังหวัดราชบุรี เช่น ที่โพธาราม ยังมีคนร้องเพลงนี้ได้อยู่ เพียงแต่เขาเลิกกันไปไม่ได้ร้องนานสัก 20 ปี ได้แล้ว การปล่อยเวลาเนิ่นนานมาถึงขนาดนี้ แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของเพลง พื้นเมืองได้ดี

ผู้ใหญ่เนลล จันทบุตร อายุ 69 ปี เป็นผู้จำเพลงสกลลำพวนได้ และพอจะร้อง ได้หลายตอน แต่ต้องร้องขึ้นกันหน่อย เพลงสกลลำพวนนี้ ส่วนมากมักร้องกันตอนกลางคืน พร้อมกับกำนวดข้าว เพราะอากาศไม่ร้อน ร้องเล่นสนุกดี

ถ้าไปไม่ไกลจากโพธาราม บางเพลงจะเป็นคำเกอที่ทุกคนต้องผ่านเวลาไปเพื่อว หลอดน้ำคำเน็นสะดาก แต่คำเกอนี้ ในคอจะมีขลุ่ยเพื่อเพราะไม่มีอะไร นอกจากเป็น คำเกอเล็ก ๆ ดูไม่น่าสนใจ ยังมีชาวบ้านบางคนร้องเพลงสกลลำพวนได้และภูมิใจ คือใจ ที่ใครร้องเพลงนี้สักครั้งหนึ่ง นั่นเป็นการระลึกถึงความขลังที่น่าสนุก ชาวเพลงเหล่านี้ ส่วนมากเป็นชาวเพลงสมัครเล่น คือร้องและถ่ายทอดเพลงต่อเนื่องกันมาโดยจกจำ และ จำปากต่อปาก อันเป็นลักษณะพื้นฐานของชาวบ้านทั่วไป

ในถิ่นใกล้เคียงกัน เพลงสกลลำพวนมีที่จังหวัดกาญจนบุรี โดยเฉพาะที่บ้าน พนมทวนที่ได้รับการสำรวจโดยอาจารย์สุมาลย์ เรื่องเดช

เนื้อหา

เพลงสกลลำพวนเป็นเพลงสั้นแกมยาว บางคนอาจร้องสั้นอย่างที่ไค้ทั้งของ
บ้านบางแพ

สกลลำพวนเคย

(สกลลำพวนเคย

พี่เป็นคนสง

ไค้แม่น้องนาง

นั้นเป็นคนเขย

ของนางก็ลุย

ส่งไปส่งมา

ขอไ้ช่วยนวลนาง

ลำพวนก็ลำไ้

ลำพวนก็ลำไ้)

ไค้คนเป็นคนสง

เฉยไ้

นคงก็เป็นคนลุย

กันไป

ส่งมาส่งหลัง

เร็วไ้

(ตอนนี้แม่เพลงเกิดนึกเพลงไม่ขึ้นก็ร้องส่งเพลงเสีย ลูกก็รับว่า เขยจะขอแม่เอยคอกไ้
เขยบางพังไ้นางเคย)

จะสังเกตุเห็นว่า เพลงของพี่เขยตนว่า

"สกลลำพวนเคย ลำพวนก็ลำไ้" แล้วร้องรับพร้อม ๆ กัน เราคงเพลงว่า
"เขยจะขอแม่เอยคอกไ้ เขยบางพังไ้นางเคย" มักเป็นเบญจกักรักเกี่ยวพาราสักัน
ไ้มากนั้

อีกสำนวนหนึ่งเป็นของอยู่ไ้ดูแลบ ซึ่งร้องยาวกว่าและกล่าววาทะที่ไ้ร้องเป็นชุด
เหมือนกัน มีทั้งเบญจกักรัก และเขาป่าขบแถมไ้ การร้องการรับอีกกันข้าง แต่ทำนอง
ไ้ต่างกันกับที่บางแพ

ส่งคำสาปวนเคย	แม่ศรีนวลนะแมมาเมื่อไร
พร้อมกัน ส่งคลลคำชวนเคย	แม่ศรีนวลนะแมมาเมื่อไร
จะขี่ขมไม้หลอนเคยในรัก	แล้วพี่จะขี่ชนกในไพร
จะรบทนไม้ในไพรหรี	ต้นไม้ก็มีนกบว
โบนะตะบรท"่าหงสาขาคะกะ	หงถึงกานันท์ก็ประณาลัย
ไมเคยไม้ประคูนไม้ประคอง	นั้นคนมะคำคำโรงขึ้นเรียงราย
มะปริงมะปรางมะจางสมคำ	ก็ขุดกันขุดแล้วหลอนจงจำเอาไว้

(ตอนขับเพลงลงเพลงเสีย ลูกคู่ต้องร้องรับว่า "ขอแม่เคยคลลไม้" แล้วขอเพลงจะร้อง
วรรคต่อไปเอง โดยจะร้องเปลี่ยนไปอย่างไรก็ได้ ไม่จำเป็นต้องร้องเหมือนกันทุกครั้ง
แต่ลูกคู่ต้องคอยรับทักว่า "ขอแม่เคยคลลไม้" อยู่ทุกครั้งไป)

เพราะบทนี้ พ่อเพลงร้องต่อไปในเวลาทักว่า "แม่จงจำใส่ใจ ถะนะแม่ศรีนวลเคย"

ข้อสังเกตอีก การร้องเพลงส่งคลลคำชวนนี้ จะต้องขึ้นต้นว่า "ส่งคลลคำชวนเคย"

ทุกครั้ง

ส่งคลลคำชวนทวนพมทวน เว้นแบบเป็นคู่สั้น เช่น

ถ่วงส่งคลลคำชวนเคย	คำชวนก็ขาวหนัก
(ถ่วงส่งคลลแม่คำชวนเคย	คำชวนก็ขาวหนัก)
หยับ ๆ ขึ้นแล้วก็ส่ง	ถันจะขาวางลงตรงครูก
(หยับ ๆ ขึ้นแล้วก็ส่ง	ถันจะขาวางลงตรงครูก)

แล้วทุกคนรับพร้อมกันว่า

โอละเห เอละฮา	รักมมะนวลวสเคย
นวลเคยนวลละออง	มาชวนของสังเคย
ส่งแล้วส่งแล้วก็ขลิก	ไปให้ครูกสังเคย

ดังนั้นร้องแบบนี้เป็นการร้องอย่างเนกสั้น คือมีตัวทเพียง 4 วรรค คือ

ตัวโก่งส่งคอแม่จะสวนเอ๋ย ลำพวนก็ชาวหนัก
 หีบ ๆ ขึ้นมาแล้วถึงส่ง ฉะนั้นจะขวางลงที่ตรงคูรัก
 แล้วก็ร้องบ่นต่อไป

บทเปรียบเทียบสรุปของเพลงส่งคอลำพวน เมื่อเปรียบเทียบดูเนื้อและท่วงทำนอง
 การร้องแล้ว ผลที่ออกมาคือ การร้องอย่างเพี้ยนบางแห่ง ระหว่างสองกันขยักมาเป็นแบบ
 เดียวกัน ไม่ต่างกันเลยที่ตรงไหน นอกจากนั้น ข้อที่ควรสังเกตคือ เนื้อร้องและท่อนของ
 เพลงส่งคอลำพวนจังหวัดราชบุรีเป็นแบบกลอนหัวเดียว และมักดลกลอนใด (เพราะรับว่า
 กลอนใด) เมื่อรวมทั้งบทร้องและบทลูกคู่จึงเป็นกลอนคยางเพลงเรื่อ เพลงเถี่ยวขาว

ส่วนเพลงส่งคอลำพวนของจังหวัดกาญจนบุรี มีลักษณะต่างกันออกไป ลูกสอาก็คล้าย
 เพลงส่งฟาง แต่การรับโน้มนั้นเหมือนกันเท่านั้นเอง

เพลงส่งคอลำพวนนี้ดูเหมือนจะเป็นเพลงในละแวกกาญจนบุรี และราชบุรีสอง
 จังหวัดเท่านั้น เพราะปรากฏว่าเมื่อสอบถามทางจังหวัดอื่น ๆ ที่อยู่เหนือขึ้นไป ไม่มีใคร
 รู้จักเพลงนี้ จึงทำให้แน่ใจว่าคงจะมีการถ่ายทอดเพลงระหว่างสองจังหวัดนี้กัน

ตัวอย่างเพลงส่งคอลำพวน

บทบุกรัก

	ผู้ใหญ่แฉวน	อินทบุตร	โพชาราย
พ่อเพลง	ส่งคอลำพวนเอ๋ย		สืบลแม่มาเมื่อไร
ลูกคู่	ส่งคอลำพวนเอ๋ย		สืบลแม่มาเมื่อไร
พ่อเพลง	โคม่าเด็กแม่หนู		เสียใจจะขมขื่นไกล
	พี่มาจะจะมาจะ		พี่มาจะมาลง
	แม่กับหนูปรุปรุทอง		ของพี่ชาย
รับ	ขอแม่เอ๋ยคอกไม้		
พ่อเพลง	เอ็นดูพี่ชาย		เสียใจแม่ศรีนวลเอ๋ย

สงกลำพวนเคย
 โอบมณฑลกันสง
 ยมแพร่ขยาย
 พิธียกนางโมปลุก
 ถวายคดกน
 มาเกิดเนมา
 ทำโหทัยของพิ
 มาเกิดเนมา
 แกล้งขบขบปรพวง
 อยชอมมอยคอกโม
 พดพลอง วิทยาไว ๆ

พจนานวนแนตคันบงใหม่ ๆ (ดูอุตุ ขำ)
แนควโก้งปานคลัน
หลอนไปเย็นอยุ่ไหน
ลูกของน้องไมทัน
หลอนไปอยู่ไหน
แนยชาาทางดี
จอยไปเวยทำไบ
แนยชาาเย็นคง
เฝียมหละแนเคยบานไกล (อิงเพลง)
เถอะหมะรับวอเจย

1. "สิ่งมีชีวิตที่ฉลาด"

เมื่อตัดข่าวไฟโด้จากการนำคนจะฆ่าล่านกทองเข้ใจออกมาทั้งกันออกไป รวมไว้เป็นกองใหญ่ เขาไซ้ไม้กระดานเจาะรูสองขาเอาเชือกร้อย มีคามตรงกลางกระดานสำหรับให้คนหนึ่งกดกระดานให้ตัดฟันอยู่เสมอเวลาฉาก ส่วนเชือกนั้นเอาไว้ให้คนอื่น ๆ ดึงจะได้วาดข่าวโด้จะมาก ๆ ตอนนั้นเราเรียกว่าเป็นการตัดกระดาน

เพลงซาวชัก หรือเพลงชักกระดานจึงเป็นเพลงที่เกิดขึ้นในฉานนาคตัวอีกเพลงหนึ่ง
ทั้งชายหญิงช่วยกันชักกระดาน แกล้งเป็นผัดเป็นเคี้ยว จับมือถือแขนกันตรงนั้นเอง บางคน
ก็กลองคล้องตามแต่จะคิด รูดประสังข์โหมเพลงดูตาขมขื่น ๆ ก็ดี จะได้ออกเบ็ดสาวเท่านั้นเอง
สนุกกันทั้งจวน โดยไม่มีการถือสา บางทีอาจที่เขารานออกไปกองอยู่ข้าง ๆ จวน หญิงสาว
ไปนอนเรือน ใจขมขื่นก็ดูไปทางฟางฟู่ ๆ นั้น ไปโผล่ขยวดที่ตรงนั้น ทอดปล่าวความกันไป

เพลงรักกระดาน นิยมร้องกันในแถบจังหวัดราชบุรีและกาญจนบุรี เป็นคนแต่ง
 สงกอลำพวน เพราะเป็นเหมือนเพลงญาติกัน เนื้อร้องของสองจังหวัดไม่ต่างกันนัก
 แต่มักกันตรงการรับของลูกคู่

บางแป

เจ้าข้างรักเอย ข้างนอกรักรัก รักบนยอดหลักเกียจ
(ร้องตามซ้ำอีกเที่ยวระบือน้ำ)
แม่พระคุณครอง จิตแม่คงเฝ้าละเอียดย
(ทุกครั้งรักพร้อมกันว่า "เอานอระนอย นารัก รักให้เสมอกันเอย")
เจ้าข้างรักเอย ข้างนอกรักรัก รักบนยอดหลักเกียจ
(รับพร้อมกันซ้ำ)
ฉันไปเฝ้าครูรงค์ดกของพ่อของเอย
(รับพร้อมกัน "ให้แม่ชวนกันรัก เอานอระนอย นารัก รักให้เสมอกันเอย")

พนมทวน

ลูกคู่	ข้างเอยข้างรัก แม่พระคุณครองของแม่ของเอย แม่จากรักมักตาเลอ แม่จากรักมักตาเลอ	ข้างนอกรักรักมักอยู่หลักเกียจ ไพบารักเอยเกิดนะเจ้าเอย รักให้เสมอกันเอย รักไม่เอยมาคู่กันเอย
--------	---	--

ข้างรักของยายทองอยู่

เมื่อคำนึงเพลงข้างรัก รักรักกระดาน ทางยายทองอยู่คนนา จังหวัดนครนายก ไปดูตามดอย่างเมืองกาญจน์ เมืองราชบุรี แต่เพลงอย่างพญารักนารอง และกล่าวว่าเป็นเพลงตรึงคนรักกระดานเหมือนกัน ถึงแม่เป็นขำนองคนพญารักเพลงมาดัยนั้น แท้จริงจิตอยู่ในเพลงข้างรักได้ เพราะมีเนื้อหาลักษณะของกัการรักกระดานอยู่ คือ

เจ้าข้างรักเอย ทำบุญรักเขาได้นอ ข้างรักเอยรักเอย (ข้างรักเอยรักเอย)	ถ้าวางทองจะคงเข้าบารักกระดานรักเอยไป จะไกรวมรักพี่สาวใจ รักให้เสมอกันเอย รักให้เสมอกันเอย
--	--

การจ้าวถึงเพลงโบราณบรรดาจริงไปนี้ ราชจะเก็บคนออกเนื้อไปจากโลก
แต่บทเพลงเหล่านี้จะบิดาเดิมในว่าเราจะสืบไปจนชั่วชีวิตไม่ก็ตาม เพราะเป็นเพลงของ
การทำงาน

สวนทางอาจคง อย่างตามนายเมื่อน ต่อเพลง เป็นกคนนี้เวลาชักระดาน
ลากขาเขากอง ที่นั่นก็มีเพลงร้องล่ำลึงเวลาคอยนี้เหมือนกัน เจน

เจ้าชายชัเคย

ทางนอมชอยชักระชากระชัเอาใบตาล

ทำบุญสิ่งไรเออหนอ

จะได้รวมหอกเจ้าหัวกะดาน

เมื่อไปเปรียบเทียบกับของชายทองอยู่ หรือของเมืองราชบุรี เราก็จะเข้าใจว่า
เขาร้อง เขามีความคล้ายคลึงและดูใกล้เคียงกันอยู่มาก นั่นแสดงถึงการติดต่อและ
แลกเปลี่ยนกันผ่านทางบทเพลงอย่างหนึ่งพบกันไว้ได้และคงไม่ใช่เรื่องแปลกเท่าใดนัก

เพลงในงานศพชาว

ไทย

ผู้ศึกษา อุดมชา

วิทยานิพนธ์ คม. วิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ 2523

เพลงสงฆ์

หลังจากที่ถวายสรีระไว้บำเพ็ญแล้ว จะถึงขั้นตอนที่เรียกว่า "สงฆ์" สงฆ์ หมายถึง การอุทิศศพให้แด่สงฆ์ที่วางนอนอยู่กับฟางหลุมฝังศพมาหนึ่งรายชานจนจรดเพลงสงฆ์ใจตรึงกับใบซอนี้ เพลงสงฆ์จึงเป็นเพลงสั้น ๆ เหมะเหมาะในขณะทำงาน

สถานที่ประกอบพิธีศพของคน มีทั้งกลางแจ้ง สุสานบุรี เมืองบุรี กาญจนบุรี

ลักษณะคำประพันธ์ เพลงสงฆ์เป็นเพลงปี่พาทย์ขนาดสั้น 1 บท มี 3 วรรค วรรคแรกขึ้นด้วยคำว่า "สงฆ์เกิดหนาแม(ซอ)สง" และวรรคสุดท้ายลงท้ายด้วย "มาชายกันสงฆ์เอ๋ย" หรือ "ขอเฝ้ามาสงฆ์เอ๋ย" วรรคที่ 2 จะลงเสียงคล้ายเสียง "อง" ทุกบทเพลงสงฆ์หนึ่งบทมี 17 คำ วรรคแรก 5 คำ วรรคสองและสาม 6 - 7 คำ

๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

สงฆ์เกิดหนาแมสง แมกั่วทอดกระหน มาชายกันสงฆ์เอ๋ย

วิธีการ เพลงสงฆ์ใช้วิธีการถนัดขวา ถนัดซ้าย 2 แบบ วิธีการร้องแบบนางทองและสุพรรณบุรีทางเหนือ คือ แมกั่วทอดกระหน จะร้องดังนี้

เพลงพาดฟ้าที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงขับ

พาดฟ้ากันแม่พาดฟ้า คณมฤตยพเนตคณมฤตย มาช่วยกันพาดฟ้าเอ๋ย
(ลูกชาย เอ็งเอ๋ย พาดฟ้า แม่อามมฤตยเอ็งคณมฤตย มาช่วยกันพาดฟ้าเอ๋ย)

เพลงสงคอสำพวน

หลังจากผ่านขั้นตอนของการ รังพาดฟ้าจะพาดฟ้าไปแล้ว พาดฟ้าส่วนใหญ่จะกลองคู่รวมกับ
ทรงกลองพาดฟ้าเรียกว่า "ลอมพาด" ส่วนพาดฟ้าพาดฟ้าที่เป็นเศษจะหักปนอยู่กับชาวเป็ลือก
เศษพาดฟ้าเรียกว่า "ลำพวน" จะต้องเก็บออกใบไม้หมด

ชายหนึ่งจะนั่งลอมพาดคู่กับคนนำพาดและช่วยกันเก็บเศษพาดทิ้ง ในขณะที่ได้เก็บ
เศษพาดนี้ จะมีการร้องเพลงโต้ตอบกันเรียกว่า "เพลงสงคอสำพวน"

สถานที่ปรากฏพบเพลงชนิดนี้ สุ่มมาจก เชียงใหม่ เชียงราย โลกจำแนกเพลงสงคอสำพวนว่า
ไม่ปรากฏในที่ใด นอกจากที่อำเภอหนองหาน อากาศบุรี¹ แต่ผู้วิจัยได้พบเพลงสงคอสำพวน
อีก 2 ส่วนวน ที่อำเภอหางแพน ราชบุรี และที่ตำบลสระกระเทียม อำเภอเมือง นครปฐม

ลักษณะคำประพันธ์ ลักษณะคำประพันธ์ของสำนวนราชบุรีและนครปฐมเป็นแบบเดียวกัน คือ
แปดกลอนหัวเดียว² สิบสองกลอนโล³ จำนวนคำในบทละวรรคประมาณ 6 - 9 คำ บทหนึ่ง
ประมาณ 6 วรรค เป็นฉันทลักษณ์ว่า วรรคแรกขึ้นด้วยคำว่า "สงคอสำพวน" จบเพลง
สงคอสำพวนของอำเภอหนองหานสั้นกว่า บทหนึ่งมี 4 วรรค คำสุดท้ายของบทที่ 1 ส่งสัมผัส
มายังคำสุดท้ายของบทที่ 2 และจำนวนคำในวรรคหน้า 6 คำ วรรคหลัง 8 คำ

¹ เชียงใหม่, หน้า 168.

² กลอนหัวเดียว คือ กลอนที่ลงท้ายด้วยสระเดียวกันไปเรื่อย ๆ

³ กลอนโล คือ กลอนที่ลงท้ายด้วยวรรคหลังลงท้ายด้วยสระใดทุกคำกลอน

ตัวอย่าง ส่วนนาคำเอกชนมदान กาญจนบุรี

๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ โย	๐ ๐ ๐ ๐ ๐
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
ท้าวทองแก้วแม่เจ้าพวนเอ๋ย	ลำจวนก็สาวพนัก
หนีบด่าขึ้นบ่พริกขิง	จะขอวางลงก็สรงคร่ำ

ส่วน ชวพานคำเอกบางแพ ราชบุรี และชาว ตำบลสระกระเทียม ลำเภอเมือง นครปฐม

๐ ๐ ๐ ๐ ๐ โย	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
๐ ๐ ๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ โย
สงคกลำพวนเอ๋ย	ลำจวนบ่ลวักลำไ
วาลกเมียกะไรด้วยวางขัง	ดำไม้จะเทียมเป็นขมิ้นเผาไฟ
ถึงวาลกเมียก็อัยเก็บดัก	จะได้ออกรับรักเห็นขางไร
ขอแม่เอ๋ยดอกไม	ยกโองเตในระนวลเอ๋ย

วิจารณ์ เพลงสงคกลำพวนของราชบุรีและนครปฐม ร้องผ่านของ ี่มากับทั้งบทร้องและบทลูกคู่แบบ ของชาวชนมदानบ่มีลูกคู่ดั่งกล่าลงไป

ตัวอย่าง เพลงสงคกลำพวนร้องทับของชาวบางคำเอกบางแพ ราชบุรี และชาวสระกระเทียม นครปฐม

วิทยากร : นางสนธิ์ กรรณ

ท.พระกระแต้ม จ.เมือง

นครปฐม

สงครจำความเลย
พจนากังฟู มาฝากรัก
พจนามารักน้องนี้เลย
ฉันไม่รู้รักพี่เลยรัก
ไม่รู้ว่าฉันหรือว่าพี่
ขอแม่เลยลูกไม่
(ลูกๆ เรียงๆ ขอแม่เลย ลูกไม่)

สัจจกันก็เอาใจ (ลูกๆ ข้า)
แม่จางมั่งมียังรักแม่ใจ
ฉันไปให้ลูกเลยของพี่
บ้านน้องเองพี่อย่าใจ
บ้านน้องเองพี่อย่าใจ
บ้านน้องเองพี่อย่าใจ
บ้านน้องเองพี่อย่าใจ
บ้านน้องเองพี่อย่าใจ

กัญชงข้าง วิทยากรด้านของชาวพนมพวน การเจริญ

กัญชงข้างวิทยากรด้านของชาวพนมพวน การเจริญ
กัญชงข้างวิทยากรด้านของชาวพนมพวน การเจริญ
(ลูกๆ เรียงๆ ขอแม่เลย ลูกไม่)
สงครจำความเลย
พจนากังฟู มาฝากรัก
พจนามารักน้องนี้เลย
ฉันไม่รู้รักพี่เลยรัก
ไม่รู้ว่าฉันหรือว่าพี่
ขอแม่เลยลูกไม่
(ลูกๆ เรียงๆ ขอแม่เลย ลูกไม่)

เพลงรักกระดาน

เพลงรักกระดาน เป็น เพลงรักที่แต่งขึ้นโดยชาวพนมพวน
เป็น เพลงรักที่แต่งขึ้นโดยชาวพนมพวน
เป็น เพลงรักที่แต่งขึ้นโดยชาวพนมพวน
เป็น เพลงรักที่แต่งขึ้นโดยชาวพนมพวน
เป็น เพลงรักที่แต่งขึ้นโดยชาวพนมพวน
เป็น เพลงรักที่แต่งขึ้นโดยชาวพนมพวน
เป็น เพลงรักที่แต่งขึ้นโดยชาวพนมพวน
เป็น เพลงรักที่แต่งขึ้นโดยชาวพนมพวน
เป็น เพลงรักที่แต่งขึ้นโดยชาวพนมพวน
เป็น เพลงรักที่แต่งขึ้นโดยชาวพนมพวน

1. เพลงรักกระดาน, หน้า 169.

เพลงขวงมาลัย

เพลงขวงมาลัย เป็นเพลงเก่าแก่ที่คนต่างที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในท้องถิ่นภาคกลาง
 ภายใต้วงมอญ หรือเพลงชาวสุพรรณบุรีโดยสันนิษฐานว่า น่าจะมาจากแถบพรมบุรี ซึ่ง
 สืบที่มาจากเพลงขวงมาลัยของชนชาติลาวถึงกำเนิดของเพลงว่าเกิดที่พรมบุรี

เออระ! เหยยลอมมา	เพลงขวงมาลัยนั้นว่า
ทราบว่าแรกเกิดที่พรมบุรี	การอภัยแก้ในคงคา
เพ็ญเดือนสิบสองจอยกระดัง	บูชากษัตริย์ทาสดา
ฆ่าปากจีนและพรมสงกราบ	หรือลวาวบ่งงานในทองคำ ¹

เพลงขวงมาลัยนี้เล่นได้ในเทศกาลมงคลต่าง ๆ แต่ที่นิยมกันมากที่สุดคือ เล่น
 ในเทศกาลตรุษสงกรานต์ โดยเล่นในเพลงปี่พาทย์วงมอญหรือวงมอญหลวง ถ้าฝ่ายใดแพ้จะต้อง
 เหยยมาว่า บางแห่งก็เล่นกันในตอนกลางคืนตามลานบ้าน

สถานที่ปรากฏพบเพลงชนิดนี้ สืบค้นไปในท้องถิ่นภาคกลาง

ลักษณะคำประพันธ์ เพลงขวงมาลัยจำแนกตามความยาวของเนื้อเพลงได้เป็น 2 ชนิด ได้แก่
 เพลงขวงมาลัยสั้น และ เพลงขวงมาลัยยาว และเพลงขวงมาลัยยาว หรือ เพลงขวงมาลัยชา

เพลงขวงมาลัยสั้น มีท้าว 4 ประการ 5 คำกลอน หรือ 6 คำกลอน วรรคละ
 4 - 7 คำ จึงมีลักษณะคล้ายคลึงกับบทเพลงกลอนเจ็ดบาท เพลงขวงมาลัยสั้น แบ่งหลาย
 ในทุกจังหวัด ได้เก็บตัวอย่างในการเก็บข้อมูล ดังนี้จะยกตัวอย่างว่า "เออระ! เหยยลอมมา"
 และลงท้ายถ้อยคำว่า "เออ"

อ อ อ อ อ	อ อ อ อ อ
อ อ อ อ อ	อ อ อ อ อ
อ อ อ อ อ	อ อ อ อ อ

¹ ยาม เยี่ยมทรี, "เพลงขวงมาลัย" วัฒนธรรมไทย 10 (กุมภาพันธ์ 2525) : 62

วิทยากร : นางเพ็ญ อินทร์สวัสดิ์

เอวระเคยลอยไป
ลอยมาขึงนี้
พวงเอยมาลา

ลอยไปก็ลอยมา
บาดายกันกับพี่เช็กจา
ทองสาวอยู่พวงเดี่ยวเอย

2. เพลงพวงมาลัยท้าวเอกจี่ประจันต์ สุพรรณบุรี

วิทยากร : นายไสว วงษ์งาม

เอวระเคยลอยมา
รักจะเล่นให้เกนเขา
พวงเอยมาลัย

ลอยมาก็ลอยไป (ลูกคู่ ข้า)
พอคุณจะมาอยู่โย
รักกันไม่ไหวเลยเอย

(ลูกคู่ พวงเอยมาลัย รักกันไม่ไหวเลยเอย พวงเอย พวงเอยมาลัย
รักกันไม่ไหวเลยเอย)

3. เพลงพวงมาลัยท้าวเอกพยุหะมิตร บรม (ลาว) ค

พวงมาลัยเอย
(ลูกคู่ ลอยไปลอยไป)
ลอยมาลั่นบอกทางนี้
เอยพวงเจ้าเอย
(ลูกคู่ พวงเอยมาลัย)

ลอยไปก็ลอยเอ็จ
ก็ลอยเอ็จ)
ลอยมาพาพี่สัณห์เกิด
เจ้าพวงมาลา พวงมาลัยเอย
ใจสาวจะขาดเอย)

4. เพลงพวงมาลัยท้าวเอกตาเรือ อุบลฯ

พวงมาลี
จะโศกโศก
จะโง่จนคน
บุญเรือนเพื่อนรัก

ไม่เลยาพี่จะไม่รัก
จะไม่จนคนรัก
รักให้รักใจเอย

(ลูกคู่ เถอ เถอ เถิง เถย ขวงมาจับ ตาเรื่อจะไปจากผอง
เราคอยละล้ง เขาในทองโงมเอม)

เพลงขวงมาจับขามี่วิ้งวามียักกว่ามอ มีการปรนเปรอประกอบ เป็นเพลงร้องโต้ตอบ
รายตั่ง มีกะเว้งตีฆะประ ฆุกรรัก ขวงมียักกว่ามอ คือเล่นเป็นเรื่องเล่นเดียวกับเพลง
มีพิพากย์ยาวทั้งหลาย

วิทยากร : นายละมุน พันธุ์สง
ท. สรรกระ ต๋อย
อ. เมือง นครปฐม

เออระ เอยลยอว
มาเกิดกองมาฟจะพานองจร
แมกุนนังจาตั้นนาบาคางน
มาเกิดกองมาฟจะพานองจร
น้าบคนชอนใบ

ว่าไปคู่จักก็ฟักไป (ลูกคู่ ขำ)
เตียสาบุตรสาคร เวียงชัย
เก็บสาฟ่อนจะเป็นไร
คงระสายตัยเย็นยอดไม
รอนอยู่ในวงเอย (ลูกคู่ ขำ)

บทเรียนในอุ้งศต 2

เพื่อประกอบการเรียน

กิจกรรม 3

คำสั่ง

ให้ทั้งเล่มที่จัดไว้ได้ เรื่อง "เพลงโบราณนาค้าว"

การประเมินผลหลังการเรียน

ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบจากเอกสารประกอบการเรียนรู้ชุดที่ 1 บทเรียนโมดูลชุดที่ 3 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกันที่ใช้ในการประเมินผลเบื้องต้น ผู้เรียนที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ถือว่าผ่านบทเรียนโมดูลชุดนี้

การเรียนซ่อมเสริม

ผู้เรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ให้ปรึกษาคณะครูสอนเพื่อหาวิธีการเรียนซ่อมเสริม โดยเรียนจากบทเรียนโมดูลชุดนี้ใหม่ หรืออาจจะทำกิจกรรมเฉพาะจุดที่บกพร่องก็ได้

บทเรียนโมดูลชุดที่ 2

เอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 1

เวลา 10 นาที

แบบประเมินผลการเรียน (ชุดที่ 1)

คำสั่ง ให้เลือกข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ซอโคเป็นเพลงที่ร้องเล่นเวลาแนวชาว
 - ก. เพลงเกี้ยวชาว
 - ข. เพลงแฉวงเคล้าขอ
 - ค. เพลงส่งควลคำพวน
 - ง. เพลงพาคควาย
2. การเริ่มเล่นเพลงในลานนวดข้าวจะเริ่มเมื่อ
 - ก. คนเคียนสับเค็ด
 - ข. ปลายเคียนสับเค็ด
 - ค. คนเคียนสับสอง
 - ง. ปลายเคียนสับสอง
3. ซอโคไม่ใช่เพลงในลานนวดข้าว
 - ก. เพลงส่งข้าง
 - ข. เพลงพาคควาย
 - ค. พานข้าง
 - ง. เพลงชักกระดาน
4. เพลงในลานนวดข้าวนี้ร้องเมื่อ
 - ก. ทำงานในลานนวดข้าว
 - ข. ช่วยกันเกี้ยวข้าว
 - ค. ช่วยกันควานา
 - ง. หลังจากเสร็จงานในนาแล้ว
5. ก่อนเริ่มนวดข้าวต้องมีพิธี
 - ก. เล่นสรวงยี่สา่งเหวดดา
 - ข. เล่นเบมโพสส
 - ค. สักเวยหลักเกียด
 - ง. ทำบุญदान
6. การเตรียมงานนวดข้าวต้อง
 - ก. เตรียมข้างไ้โรยคานคันให้ทั่ว
 - ข. เตรียมปักหลักเกียดไ้เป็นหลักสำคัญ
 - ค. ยาระแหงคันค้ายมูจั่วควายให้เรียบง.
 - ง. กวาดลานให้เตียนโล่ง

15. เครื่องมือที่ใช้ในการส่งข่าว คือ

ก. ตะขด

ข. ขอบैया

ค. ขอบาย

ง. ก้นจัก

16. เพลงพวงมาลัย นิยมเล่นกันมากที่สุดในจังหวัด

ก. เพชรบุรี

ข. กาญจนบุรี

ค. นครปฐม

ง. นครสวรรค์

17. เพลงพวงมาลัย นิยมร้องเล่นคู่กันไปกับกีฬา

ก. ซักกะเยอ

ข. ขวัญชัย

ค. ชีมาส่งเมือง

ง. ไม่ง

18. เพลงในลานนาคขาว ปัจจุบันไม่นิยมร้องเล่นกัน เพราะ

ก. การนาคขาวใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่ต้องใช้แรงคน

ข. คนหนุ่มสาวชอบเพลงสมัยใหม่

ค. ไม่มีผู้ร้องเพลงได้

ง. ไม่มีลานนาคขาว

19. เพลงพวงมาลัยนิยมร้องขึ้นต้นว่า

ก. โอละนาย

ข. โอละเยอ

ค. โอละพล

ง. พวงเจ้าเคยมาลัย

20. เพลงพวงมาลัยนิยมร้องเล่นในงานใด

ก. งานนาคขาว

ข. งานสังสรรค์ระหว่างหนุ่มสาว

ค. งานเทศกาลต่าง ๆ

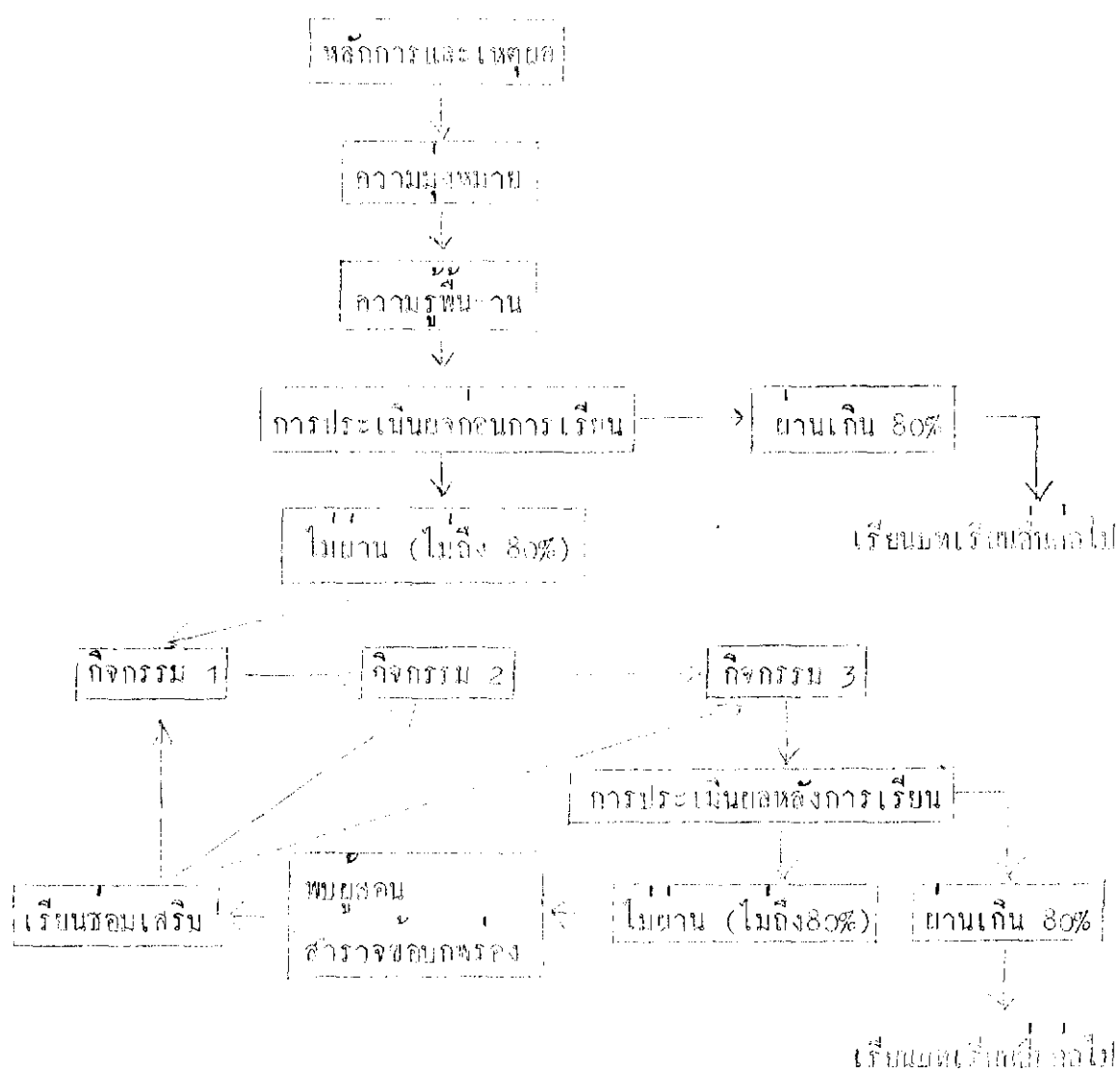
ง. งานพิธีการต่าง ๆ

บัตรเฉลย

แบบประเมินผลการเรียน ชุดที่ 1

1. ค	11. ก
2. ง	12. ค
3. ข	13. ก
4. ก	14. ข
5. ง	15. ข
6. ค	16. ก
7. ก	17. ข
8. ง	18. ก
9. ข	19. ข
10. ข	20. ค

แผนผังกระบวนการเรียนการสอน

บทเรียนโมดูลชุดที่ 3

เรื่อง เพลงพื้นบ้าน

ระดับ ปริญญาตรี

เวลา 2 ชั่วโมง

หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีชนบทรอบน้อมประเพณีและศิลปวัฒนธรรมที่งดงาม สืบต่อกันมาช้านานแล้ว วัฒนธรรมที่งดงามประการหนึ่งก็คือ เพลงพื้นบ้าน ซึ่งหมายถึง เพลงของชาวบ้านในท้องถิ่นต่าง ๆ ซึ่งแต่ละท้องถิ่นก็ประดิษฐ์แบบแผนการร้องไปตามความนิยมของตน และสำเนียงภาษาที่พูดก็ใช้ภาษาถิ่น ซึ่งแตกต่างกันไป เพลงเช่นนี้ มักจะนิยมร้องกันในเวลาเทศกาล หรืองานที่มีการชุมนุมผู้คนในหมู่บ้านมาร่วมรื่นเริงกันชั่วครั้งชั่วคราว เช่น ตรุษ สงกรานต์ ขึ้นปีใหม่ ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า และในการลงแขกทำนา เช่น เกี่ยวข้าว นวดข้าว เป็นต้น

เพลงพื้นบ้านนี้ เป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนควรจะมีใจ พร้อมทั้งช่วยกันรักษา ภายทอวัฒนธรรมที่ดีนี้ วิธีการรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมประการหนึ่งก็คือ การให้การศึกษาในเรื่อง เพลงพื้นบ้าน นั้นเอง

บทเรียนโมดูลเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางนี้ จัดให้เรียนเรียนด้วยตนเองไปตามลำดับขั้นตอน ตามแผนผังกระบวนการเรียนการสอนที่จัดไว้แล้วในตอนต้น

ความมุ่งหมาย

ความมุ่งหมายทั่วไป

มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและรู้จักเพลงพื้นฐาน

ความมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

1. ให้ผู้เรียนสามารถอธิบายความหมายที่แฝงอยู่ในเพลงพื้นฐานได้
2. ให้ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงลักษณะของเพลงพื้นฐานได้
3. ให้ผู้เรียนรู้จักลีลาทำนองของเพลงพื้นฐาน ซึ่งจะแตกต่างกันแต่ละชุมชน

ความรู้พื้นฐาน

ผู้เรียนต้องมีความรู้ทั่วไปโดยผ่านระดับมัธยมปีที่ 6 มาแล้ว

การประเมินผลก่อนการเรียน

ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบจากเอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 1 บทเรียนโมดูลชุดที่ 3 ผู้เรียนที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ถือว่าผ่านบทเรียนโมดูลชุดนี้ ผู้ที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ให้เริ่มเรียนในเอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 2 บทเรียนโมดูลชุดที่ 3 ต่อไป

บทเรียนโมดูลชุดที่ 3

เอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 1

เวลา 10 นาที

การประเมินผลการเรียนรู้ (ชุดที่ 1)

คำสั่ง จงเลือกวงกลมล้อมรอบข้อที่ถูกตอ้งที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เพลงพื้นฐานร้องเล่นกันใน

ก. ลานนวดข้าว

ข. โบสถ์

ค. งานพิธีหลวง

ง. งานทำขวัญ

2. เพลงพื้นฐานนิยมร้องกันในวัน

ก. วันพระ

ข. วันลอยกระทง

ค. วันสงกรานต์

ง. วันวิสาขบูชา

3. กลอนเพลงพื้นฐานสำคัญที่

ก. ตอนขึ้นตน

ข. สัมผัสคำท้ายบท

ค. คำว่า "พื้นฐาน"

ง. การกล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์

4. "พื้นฐาน" หมายถึง

ก. แปลก

ข. พิศดาร

ค. พร

ง. อธิษฐาน

5. สิ่งประกอบที่จำเป็นในการร้องเพลงพื้นฐาน

ก. เคียว

ข. ดอกไม้

ค. พางข้าว

ง. กรับ

6. เพลงพื้นฐานนิยมร้องเล่นกันมากในจังหวัดใด

ก. ลพบุรี

ข. เพชรบุรี

ค. นครสวรรค์

ง. ประจวบคีรีขันธ์

7. บทเพลงพื้นฐานกล่าวถึง

ก. คุณของธรรมชาติ

ข. การทรงเจ้าเข้าผี

ค. พรรณาคูพระพุทธรูปเจ้า

ง. การขอพรพระ

8. กลอนเพลงพื้นจามีรูปแบบ

ก. กลอนแปด

ข. กลอนหัวเดียว

ค. กลอนหก

ง. กลอนคี่คำบรรพ์

9. การร้องเพลงพื้นฐานนิยมร้อง

ก. เดี่ยวหญิง

ข. หมูหญิงชาย

ค. เดี่ยวและหมู่ทั้งหญิงและชาย

ง. เดี่ยวชาย

10. ทำนองเพลงพื้นฐาน

ก. กระซิบรวดเร็ว

ข. ทำนองขี้คยาค

ค. มีลีลาปานกลาง

ง. ร้องประกอบปรนมือ

11. คำสัมผัสในท่อนท้ายของวรรคที่ 2 จะกล่าวถึง

ก. ซีกอกไม้

ข. ซีกคน

ค. กัดหมุ่บาน

ง. สิ่งศักดิ์สิทธิ์

12. เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบเพลงพื้นฐาน

ก. กรับ

ข. กลองยาว

ค. กลองคู่

ง. ไม่ใช่เครื่องดนตรี

13. การร้องเพลงพื้นฐาน ผู้ร้องมีความเกี่ยวข้องกับ

ก. เชื้อชาติ

ข. ศาสนา

ค. อำนาจสิทธิ์

ง. การทรงเจ้าเข้าผี

14. เนื้อเพลงพื้นฐานแบ่ง

ก. คุณงามความดี

ข. ความน่ากลัว

ค. ปัญหาชีวิต

ง. การดำเนินชีวิต

15. จำนวนผู้เล่นเพลงพิณฐาน
ก. ฝ่ายละ 10 คน
ข. ฝ่ายละ 15 คน
ค. ฝ่ายละ 20 คน
ง. ไม่จำกัดจำนวน
16. การร้องเพลงพิณฐานของคนหนุ่มสาวมักจะร้องเกี่ยวกับ
ก. ว่าเสียสละกัน
ข. การยกความดีซึ่งกันและกัน
ค. การเลือกคู่ครอง
ง. ขอให้พระคุ้มครอง
17. เนื้อความที่แฝงอยู่ในเพลงส่วนมากจะพาคนฟังถึง
ก. พระพุทธเจ้า
ข. ชาตีมพเพน
ค. สิ่งศักดิ์สิทธิ์
ง. ฆิรพรพบุรุษ
18. การร้องเพลงพิณฐาน นิยมขึ้นตอนเพลง
ก. อธิษฐาน
ข. พิณฐาน
ค. นมัสการ
ง. นือลือกักพาน
19. กลอนเพลงพิณฐานเป็นกลอนที่มีขนาด
ก. สั้น
ข. ปานกลาง
ค. ยาว
ง. สั้นทอเนื่องกันโดยสัมผัสคำท้าย
20. กลอนที่ร้องเพลงพิณฐานเขานิยม.....กลอน
ก. รคนำคำหัวใหญ่ใหญ่
ข. ไหว้พระพรพบุรุษ
ค. ถักบาตร
ง. สาคมน้ำเจนนกัน

บัตรเฉลย

การประเมินผลการเรียนรู้ชุดที่ 1 บทเรียนโมดูลชุดที่ 3

1. ข	11. ก
2. ค	12. ง
3. ข	13. ข
4. ง	14. ก
5. ข	15. ง
6. ค	16. ค
7. ง	17. ข
8. ข	18. ข
9. ค	19. ก
10. ค	20. ค

กิจกรรม 1

คำนำ

กิจกรรมนี้ ทุกคนที่ไปยานเอกพิระเป็นเวลา 80 นาที เซนตองเรียน

คำสั่ง

ให้อ่านเรื่องราวต่อไปนี้โดยละเอียด

เพลงพิชฐาน

ความเป็นมาของเพลงพิชฐาน

เพลงพิชฐาน เป็นเพลงที่ชาวบ้านในภาคกลาง ร้องเล่นกันในงานบุญ งานประเพณี
ประจำปี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันตรุษสงกรานต์ เพลงพิชฐานนี้ มีมานานแล้ว ไม่ทราบว่า
เมื่อใด มีผู้ร้องเพลงนี้สืบทอดต่อกันมา จนถึงปัจจุบันนี้

ในแถบจังหวัดภาคกลาง โดยเฉพาะในจังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกาญจนบุรี ก็ยัง
คงมีผู้จดจำเพลงพิชฐานได้และเล่าสืบทอดให้ลูกหลานฟัง เพลงพิชฐานนี้นิยมร้องเล่นกันในวัน
สงกรานต์ หนุ่มสาวผู้เข่าผู้แก่จะเก็บดอกไม้แล้วไปตัด เพื่อไปทำบุญกับฐานขอพรจากพระ

เมื่อทำบุญเสร็จแล้ว หนุ่มสาวผู้เข่าผู้แก่จะเข้าไปในโบสถ์ พร้อมกับพานดอกไม้ชูปเทียน
ถ้าไม่มีพานหรือชูปเทียนก็ไม่เป็นไร ใจกลไกเพียงอย่างเดียวก็ได้ ชายหญิงจะนั่งลงในโบสถ์
โดยแบ่งเป็น 2 ฝ่าย นั่งคนละฝั่ง เป็นแถวเป็นแนว ในมือถือพานดอกไม้ชูปเทียน แล้วกล่าว
อธิษฐานทั้งชายฝ่ายก็จะพูดกล่าวนำ เป็นตนเสียงแล้วมีลูกคู่รับ โดยร้องโต้ตอบกัน เป็นที่
สนุกสนานทั้งสองฝ่าย มีเนื้อความของเพลงเป็นไปในทำนองเดียวกัน คือ การขอพรจากพระ
เจ้าสถิตในอุษณงามความดีในภพชาติ ในชาติหน้า การทำดีได้ชั่วชั่วได้ชั่ว และเรื่องบาปบุญ

แต่อย่างไรก็ตามเพลงพื้นฐานนี้ ก็มีการร้องแจ้งเกี่ยวกับราศีแฝงอยู่ในเนื้อเพลงเสมอ เช่น ฝ่ายชายร้อง

พื้นฐานเอ๋ยมือลูกถือพาน	พานดอกเอ๋ยกุหลาบ
เกิดชาติใดแสนใด	ขอให้ได้กับคนชื้อตาม
ลูกคู่กับ พื้นฐานวานไหว	ขอให้ได้ดังพื้นฐานเอ๋ย
พื้นฐานวานลง	ขอให้ตรงดังพื้นฐานเอ๋ย

ฝ่ายหญิงก็จะร้องโต้ตอบ

พื้นฐานเอ๋ยมือคงถือพาน	พานดอกเอ๋ยผักกาด
เกิดชาติไหนชาลย้าไต่ไต่	เกิดชาติไหนชาลย้าไต่พบ
ลูกคู่กับ พื้นฐานวานไหว	ขอให้ได้ดังพื้นฐานเอ๋ย
พื้นฐานวานลง	ขอให้ตรงดังพื้นฐานเอ๋ย

การร้องเพลงพื้นฐาน ผู้ร้องจะสรรหาชื่อดอกไม้ ใบไม้ ผลของของกับชื่อความหรือคำที่ต้องการ อาจจะเป็นชื่อคน ชื่อหมู่บ้าน หรือชื่ออะไรที่เป็นสัญลักษณ์รู้จักกันดีในหมู่บ้านนั้น ๆ เช่น

พื้นฐานเอ๋ยมือลูกถือพาน	พานดอกลำดวน
เกิดชาติใดแสนใด	ขอให้ได้กับคนมานทวน

ในต้นนี้มีชื่อดอกไม้ คือ ดอกลำดวน จะมาคล้องจองกับคำว่า "มานทวน" ซึ่งหมายถึง หมู่บ้านพนมทวน ลำเกตุพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งคำบั่นนี้กับการร้องเพลงพื้นฐานกัน หมู่คนดูเขาอยู่เขาก็ยังจดจำนำมาร้องสืบทอดให้คนรุ่นต่อมาได้ฟัง

อีกส่วนหนึ่งก็คือมาถึงหมู่บ้านใดเลย เพลงการเกี่ยวกับราศีระหว่างชายหมู่บ้านเขาจะลา เกี่ยวกับบ้านเขาทอง จึงมีอาณาเขตหมู่บ้านใกล้เคียงกัน ชายจะวากอน ดังนั้น

พินฐานเอย
ลูกคู่รับวรรคหลัง

เกิดชาติหน้าแสนใด
ลูกคู่รับ พินฐานวนไหว
พินฐานวานลง

ฝ่ายหญิงจะว่าแก่ ดังนี้

พินฐานเอย
ลูกคู่รับวรรคหลัง
เกิดชาติหน้าแสนใด
ลูกคู่รับ พินฐานวนไหว
พินฐานวานลง

เนื้อเพลงพินฐานบางครั้งก็มีการตัดตก ทำให้ครึ่งขึ้นต้นกลอนส่วนนี้
ฝ่ายชายจะว่าก่อน

1 พินฐานเอย มีลูกน้องพาน
จุมูกขอไฉนหนแต่ถกม
ลูกคู่ พินฐานวนไหว
พินฐานวานลง

ฝ่ายหญิงจะโต้ตอบบ้าง

2 พินฐานเอย มีน้องน้องพาน
นมสองเต้านั้นไม่ได้แล้ว
ลูกคู่ พินฐานวนไหว
พินฐานวานลง

มีน้องน้องพานพานดอกผกากรอง
(มีน้องน้องพานพานดอกผกากรอง)
ขอให้ไคกับพานพานเขาทอง
ขอให้ไคกับพินฐานเอย
ขอให้ตรงคังพินฐานเอย

มีน้องน้องพานพานดอกเอ๋ยชะบา
(มีน้องน้องพานพานดอกเอ๋ยชะบา)
ขอข้างไคกับพานพานเขาชะลา
ขอให้ไคกับพินฐานเอย
ขอให้ตรงคังพินฐานเอย

พานดอกชะอม
สองมือขอไฉนแนบไปถ้วนม
ขอให้ไคกับพินฐานเอย
ขอให้ตรงคังพินฐานเอย

พานดอกชะอม
นมสองเต้านั้นไม่ได้แล้ว
ขอให้ไคกับพินฐานเอย
ขอให้ตรงคังพินฐานเอย

¹ ² ชาวบ้านเขาทอง คำบดเขาทอง อำเภอชุมพวง จังหวัดนครสวรรค์

บางกริ่งพลเพลงมันเพลงก็จะว่ากลอนเพลงกันเป็นคำแรง ๆ ก็ไม่โกรธกัน
ถือว่าสนุก เป็นการขำกลอนกันว่า ฝีปากใครจะดีกว่ากัน ใครจะว่ากลอนใครคล่องจองกว่ากัน
บางคนที่เป็นพ่อเพลงแม่เพลงไม่ได้ เพราะไม่มีปฏิภาณความคิดที่จะสรรหาข้อคิดออกมา
กลอนร้องกับคำต่าง ๆ ก็โดยคิดเป็นลูกคู่สนุกสนานไปด้วย แต่ลูกคู่นี้ต่อบาก็จดจำเพลงกลอน
มาร้องกันได้ เพราะได้ฟังมาก ท่านองหลวงเพลงพื้นฐานนี้ ก็เป็นท่านองที่ฟังจำได้ง่าย
วนเวียนเป็นกลอนสั้น ๆ วนไปวนมา ลูกคู่ก็รับเหมือนกัน

การอธิบายของหนุ่มสาวส่วนมากจะเกี่ยวกับเรื่อง การเลือกคู่ครอง การได้คู่ครอง
ที่พอใจ ตรงกับความดีของตน แต่เนื้อความมักจะแฝงความตลกการดูนิยมนามความดี
เป็นเกณฑ์ เช่น

ลูกคู่	1 ยกมือขึ้นนมัสการ	มีลูกคู่ถ้อยพานดอกจำปา
	เกิดชาติใดแสนใด	ขอให้ได้ยั่วใจดี
	พินฐานวานไหว	ขอให้ได้ดังพินฐานเอ๋ย
	พินฐานวานลง	ขอให้ตรงดังพินฐานเอ๋ย
ลูกคู่	2 พินฐานเอ๋ย	มีลูกคู่ถ้อยพานสวนดอกกุหลาบ
	เกิดชาติใดแสนใด	ขอให้ได้กับคนใจบุญ
	พินฐานวานไหว	ขอให้ได้ดังพินฐานเอ๋ย
	พินฐานวานลง	ขอให้ตรงดังพินฐานเอ๋ย
ลูกคู่	3 ยกมือขึ้นนมัสการ	มีลูกคู่ถ้อยพานสวนแต่ดอกรัก
	เกิดชาติใดแสนใด	ขอให้ได้กับคนใจหนักแน่น
	พินฐานวานไหว	ขอให้ได้ดังพินฐานเอ๋ย
	พินฐานวานลง	ขอให้ตรงดังพินฐานเอ๋ย

1 ชาวบ้าน คำบเลพนมทวน ถ้าเออพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

2 3 ชาวบ้านเขาทอง คำบเลเขาทอง ถ้าเออพยุหคีรี จังหวัดนครสวรรค์

นอกจากจะร้องเกี้ยวพาราสีกัน หรือขอพระให้ใ้ลูกครองดีแล้ว ยังร้องเกี่ยวกับการทำมาหากิน ในชาวในแรงงานดี ผลไม้ออกดอกผลทรงตามฤดูกาล ซึ่งจะเกี่ยวพันกับธรรมชาติ ลม ปั่น ค่าย เช่น

	1. พืชฐานเอ๋ย	มือลูกถือพานพานแต่ดอกคัคเค่า
	ขอให้สระเรามีปลา	ขอให้น้ำเรามีข้าว
ลูกคู่	พืชฐานวานไหว	ขอให้ไคคังพืชฐานเอ๋ย
	พืชฐานวานลง	ขอให้ตรงคังพืชฐานเอ๋ย

เนื้อความจากเพลงพืชฐานทยุเข้ามามีบริบทกันนั้น จะมีเนื้อความที่อธิบายเพื่อความสบายใจของตน เพื่อให้พ้นจากโรคภัยไข้เจ็บหรือไม่ก็อธิบายเพื่อประเพณีศาสนา พระมหากษัตริย์ เช่น

	2. พืชฐานเอ๋ย	มือหนึ่งถือพานพานดอกเอ๋ยขง
ลูกคู่รับ		(มือหนึ่งถือพานพานดอกเอ๋ยขง)
	เรามารวขกันพืชฐานไ้ว	ใจชาติไทยของเรายืนยง
ลูกคู่	พืชฐานวานไหว	ขอให้ไคคังพืชฐานเอ๋ย
	พืชฐานวานลง	ขอให้ตรงคังพืชฐานเอ๋ย
	3. พืชฐานเอ๋ย	มือหนึ่งถือพานพานดอกเอ๋ยลำไย
ลูกคู่รับ		(มือหนึ่งถือพานพานดอกเอ๋ยลำไย)
	ขอในภาติหาสน์กษัตริย์	จงยืนหมักคู้เมืองไทย
ลูกคู่	พืชฐานวานไหว	ขอให้ไคคังพืชฐานเอ๋ย
	พืชฐานวานลง	ขอให้ตรงคังพืชฐานเอ๋ย

1 2 3

ชาวสามเขาทอง คำบดเขาทอง ถ้าเกิดพยุหศิริ จังหวัดนครสวรรค์

จากการสังเกตเนื้อความและคำของเพลงพินฐานจะได้แนบดังกลอน เพลงพินฐานดังนี้

๐ ๐ ๐ (เคย)	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐
๐ ๐ ๐ ๐ ๐	๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

(ยกให้ตกขึ้นมีสัการเคย)

พินฐานเคย

เกิดชาติแสนใจ

มีลูกกล่อพานพานดอกคำควน

ขอให้ได้กับคนบ้านทวน

การสัมผัสของกลอนเพลงพินฐานนี้ คือ คำสุดท้ายของวรรคที่สองสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่สี่ กลอนที่สัมผัสแบบนี้ เรียกว่า กลอนหัวเดียว

กลอนเพลงพินฐานจะเป็นกลอนสั้น ๆ จบแล้ววรรคแล้วก็มีร้องกลอนชุดคู่ที่เหมือนกันทุกตอนคือ

พินฐานวานไหว

พินฐานวานลง

ขอให้ได้กับพินฐานเคย

ขอให้ตรงดังพินฐานเคย

เพลงพินฐานมีความยาวกว่าสัวรรคก็ แต่พบไม่มากนัก เช่น

เพลงพินฐาน¹

1. พินฐานเคย

ขอให้ความรักของเราคงอยู่

ขออย่าให้ความรักบาสัย

พินฐานวานไหว

ดูการรับ พินฐาน อันฐาน วานไหว

มีอะไรนั่งถ้อยสวนพานดอกกนกพา

ดยามวันนุโรยรา

จนถึงวันลับฟ้า

ขอให้ได้ดังใจข้าคิด

ขอให้ได้ดังใจข้าคิด

¹สุกัญญา กุจนายา "เพลงปักษ์พาทย์ : การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิเคราะห์"
วิทยานิพนธ์ กม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 203 หน้า อัสสัมชัญ

[illegible]

เอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 3

บทเรียนโมดูลชุดที่ 3

กิจกรรม 2

คำชี้แจง

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมเลือก

คำสั่ง

ให้เลือกลำดับบทความที่ใจไว้เพียง 1 บทความ จากบทความต่อไปนี้

1. ประทีป เทพรานนท์ "เพลงพื้นบ้าน" การแสดงและการละเล่นพื้นเมืองของไทย
โรงพิมพ์กรมศาสนา หน้า 165 - 168 พ.ศ. 2522 242 หน้า.

2. เอนก นาวิกมูล "เพลงพื้นบ้าน" เพลงนอกศตวรรษ หน้า 175 - 178
โรงพิมพ์การเวก พ.ศ. 2521, 382 หน้า.

3. ปราณี วงษ์เทศ "เพลงพื้นบ้าน" (คัดลอกเฉพาะเพลงพื้นบ้าน) วารสาร
ศิลปากร ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน 2521 โรงพิมพ์เรือนแก้ว

เพลงพื้นบ้าน

ประเพณี เพชรบูรณ์ เรียนเรียง

สงกรานต์ ซึ่งเห็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยนี้ ตรงกับระยะที่ล่วงวางจากการทำนาพอดี จึงทำให้ชาวบ้านได้มีโอกาส จอจวันสงกรานต์กันได้เต็มที่ ศูนย์กลางของการจัดงานทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นการทำบุญตักบาตร หรือการเล่นสนุกสนาน ๆ ก็จะต้องทำในวันแรกของวันสงกรานต์ ซึ่งเรียกว่า "วันมหาสงกรานต์" ซึ่งตรงกับวันที่ 13 เมษายน พวกหนุ่ม ๆ สาว ๆ จะแต่งตัวกันอย่างเต็มที่ ชนิดที่เรียกว่า "แต่งตัวตั้งใจจะให้งาม" เพราะเป็นวันที่จะได้มีโอกาสพบปะทำบุญร่วมกับผู้คนที่รักหรือหมายตาเอาไว้

หลังจากการตักบาตรได้สิ้นสุดลงแล้ว พวกหนุ่มสาวก็จะรับรับประทานอาหาร ต่อจากนั้น ก็จะพากันเข้าป่าซึ่งอยู่ใกล้ ๆ หมู่บ้านนั่นเอง เพื่อเก็บดอกไม้ไปบูชาพระ ในระยะนั้นดอกไม้กำลังบานสะพรั่ง มีสีต่าง ๆ กัน สวยงามมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสีเหลืองของดอกคูณ และดอกประดู่ สีม่วงของดอกตะแบก สีแดงในแสดของดอกหางนกยูง เป็นต้น

การไปเก็บดอกไม้ หนุ่มสาวจะเดินกันไปเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 10 - 15 คน หรืออาจจะมากกว่านั้นก็ได้ ระหว่างทางมีการพูดคุยหยอกล้อ เกี้ยวพาราสีกัน แต่ไม่มีการล่วงเกินกันจนผิดจารีตประเพณีท้องถิ่น

เมื่อเก็บดอกไม้ได้แล้วก็กลับบ้านแล้ว จะนำกลีบมาฟัด ระหว่างที่เดินทางกลับในบางท้องถิ่นก็มีการร้องเพลงแก้ดอกไม้ โดยฝ่ายหญิงเป็นผู้เริ่มร้องนำก่อน แล้วฝ่ายชายจะร้องตอบ ดังตัวอย่างขยยกมานี้

คำร้องฝ่ายหญิง

หน้าพองาม หน้าเจานกกาเหว่าเสียงหวาน ถ้าพี่เรียกขานน้อง ก็ร้องซา
พอเนื้อเย็นเข้ามาเจรจา ข้าเจาจะแข็งใจร้อง ล่องใจวานอง มีไฉนเลยเอ๋ย

เอ๋ยเอ๋ยระพ้อ เปรียบเหมือนนกกระต่ายตื่นตัว ลงมากินน้ำที่ปลายหญ้า
ตัวพี่เป็นหงส์ ที่จะมาลงด้วยหุ่น บั้นไม้สมสกลูกออกกะพิดชา ตัวพี่เป็นหงส์มาลงด้วยกา
ไฉนจะวาเลยเอ๋ย

หน้าเจ้าโฉมยง นุ่งเป็นวิหคนกปลา มากับมดลูกหวาลูกฟง อยู่ตามภูเขานาโม
ไม้ไผ่ใครเขาตองประสงค์ ไผ่ยืนสำเนียงเสียงก้อง เสียงที่มาร้องถึงในอง พี่เป็นนกต่อ
จะมาล่อให้หลง พอน้องนกนางเอ๋ย

คำร้องฝ่ายชาย

เอ๋ยเอ๋ยเอยบาง พี่จะเอาพะเนียงน้อย เอ๋ยมาฟัง เอาไว้มั่งฝรัง
ใจรักใจโงกโงก ถ้าบ่นองไม่โงกลงมาหาพี่บ้างหรือมาติดตาชาย ใจหวังจะพาน้อง
เขารังนอนเอ๋ย

โฉมเอ๋ยแม่โฉมยง พี่เป็นนกต่อ พี่ไม่วอให้หลง แม่พี่น้องคนางเอ๋ย
โฉมเอ๋ยแม่โฉมจิน ถ้าพี่เป็นนกเป็นกา พี่จะพาน้องบินไปให้ตกดินเลยเอ๋ย

เมื่อหนุ่มสาวเดินไปถึงวัดแล้วจะพากันไปเที่ยวริเวอไซด์ หรือริเวอไกด ๓
เจดีย์ก็ได้ เพื่อเริ่มเล่นเพลงพินฐานกัน

วิธีเล่นเพลงพินฐาน ซึ่งแต่ละฝ่ายจะแยกกันนั่งเป็น 2 ฝ่าย ทุกคนนั่งประนมมือ
ถึอกอกใบ (ใบทองมีอยู่ให้เห็น เพราะบางท้องถิ่นอาจจะหายาก) แล้วเริ่มว่าเพลง
กล่าวคำอธิษฐาน ทางฝ่ายจะมีผู้เป็นต้นบทกล่าวนำ ฝ่ายชายจะเป็นผู้ร้องกล่าวคำอธิษฐาน
ก่อน เมื่อจบคำอธิษฐานแต่ละครั้ง ลูกคู่ฝ่ายชายจะร้องรับพร้อม ๆ กันเป็นที่สุดสนุกสนาน

ตัวอย่างคำกริยาฐานของฝ่ายชาย

"พี่ฐานเลย มือหนึ่งถือพาน พานแต่ดอก..... " จะต่อด้วยดอกอะไรก็ได้ ให้สัมพันธ์กับชื่อหญิงที่เราจะจงใจในหมู่หญิงนั้น ไม่จะเป็นต้องเป็นดอกไม้ที่ตนถืออยู่ สมมุติว่ามีหญิงชื่อ "สีดา" ชายก็ร้องกล่าวคำอธิษฐานว่า

"พี่ฐานเลย มือหนึ่งถือพาน พานแต่ดอกบงกช เกิดชาติใดแสนใด ขอให้ได้คนชื่อสีดา " ดังนี้ เป็นต้น

บางทีจะไม่ออกชื่อหญิงคนนั้น ก็อาจกล่าวเป็นอย่างอื่นได้ เช่น

"พี่ฐานเลย มือหนึ่งถือพาน พานแต่ดอกมะเฟือง ทำบุญสิ่งใดหนอ จะได้รวมหอ กับคนหม่นแหม่นเหลือง"

คำรับร้องขอลูกคู่ฝ่ายชายว่าดังนี้

"พี่ฐานวานไหว ขอให้ได้ดังใจคิด พี่ฐานเลย พี่ฐานจง ขอให้ตรงดังพี่ฐานเลย "

เมื่อลูกคู่ร้องรับแล้ว ต้องหยุดพักสักครู่ เพื่อให้ฝ่ายหญิงมีเวลาร้องตอบบ้าง คำร้องขึ้นต้นชกความอย่างเดียวกัน แต่เป็นคำปฏิเสธเสมอ และเปลี่ยนชื่อดอกไม้เป็นอย่างอื่น เช่น

"พี่ฐานเลย มือหนึ่งถือพาน พานแต่ดอกประดู่ เกิดชาติใดแสนใด ขอให้เป็นผู้กับชายช้อย" (ถ้าฝ่ายชายร้องก่อนจะตอบ)

เมื่ออธิษฐานจบหนึ่งแล้ว ลูกคู่ฝ่ายหญิงจะร้องรับ เหมือนลูกคู่ฝ่ายชาย ถ้าหากร้องไม่เป็นก็มิถือเป็นลูกคู่จบ หรือถ้าขยพญูใด ก็ว่าแต่หากเดียวกันที่ร้องเป็นให้ชายร้องแทนก็ได้

การเล่นเพลงพินฐานนี้ บางครั้งก็ร้องโต้กันจนเกินขอบเขต จนกระทั่งผู้ใหญ่ทนฟังอยู่ไม่ได้ ถึงกับต้องห้ามจนตอกลิ่ม เช่น ฝ่ายชายอาจขึ้นต้นก่อนว่า

"พืชรู้นเคย มีกลิ่นฉุนคณ ขานแต่ดอกแก้ว เกิดชาติใดแสนใจ :
ชกให้ใดเป็นผัวคนสอพลอย"

ฝ่ายหญิงก็อาจจะร้องตอบว่า

"พืชรู้นเคย มีกลิ่นฉุนคณ ขานแต่ดอกแก้ว เกิดชาติใดแสนใจ
ชกให้ใดเป็นแม่ คนชกแก้ว" ดังนี้ เป็นต้น

ความสนุกสนานของเรื่องว่าเพลงพืชรู้น อยู่ทูลร้องทูลมีปฏิภาณจับใจ
หาซื้อดอกไม้มารับสัมผัสกับคำพิชิตของกรไถ่กันนั้น เมื่อร้องเพลงพืชรู้นผลัดกันไปจนได้เวลา
พอสมควรแล้ว ต่างก็นำดอกไม้ไปวางไว้หน้าบูชารพระ แล้วก็พากันมาเล่นนักซัดนัก
ที่ลานวัดหรือลานขาน การละเล่น มีการเล่นเพลงพวงมาลัย รวงชัย สักกะเขย มอญซ่อนผ้า
ระบำบ้านไร่ แม่ศรี เป็นต้น สุดแล้วแต่จะเลือกเล่นกัน ตามความนิยมของท้องถิ่นนั้น ๆ
การละเล่นเหล่านี้ อาจจะเล่นกัน 3 - 7 วัน หรือถ้าฝนแล้งยังเริ่มทำนาไม่ไ้ ก็อาจจะ
เล่นต่อไปจนถึง 15 วันก็มี

เพลงพินฐาน

อเนก นาวาภิบาล

ความสุขของหนุ่มสาว

ถึงวันสงกรานต์ ความสนุกสนานเพื่อการต้อนรับปีใหม่ของเราจะมาพร้อมกัน เช้า ๆ เสร็จแล้วไปตักบาตรทำบุญกันทั่วๆ แล้วหนุ่มสาวก็ชวนกันไปเก็บดอกไม้กันเป็นกลุ่ม ๆ จะได้เอาไปไหว้พระในโบสถ์ ความสุขของเขาจะอยู่ตรงนี้ เอามาแล้วมีคนนำเพลง หรือจะว่าเองก็ตามใจ ร้องเพลงพินฐาน เพื่อเป็นการอธิบายขอพระพระ ตามแต่ใจจะคิด ปากจะร้อง อย่างนี้เรียกว่า เพลงอธิบาย

เพลงอธิบาย เป็นเพลงเก่าแก่ขนบคนเก่าเสียจนไม่รู้ว่าเป็นใคร ตามลักษณะของเพลงชาวบ้าน จุดประสงค์ นอกจากเพื่อการขอพรแล้ว แก่นของเพลงคือ การทำให้ผู้อธิบาย ซึ่งเป็นหนุ่มสาวเสียส่วนมาก จะได้รับความสนุกสนานความสุขที่อธิบายไม่ได้ หรือไม่จำเป็นต้องอธิบาย

ความสุขทั้งชายและส่น

การร้องเพลงอธิบาย ไม่เป็นการยาก เน้นร้อง ร้องกันสั้น ๆ ระบุของกลอนคล้ายเพลงระบำ ใช้คำเพียงสี่วรรคเท่านั้น เช่น

ชาย	พินฐานเคย	มือหนึ่งถือพาน ถือพานดอกจอก
	เกิดชาติใดแสนใด	ขอใจใดฝากบานกระบอกล
หญิง	พินฐานเคย	มือหนึ่งถือพาน ถือพานปากกระจิบ
	เกิดมาชาติใดแสนใด	ขออย่าให้ใจฝากบางพลับ

ตัวอย่างนี้ ยกอ้างกันมาบ่อย ๆ เป็นของทางสุพรรณบุรี บ้านบางพลับกับบ้านกระบอกล ในคำกลอนสองฝั่ง เราคงไม่ต้องอธิบายเลยว่า เพลงนี้มีสัมผัสอย่างไร

เนื้อความของเพลงมักเอาชื่อหมู่บ้านหรือชื่อกอกไม้มาสัมผัสกัน เป็นการหาคำง่าย ๆ มาเพียงสองคำเท่านั้น เวลาใครร้องไปแล้ว คนอื่น ๆ ที่นั่งอยู่ก็ช่วยเป็นลูกคู่ ร้องรับพร้อม ๆ กันว่า "พินฐานเอ็งเอยวางลง ขอให้ตรงกับพินฐานเอย" หรือ "พินฐานเอ็งเอยวางไหว ขอให้ไต่คังใจเราก็ค" แล้วแต่ถิ่นใดจะมีส่วยรับแปลเปลี่ยนกันไปบ้าง (ตัวอย่างเก็บจาก "ลัทธิธรรมเนียมต่าง ๆ ฉบับหอสมุดแห่ง"าคีเล่ม 2")

โต้ตอบกันในโบสถ์

เข้าโบสถ์ แล้วหญิงนั่งข้างหนึ่ง ชายนั่งข้างหนึ่งเป็นพวก ๆ ก็เอาน้ำดอกไม้ไป ไม่จะเป็นคองบิฐูปเทียนก็ได้ ชายเริ่มตนว่ากอน หญิงว่าแก่ ใครดียวากว่าจะไรก็ได้ เกี้ยวกันในเพลงตรึงนี้เอง บางทีอยากสนุกก็ร้องให้สนุกไป แต่ทว่าสนุกเกินก็ตองระวังบ้าง ส่วนมากไม่ถือโทษกัน เช่น ตัวอย่างที่เสถียรโกเศศ ยกมา

"พินฐานเอย
เกิดชาติใดแสนใด

มีอันหนึ่งถ้อยพาน พานแต่ดอกบัว
ขอให้ไต่คังใจ....."(ออกชื่อฝ่ายหญิง)

หญิงร้องมาว่า

"พินฐานเอย
เกิดชาติใดแสนใด

มีอันหนึ่งถ้อยพาน พานแต่ดอกแสด
ขอให้ไต่คังใจเป็นแม่คนชื่อ...."(ฝ่ายชาย)

(ตัวอย่างจาก "ลัทธิธรรมเนียมและประเพณีของไทย" เสถียรโกเศศและนาคะประทีป, โรงพิมพ์แนวไทย, 2508)

ความสนุกของเพลงพินฐานอยู่ที่ การหาคำมาร้องให้ทันปาก ต้องรับหาชื่อกอกไม้ มาสัมผัสกับชื่อกอนหรือหมู่บ้าน หรืออะไร ๆ ที่ตัวคิด เมื่อร้องเล่นกันแล้วก็ไปสนุกกันที่ ลานวัด หรือไปสนุกที่ลานบ้านนอก เช่น เสน่ห์วงชัย วงรำ เสน่ห์มะยา ชักเย่อ มอญซ่อนผ้า มีให้สนุกมากมาย เลือกเอาตามใจ

การบันทึกเพลง

เพลงพื้นบ้านบางซึงกันไม่ได้แล้ว น่าจะเป็นอย่างนั้น เพราะไม่มีใครร้องติดต่อกันแทนจากคนเก่า แต่ก่อนมีเพลงชนิดนี้ร้องกันในเมืองกาญจนบุรี เจ้าพยานพนมทวนที่อาจารย์สุมาลย์ ทำวิทยานิพนธ์ไว้ ที่ราชบุรี (บ้านคลองตากถ โพธาราม) นายละออ ทองมีสิทธิ์ หัวหน้าคณะหนังใหญ่ วัดขนอน ยังบอกว่า เคยเล่นแต่เล็กกันไปนานแล้ว (ทั้งที่คนแถบนี้รักษาประเพณีและศิลปทางวัฒนธรรมได้แข็งแรงมาก) ส่วนทางอยุธยา นายทองหลุย แม่เพลงฉ่อย เป็นผู้เคยสนุกกับเพลงนี้เมื่อไม่นาน

การเรียกชื่อเพลงว่า พื้นบ้านนั้น ไม่เป็นการแปลกที่จะเปลี่ยนแปลงมาจากคำว่า ดินฐาน เพราะทางยายทองหลุยเอง ยังเรียกเป็น เพลงพื้นฐาน นั้นเป็นการแปลงคำไปตามความสะดวกของปาก แต่ไม่ว่าจะเรียกอย่างไร ความหมายก็เหมือนกัน

เขามีที่ไหน

"แถวอยุธยาแหละ สถานที่เขาเป็นเขากี่ร้อยไร่ ไกลคนที่ไม่เป็นก็ร้องไม่ได้ มันร้องไม่ถูก มันต้องมีหัวเขารอง เช่น

"เจ้าพิชิตฐานเคย	บ่อดึงถักพาน จื่อพานเจ้าคอกกระกำ
(เจ้าลูกคู่)	มื่อหนึ่งถักพาน ถักพานเจ้าคอกกระกำ)
"ทำบุญสิ่งใดหมก	จะไครรวมะอกับคนบุงคำ
(รับพรอภัย เจ้าพิชิตฐานวางลง	ขอไครรับเจ้าพิชิตฐานเคย)
"มันก็ร้องกันดั่งนี้แหละ กรุ ๆ กรุ ๆ ในโบสถ์นะ ฉันทเคยไปเล่นสนุก.....	
ร้องแก่กับ เขาตอบตอบบ่อกันเป็นแถว ๆ....."	

เพลงพื้นบ้าน ได้รับการจดจำมาบันทึกกันอยู่ ยังไม่แน่ใจเต็มที่ว่า นอกเหนือจากกาญจนบุรี อยุธยา และสุพรรณบุรีแล้ว จะมีถิ่นไหน หรือจังหวัดไหนเล่นอีกบ้าง แต่เมื่อมองอาณาเขต ก็เห็นได้ว่า มีความกว้างและคลุมถึงจังหวัดจะเข้ ฉะเชิงเทรา สิงห์บุรี ลพบุรี กล้วย เพลงพื้นบ้านน่าจะมีในอีกหลายถิ่น

การบันทึกเพลงพื้นฐานลงเป็นตัวหนังสือ มักจะมีตัวอย่างเพลงน้อย อาจจะเป็น
เพลงสั้นและถูกฉีกไปแล้ว จึงไม่ค่อยมีใครสนใจ มีอยู่เพียงคนเดียวที่เอาเพลงพื้นฐาน
ไปเขียนอีกในรูปของปัจจุบัน และวางเขากับกับเขาคำใดเหมาะเจาะคือ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์
ปราโมช ซึ่งเขียนเพลงพื้นฐานลงในสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์

"พื้นฐานเอ๋ย	บ่จะบ่ถึงกลัวพาน พานดอกกระถิน
เกิดชาติหน้าอันใด	ขอให้ได้เป็นชายบ้าน
ชาตินี้ใครจะทราบ	ด้ายไปว่านายลูกสาวเจียสั้น
ชาติหน้าใจของเขาคือ	เพราะได้ปานเลี้ยงเอ๋ย
(พื้นฐานบางสิ่ง	ขอในหลวงกับติดต (พื้นฐานเอ๋ย)"

อย่างนี้เป็นพื้นฐานแจ้งการเมือง อ่านแล้วใคร ๆ ก็นั่งอมยิ้มกันทุกคน

เพลงพืชมรกฐาน

โดย

ปราณี วงษ์เทพ

เพลงพืชมรกฐาน เป็นเพลงที่เกิดขึ้นในยุคน้ำเจ้าพระยาตอนกลางและเล่นแพร่หลายกันออกไปอย่างกว้างขวาง และทุกหนทุกแห่งตรงกับในด้านที่เกี่ยวกับ จินตลักษณ์ของกลอนจุดมุ่งหมายของการเล่น ตลอดจนสถานที่เล่น จินตลักษณ์จะออกมาเป็นลักษณะนี้

(๐ ๐) พืชมรกฐานเลย

๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐

เพราะฉะนั้นเพลงพืชมรกฐานที่เป็นองก์ ๕ โสหัส จึงออกมาเป็นฉากรูปนี้

ทั้งจัดพืชมรกฐานเลย

นี่จะนั่งถือพาน

ชายเจ้าคอกกระดังงา

(เกิดมา) (ท่ามฤ) ภาสิดใด ๆ ตลอดได้เป็นลูกแบบมา

จินตลักษณ์ของเพลงพืชมรกฐานเหมือนกับองก์ ๖ ซึ่งจะพบกลุ่มแบบน้ำเจ้าพระยาตอนล่างหรือที่พบที่สุโขทัยนี้ หากแปลงเป็นฉากออกไปตามสถานที่ เพราะฉะนั้นเมื่อเล่นที่สุโขทัยจึงเอา "มมยา" เข้ามาเกี่ยวข้องกับ เพราะ "มมยา" คือ เทวรูปที่พบที่เขตเมืองโบราณสุโขทัยเก่าและได้รับการตั้งชื่อในชั้นจึงเมื่อสร้างภาคขึ้นมาว่าหมายถึงบรรพบุรุษของชาวสุโขทัยโดยเฉพาะ

จุดมุ่งหมายของการเล่นเพลงพืชมรกฐาน ก็เพื่อการกษัตริย์ฐานถึงอนาคต ซึ่งหมายถึงชาติหน้าในนิมิตภาพที่กล่าว ซึ่งหมายถึงว่าเป็นการยอมรับหรือยอมจำนนต่อสถานการณ์และชีวิตที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาทุก ๆ ตอนแล้ว จะเห็นว่าเกี่ยวข้องกับพระพุทธเจ้าและ
 ศิรพบุรุษหรืออำนาจที่เชื่อกันว่าศักดิ์สิทธิ์ เช่น พระพุทธเจ้า หลวงพ่อโต พ่อขุนราม(คำแหง)
 แมยา ฯลฯ ทั้งฉบับนี้ย่อมจะหลอกลวงถึงคำนิยมเกี่ยวกับพระพุทธรูปศาสนา ตลอดจนความ
 ถูกกันกับศิรพบุรุษของท้องถิ่นว่า มีใครมีอำนาจอยู่บ้าง ดังจะเห็นได้จาก พระพุทธเจ้าเป็น
 ศาสดาสูงสุดในขณะทีหลวงพ่อโต เป็นพระที่ทรงอิทธิพลด้านความศักดิ์สิทธิ์เกี่ยวกับความสมบูรณ์และ
 มีกิตติพลศักดิ์สิทธิ์ พ่อขุนราม(คำแหง)เป็นกษัตริย์ราชวงศ์สุโขทัยที่ได้รับการยอมรับถึงพระ
 ปริชาสามารถและวาทะสิทธิ์ แมยาเป็นบรรพบุรุษโดยตรงไว้วางคุณงามความดี เป็นต้น

ทุกบททุกแห่งของการเล่นเพลงพินฐาน จะถูกกำหนดไฉนเป็นแถวโนโบสถ์
 ลักษณะพระพุทธรูปประธาน ซึ่งหมายถึงความคงการที่จะให้ เห็นเป็นศักดิ์สิทธิ์ มีพระพุทธรูป
 คับเป็นประติมากรรมที่ตนเองพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้เล่นเพลงจะเล่นเป็นกลุ่ม แบ่งออกเป็น
 ฝ่ายชายและฝ่ายหญิง จำนวนมากน้อยไม่จำกัด การถือพานดอกไม้เพื่อประกอบการ เล่น
 ย่อมหมายถึง การบูชาอันเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังปาง

แม้ว่าจะเน้นจุดประสงค์ของการอธิบายถึงชีวิตที่ต่ำกว่าในอนาคต แต่ทุกชนทุกแห่ง
 ที่มีการเล่นเพลงพินฐาน ก็จะต้องมีส่วนประสมของการเกี่ยวพาราสื่ออยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จาก
 การอธิบายในความเกี่ยวกับชีวิตและสังคมที่กล่าวแล้วก็จะมี การเกี่ยวว่า ไฉนโดยจงวานกับใคร
 คนใดคนหนึ่ง โดยฝ่ายชายจะเป็นผู้ถามและฝ่ายหญิงจะเป็นฝ่ายตอบ

ถ้าหากจะสังเกตเนื้อหาอีกแล้ว จะไม่มีอะไรยาก หากขึ้นอยู่กับการเล่น "ดอก"
 เพื่อหาสัมผัสในการโต้ตอบ เพราะฉะนั้นความเหมาะสมของการ เล่นเพลงพินฐาน จึงอยู่ที่
 การเล่น "ดอก" แล้วจะออกสัมผัสอะไรไปเพื่อกล่าวแก่กันในการเกี่ยวพาราสีเท่านั้นเอง
 เพราะฉะนั้นเราจึงจะเห็นว่า ลูกคู่ทั้งฝ่ายหญิงฝ่ายชายจะ เหมือนกันหมด ไม่ต้องคิดอะไรให้
 มากไปกว่านั้น คือ

(เอ๋ย) พินฐานบ้านแร่

ขอไฉนดังพินฐาน เอ๋ย

(เอ๋ย) พินฐานบ้านแดง

ขอไฉนดังพินฐาน เอ๋ย

ว่า "บ้านแรม" กับ "บ้านคง" นั้นคงจะมีได้เกี่ยวข้องกับบ้านนามเมืองใดที่หนึ่งเป็นสำคัญ หากความสำคัญอยู่ที่คำรับสันต์ว่า "แรม" กับ "คง" เท่านั้นเอง เพราะประเด็นหลักอยู่ที่ต้องการให้คำอธิบายเป็นจริง คือใช่แน่กับใช่ตรง

เพลงพินฐานเป็นเพลงเกี่ยวกับพิธีกรรม เนื่องในเทศกาลสงกรานต์ ในงานอื่น ๆ เขาไม่เล่นกัน และถ้าหากในละแวกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาภาคกลางตอนล่างแล้ว จะมีการเล่นอื่น ๆ ประกอบอีกมาก เพราะการกำเนิดนั้นอยู่ที่วัด เริ่มต้นจากเพลงพินฐานในโบสถ์ แล้วจะตามออกมานอกโบสถ์ด้วยการเล่นเพลงแม่ศรี หรือการเล่นอื่น ๆ สุดแต่แต่ท้องถิ่นนั้น ๆ จะมีอะไรเป็นของสนุก แต่ที่บ้านเมืองเก่า จังหวัดสุโขทัยนี้ ใต้การเล่นลูกข่าง ซึ่งถ้าหากเป็นภาคกลางก็อาจจะทอดยาวมาอยู่ตอนมา สุโขทัยแล้ววกกลับเพลงแม่ศรี โดยที่บ้านเมืองเก่าตามค่ายเพลง เจ้าพวงมะโหด ประกอบกับการเล่นลูกข่าง

อย่างไรก็ดี การเล่นเพลงพินฐานประกอบการเล่นเกี่ยวกับงานสงกรานต์อื่น ๆ เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นที่นิยมเล่นกันในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนกลางถึงตอนล่าง ตั้งแต่ตอนใต้ นครสวรรค์ลงมา เพราะฉะนั้นจากการสำรวจแต่ละสมัยก่อน ๆ เราจึงไม่พบการเล่นชนิดนี้แพร่หลายในตอนเหนือจังหวัดนครสวรรค์ขึ้นไป

บทเรียนโมดูลชุดที่ 3

เทพประกอบการเรียน

กิจกรรม 3

คำสั่ง

ให้ยังเทพเพลงพิณฐานที่จัดไว้ให้

การประเมินผลหลังการเรียน

ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบจากเอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 1 บทเรียนโมดูลชุดที่ 3 ซึ่งเป็นแบบทดสอบชุดเดียวกับที่ใช้ในการประเมินผลเบื้องต้น ผู้เรียนที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ถือว่าผ่านบทเรียนโมดูลชุดนี้

การเรียนซ่อมเสริม

ผู้เรียนที่ทำคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินผล 80 เปอร์เซ็นต์ ให้ปรึกษาครูผู้สอน เพื่อทำกิจกรรมการเรียนซ่อมเสริม โดยเรียนจากบทเรียนโมดูลชุดนี้ใหม่ หรืออาจจะทำกิจกรรมเฉพาะตอนที่บกพร่องก็ได้

บทเรียนโมดูลชุดที่ 3

เอกสารประกอบการเรียนชุดที่ 1

เวลา 10 นาที

การประเมินผลการเรียน (ชุดที่ 1)

คำสั่ง จงเลือกวงกลมล้อมรอบข้อที่ถูกข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. เพลงพื้นฐานรองเงนก้นใน

ก. ลานนวดข้าว

ค. งานพิธีหลวง

ข. โปสถ์

ง. งานทำขวัญ

2. เพลงพื้นฐานนิยมรองเงนก้นในวัน

ก. วันพระ

ค. วันสงกรานต์

ข. วันลอยกระทง

ง. วันวิสาขบูชา

3. กลอนเพลงพื้นฐานสำคัญที่

ก. ตอนขึ้นตน

ค. คำว่า "พื้นฐาน"

ข. สัมผัสคำท้ายบท

ง. การกล่าวถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์

4. "พื้นฐาน" หมายถึง

ก. แปลก

ค. พร

ข. พิศดาร

ง. อธิษฐาน

5. สิ่งประกอบที่จำเป็นในการร้องเพลงพื้นฐาน

ก. เกี้ยว

ค. ฟางข้าว

ข. ดอกไม้

ง. กรับ

6. เพลงพื้นฐานนิยมรองเงนก้นมากในจังหวัดใด

ก. ลพบุรี

ค. นครสวรรค์

ข. เพชรบุรี

ง. ประจวบคีรีขันธ์

7. บทเพลงพื้นฐานกล่าวถึง

ก. คุณของธรรมชาติ	ข. การทรงเจ้าเข้าผี
ค. พระรณาคฤพระพุทธรูปเจ้า	ง. การขอพรพระ

8. กลอนเพลงพื้นฐานมีรูปแบบ

ก. กลอนแปด	ข. กลอนหัวเดียว
ค. กลอนหก	ง. กลอนคี่คำบรรพ

9. การร้องเพลงพื้นฐานนิยมร้อง

ก. เดี่ยวหญิง	ข. หมูหญิงชาย
ค. เดี่ยวและหมู่หญิงหญิงและชาย	ง. เดี่ยวชาย

10. ทำนองเพลงพื้นฐาน

ก. กระชับวาดเร็ว	ข. ทำนองยี่ดขาด
ค. นีลิล่าปานกลาง	ง. ร้องประกอบปรบมือ

11. คำสัมผัสในตอนท้ายของวรรคที่ 2 จะกล่าวถึง

ก. ซอกดอกไม้	ข. ซอกถนน
ค. ซอกหมอน	ง. สิ่งศักดิ์สิทธิ์

12. เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบเพลงพื้นฐาน

ก. กรับ	ข. กลองยาว
ค. กลองคู่	ง. ไม้ไวเครื่องดนตรี

13. การร้องเพลงพื้นฐาน ผู้ร้องมีความเชื่อเกี่ยวข้องกับ

ก. เทพธิดา	ข. ศาสนา
ค. อำนาจลี้ลับ	ง. การทรงเจ้าเข้าผี

14. เนื้อเพลงพื้นฐานแฝง

ก. คุณงามความดี	ข. ความน่ารัก
ค. ปัญหาในชีวิต	ง. การดำเนินชีวิต

15. จำนวนผู้เล่นเพลงพื้นฐาน

ก. ฝ่ายละ 10 คน

ข. ฝ่ายละ 15 คน

ค. ฝ่ายละ 20 คน

ง. ไม่จำกัดจำนวน

16. การร้องเพลงพื้นฐานทางคนหนุ่มสาวมักจะร้องเกี่ยวกับ

ก. วาเสียดสีกัน

ข. การยกความดีซึ่งกันและกัน

ค. การเลือกคู่ครอง

ง. ขอให้พระคุ้มครอง

17. เนื้อหาที่แฝงอยู่ในเพลงส่วนมากจะพูดถึงถึง

ก. พระพุทธเจ้า

ข. ทาสีภพณา

ค. สิ่งศักดิ์สิทธิ์

ง. ผู้บรรพบุรุษ

18. การร้องเพลงพื้นฐาน นิยมขึ้นต้นเพลง

ก. **อิธิฐาน**

ข. พื้นฐาน

ค. นมัสการ

ง. นมัสการผู้อาวุโส

19. กลอนเพลงพื้นฐานเป็นกลอนที่มีขนาด

ก. สั้น

ข. ปานกลาง

ค. ยาว

ง. สั้นตลกเขื่องกันโดยสัมผัสคำท้าย

20. ก่อนที่จะร้องเพลงพื้นฐานเขานิยม.....ก่อน

ก. ร้องคำขวัญใหญ่

ข. ไหว้บรรพบุรุษ

ค. ตักบาตร

ง. สวดมนต์

บัตรเฉลย

การประเมินผลการเรียนชุดที่ 1 บทเรียนโมดูลชุดที่ 3

1. ข	11. ก
2. ค	12. ง
3. ข	13. ข
4. ง	14. ก
5. ข	15. ง
6. ค	16. ค
7. ง	17. ข
8. ข	18. ข
9. ค	19. ก
10. ค	20. ค

ข้อที่	ความรู้สึก ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
1.	เมื่อผู้เรียนเรียนโดยใช้บทเรียน โมดูลแล้ว ผู้เรียนมีความรู้สึก ผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหา วิชาเพลงพื้นบ้านภาคกลางมาก กว่าธรรมดาที่ครูเป็นผู้สอนทั้งหมด						
2.	ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหา เรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางได้ สะดวกรวดเร็วกว่าตำราเรียน ธรรมดา						
3.	ผู้เรียนได้แสดงความสามารถ อย่างเต็มที่						
4.	ผู้เรียนสามารถอ่านและทำ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้ ด้วยตนเอง						
5.	บทเรียนโมดูลส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดความคิดริเริ่มมากขึ้น						
6.	บทเรียนโมดูลช่วยการสอนแทนครูได้						
7.	บทเรียนโมดูลช่วยให้ผู้เรียนรู้จัก ช่วยตนเองมากขึ้น						
8.	บทเรียนโมดูลทำให้เหนื่อยและ บางครั้งเบื่อ						
9.	บทเรียนโมดูลทำให้ผู้เรียนเอาใจ ใส่ในการเรียนมากขึ้น						

ข้อ ข้อ	ความรู้ ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
10.	บทเรียนโมดูลให้ทั้งความรู้และ ความเพลิดเพลิน						
11.	บทเรียนโมดูลช่วยแก้ปัญหาการ เรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นได้อีกด้วย						
12.	บทเรียนโมดูลให้บททวนความรู้ ในบางเรื่องที่เรียน						
13.	ผู้เรียนมีความรู้เรื่องเพลง พื้นบ้านภาคกลางได้กว้างขวางขึ้น						
14.	บทเรียนโมดูลอธิบายเนื้อหา ยืดหยุ่นเกินไป						
15.	บทเรียนโมดูลทำให้เรื่องเพลง พื้นบ้านภาคกลางน่าเรียนมากขึ้น						
16.	การเรียนโดยให้บทเรียนโมดูล ทำให้ได้ผลไม่คุ้มค่ากับการ สิ้นเปลืองเวลาเรียน						
17.	ควรส่งเสริมให้มีการเรียนเพลง พื้นบ้านภาคกลาง โดยให้บทเรียน โมดูลมากขึ้น						
18.	บทเรียนโมดูลเป็นเครื่องมือที่ ทันสมัยและมีคุณค่าสมควรนำไป ใช้ในวิชาอื่น ๆ อีก						

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเพลงพื้นบ้านภาคกลางในระดับปริญญาตรี
โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ

บทคัดย่อ

ของ

กาญจนา อินทรสุวรรณ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2526

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางในระดับปริญญาตรี โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 จำนวน 100 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง 50 คน กลุ่มควบคุม 50 คน โดยวิธีจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลาง และแบบ วัดเจตคติของนิสิตกลุ่มทดลองที่มีต่อบทเรียนโมดูล

ผลการศึกษาปรากฏว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางของนิสิตกลุ่มทดลองสูงกว่า กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เพลงพื้นบ้านภาคกลางระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และ นิสิตชั้นปีที่ 2 ของกลุ่มทดลองไม่แตกต่างกัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เพลงพื้นบ้าน ภาคกลางระหว่างนิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 2 ของกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน
3. นิสิตกลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล

A COMPARATIVE STUDY OF ACADEMIC ACHIEVEMENT
IN THE CENTRAL THAI FOLK SONGS AT THE UNDERGRADUATE LEVEL
BY MODULE INSTRUCTION AND CONVENTIONAL TEACHING

AN ABSTRACT

BY

KANCHANA INTARASUNANONT

presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
February 1983

Purpose

The purpose of this study was to determine a comparative study of academic achievement in the central Thai folk songs of the undergraduate students learning through instruction modules and conventional.

Procedures

The one-hundred sampling population of the study consisted of first and second year students at Srinakharinwirot University Prasannit, which were divided to two groups. Instrumentality used for collecting data were the academic achievement test in the central Thai folk songs and attitude test of students in experimental group with regard to the instructional modules.

Finding

1. The academic achievement in the central Thai folk songs of the experimental group was higher than the control group at .05 level.

2. There was no statistically significant difference in both the experimental group and the controlled group between first and second year student's academic achievement in the central Thai folk songs.

3. The students in the experimental group had an overall markedly favorable attitude toward instructional modules.